

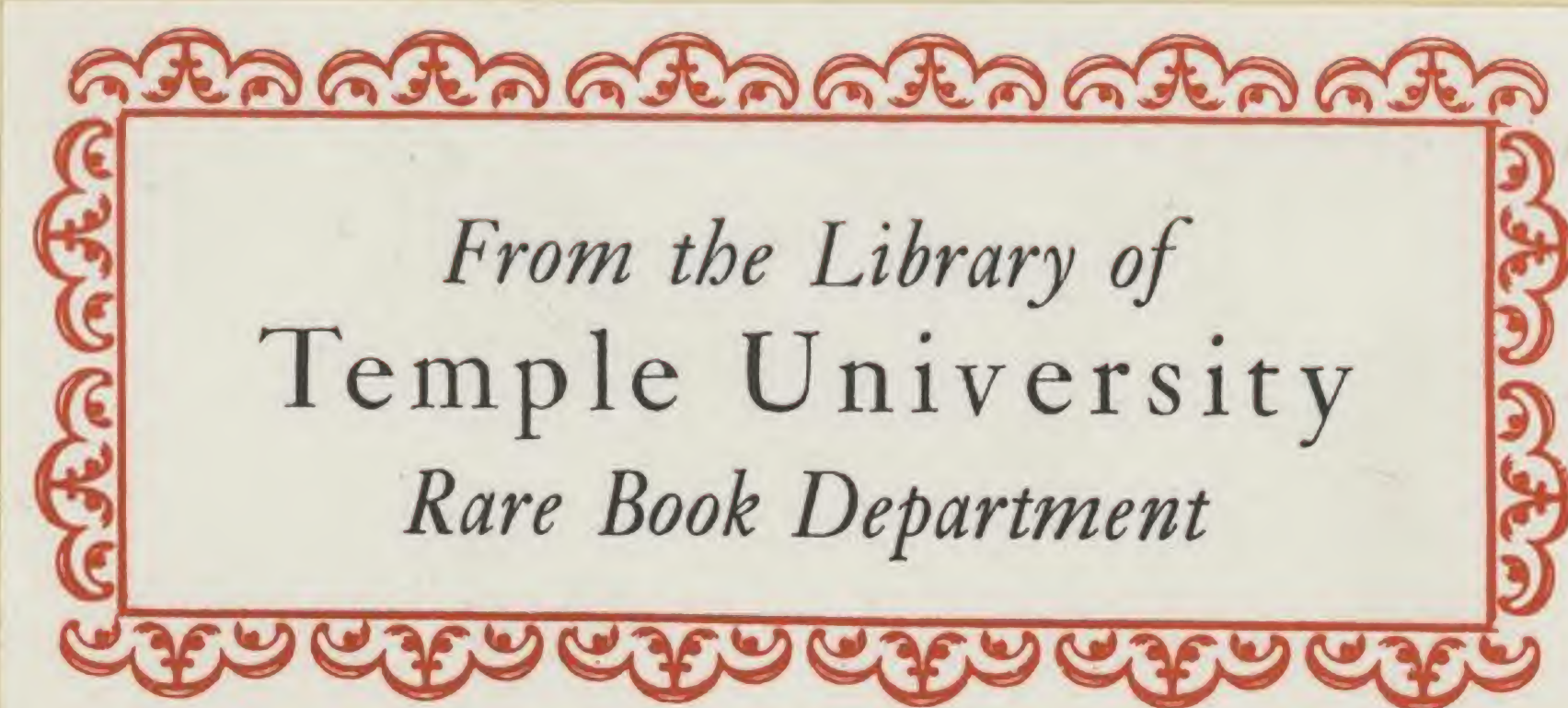
Dei et Christi Altiſſimæ Tractatus

MSS # 501.

Political Science

(Dresme)

\$ 150⁰⁰

From the Library of
Temple University
Rare Book Department

NICOLAS ORESME
De Origine et Natura, Jure et Mutationibus
Monetarum

(JOHANNES OSNABRUGENSIS)
De Prerogativa Romani Imperii
MAPPEUS VEGIUS
Philalethes

MSS

MM

[Vault]

~~HG~~

~~241~~

~~056~~

Mw.

MSS.

#501

EXHIBIT CASE 1

H. A. COCHRAN
COLLECTION

Alfieri reger dialoga inter Alibiā et Phila
Alfieri. / litem Inap. feliat. Dialogo
M regens. Eustochio fratri Salutem
Dū repetem nūq̄ aūd Eustachii frat̄
id qđ sepiā soleo. tā pūcos iōi mōz
lū statu corruptosq̄ viuē. mōs at
tendēz nūq̄ nūl non plenū fraudis et improbitate
aggr̄s sū nouā breuēq̄z reputo nō mōdā iſe
mī lucubritacōem. Quer si p̄mo cōspicū admīracōē
tibi forte sit allatura: q̄ qui qdēdis poematibz
studia mea hactenq̄ ipendēz. liberū mīc p̄mā so
lutūq̄z dcoēm aplectar. Cū adūcāre tū diligētiā
rei de q̄ scribendū ē dūctionē nō mō nō admīrabe
ris. s̄ vltro et quāleūq̄z qđ egimz approbabis
Nā nec ip̄mīs ab poete officio distessimz. qđ p̄se
se satis sc̄ptio ip̄a atz apte mōifestat. Neclinet
p̄xima ediderimz potius facile op̄i dialogo cōtex
tū. qđ p̄ferti neq̄ tragici neq̄ satirici cōmū est.
ad stratiōibz nūmīs explicare. q̄ si quibz dā fortas
se videbī orō mīa mōdāz. q̄ vel ego soleā. vel delicia
ta multorū iſe mīa patiā. rogatos eos velim. ut
rōem aī mī equanimz suscipiētes existimēt nō tam
me omī homī. q̄ hūanorū omī statū vitā coarguisse
Putent q̄ nō ita dāuasse me mortales stelerū suoz
vt nō aliquos tū ex singul' eorū statibz credā boē fru
gi boēq̄z mēns s̄ extinasse. Nos ego si q̄ sūt t̄pibz nos
tris nō dubito pro cōstātia v̄nitis sue. libello meo esse
cōgratulatoros. Reliquos s̄o q̄ q̄stia flagitiorū suoz
acti. dā omī pariter et sc̄ptā i se iacta suspiciūt. Vīdō
accusatiōs susceptū labōz nūm. et ut ad v̄sū sūt faci
les. eadā aliq̄ rursus. Q̄ age accusēt atq̄ irideāt
ut libet. quos certe mōris pendo: q̄ flocos i dūmī
mei. Te autē germaē h̄mē cō egregiā v̄tutem. et v̄
tute quicū nūm lōrū amore ac studiū itelligo: p̄
suasi mī nō possemū fore qui scriptūcūle mīe con
gratulatū uerē. Quēquā ita p̄suasi dignū eadā duxi

MM
iſup. cui eſt debito quaſi quodā iure dedicare. Vitate
i. mām ita vulnēatā atq; auctatā vñ de ſimpſia
tibi mīto tñ idoneo hoſpiti. Tu ipām et huānter
ſuſcipito tractatoq; nō ſecus ac ceter. philalites.
Proſciſcitur ſiquide ea ad te plibent. Nā cū ſaſcitā
tūlli. unūcūq; moēs tuos integritatēq; vite quēdaſſe
exiluit. ſtatī gaudio. et p̄deſiderio quote viſe.
corrupta ē: euolauit. Qz nāt alii gūianos ſuos. au
roq; et gēmis p̄cipis ſupellectile Ego te bonis diſci
plinis clariſ morib; rectiſq; viuēdi exēpl̄ ſp̄ orna
re ſtudiu. qd et inde facio i p̄ntia Sed cū fluxa illa
et momentanea. hec vō ſtabilia atq; etna ſint. qñtū
altēa altēis p̄ſtent q̄ ignorat: nō deſipit ille iudicio
meoſ iſamē. **Explicit ploga. Inap. dyaloga.**

Quē nā es tu mōrliū **Philalites.**
q̄ p̄vaſta hec mōtū i acie ſp̄aq; aliiſ va
gariſ loca: Alithia. p̄ te. mēmōrle
appellat. q̄ dīno magis ex ſemine p̄cūta
ſū. **Philalites.** diuinū ē ne mīmē tibi. **A.** vñq; Et
ſi nulle iterū m̄ i gūat tormēta. nūq; tamē meū
ſubſcribebo nomē. **Phi.** Quid tormēta nārrat. aut
quidē qd p̄ me exteſtat. quī ledē neq; ſcūi quēpiā
neq; plane volū. **Effare agē nō. tū. A.** Alithia
grān. Vitate me latin vocant. **P.** Tu ne vitas ſi
lia t̄p̄is. **A.** Illa ipā ſū. ſi alio tñ ſeparete orta. **P.**
Auduēat; equidē quosdā credentēſ te ex h̄pe gomitā
A. Audie potuſſi facile. ſuerūt enī certo qui ita cre
diderūt. neq; depta ſuit eorū ratio credendi. Nam
cū ſub apto tamē ſp̄ acire degā neq; tegar latebāt
q; vñq; ull obcludat. S̄ te gī tamē aut obcludi p̄vī
forte ſtingat tāta ſū harū quas termīſ alay p̄m
citare. tātaq; corpōis agilitate et aptitudine: nec
ubivēl nū late cū milloq; diuag celari poſſim. Que
p̄inde et vnda ſū ſp̄et vides et nullo ūq; amittu
contacta. Qua ducti illi vō que ver ſatis ſitūſ eē
vide? putauerūt me eo patre gūatā qui oīa qñtū

cūq; occultissime cūgāt? deteg? aliquā citq; manifestat. Verū ut idubitatū parētū meū intelligas: audisti
vniq; magnū olimpi rōre ex cerebro gemisse stupidū
illā quā vocat pallada. hęc in soror. et ille mihi parēs
Edita sū ego eodē partu eodē seic. Vntaq; e duarū
sororū inter nos volendi citq; scēdendi paritas tātaq;
vultū facieq; similitudo: ut vtrā videis. dicitis nō nobis
nihil preter nomī appellacōem differre. **P**ostūstū
hūc mihi dñe diē. meliorēq; lapillo numerādū quo
tande viderete in cōg? q; videndi incredibilū dū de
sideo flagrantibā propeq; tabescebat p quāste nō qsi
in vrbes p quos vicose et oppida. Quib; nō anxius erā
in siluis dūte qrito. Quib; nō mōtib; quib; nō ilis
et vastis locis. ut cū te vñā cū mētēq; gēbā. itueri
salte aliquā possem. Oletū me hodie ut p bñm cui quā
pequū qstā tōcēs experire tande i spēcūq; capō ded?
Sed tudic. agnoscas ne me. **A.** Haud agnosco te. **P.**
Tū ne philaliten quonō ē alter amātor tui. **A.** tu
ne philalites meus. **P** philalites sū. **A.** q; p opta
tū te offeris m. q; te mōre videndi desiderio qsuū vbi
p gentiū. Quociēs duocūq; nomē tuū atq; idamāu
Putauit te ciuitates colē. frequētē ēē inter quētus
homī spernuerā tibi magnū ēē ac celebre nomē i
pplis. Sed quib; nūc te video curāte i asperis citq;
desertis locis. squalore obritū. horridulū veste sordidu
lū. pallidulū. itōptū. soluiatū. itognitū. despectū.
Quid mirū si in spū tibrū vbiq; te vocatē exaudiebāt.
Oletū me nō mō hodie p bñm. au vocatū te cūca
tociens p longa tēde mala mea iopiatq; h' diēs atq;
locis opulit. **S** cur edisserē m. tā itultq; es. r veste lei
cētā. squalida et cibicā. Cur h' habitas. q; pre horro
re etiā locare fugiēt. **P.** Edisserā tibi ut libet. **S**
i p mīs quāquidē tua condicio misēabilior vidē: expōe
mihi an tātis confecta vulnerib; tātoq; sis tuore
qstā atq; sedati. q; olim tā eximīa ēē formā cūte
perā atq; libēalē. **S** ex ore candidiore sole etiā splē

dore scintillae p̄dicabāt. **Q**uod si frons neq; hilarior ne
q; tristior. **Q**uod aspectus neq; delectus hūilis neq; p̄hisp
licetq; neq; euerctus cilia s; reuēda quada et formida
bilis quasi maiestate condita forebat. **V**bi nūc decus
ille longe letus longe q; charites eadē p̄p̄ exuperas
Vbi nūc tāta illa forme dignitas. simulachris eadē
oib; emēdator. **V**bi venustas oris et elegātia. **V**bi
capitlor; cultus. candor corpis honor oculorū et grā
Quod imitata nūc ola deformata. asp̄uita corq; nā
Quod nā dic iū ita te vndiq; q̄foderūt. rōfossā q; uti
tūdeliter affecerūt: ut nullā videā sine vulnē sine
q; cruore. vel minimā corpis p̄te. **A.** longū factura
eōm s̄monē. si malorū meorū serie oēm explicare vel
lem. quod ad cūctos tū p̄tinet. possū eos breui vbo
significare. mōrles s; aquib; tā durū i modū vultūata
atq; cruciata sū. **P.** mortales g; tātoz tibi malorū
autores. p̄p̄ quasi diuinabā. **N**ā corū i probitas sa
tis mihi sic sup̄ manifestā ē. **Q**uod eadē p̄ i finitā sce
lerū suorū turba ita sū asp̄nata. ita dedignata: ut nō
mōtā dōe stia corū q̄suetudine: s; et cibis sp̄at sup̄ me
propt̄ cibstulerū. satq; dūces nō existimāsq; dūlag i
hīs vastis solitudib; vitā agē. cū hac vali ac trita
veste tū tugurolo ē mīno. quod ventos artea rīpe te
nues cibos. lymphas habere i delias q; sūma cū
omī diuiciarū atq; dignitū affluētia. **V**sare int; tot
porteta flagitiorū. **Q**uod ad sūmū usq; ola referta
sūt mortaliū tecta. **Q**ue cū neq; oculis cōspice. neq;
cogitare p̄pe sustine possim. id sū ē. q; causā a me
q̄rebas. ut tā iūda et squalida elegēi hec horreūta
māglora i habitare. **S**z tu oro narra mihi atq; a p̄nci
pio repete causas malorū tuorū. **Q**uas vti magna
cū cūctatione ita graui nō sine dolore auditura sū.
A. Accipisti ne v̄p̄ illas celestis v̄gines ab op
tō maxioq; parente meo ad mōrles demissas fu
isse. **P.** hoc cupio itelligē. **A.** Demissa iā prudem
Concordia. Demissa pax. Demissa iusticia. et itē pu

diacia. demisse inuicabiles alie gemma spe. cader
q. pudor. Sylic. De morte vo a moribus oes. luficate
p. fignate et p. totu vrbē turpif. exagitate. **N**c demū
vnde venerāt regresse sūt. **D**empsit me postico ci
matissim⁹ morlū patēs meus. uato p. maiore qua
p. se o. vultu me reuēciā et dignitate non tā grauis
mō duras me exapmā. **E** honori isup. magno ac
venerandi ap. illos futuā. i. p. qd' erat quo p. me cū
augē. id v. m. dat excellētia forme corporisq. unditas
q. cū cogebat obstenas atz ipuras aliquorū p. q. s. offen
disset manib. veru. quā vō longe cogitacōem cuēta
sefellit. q. longe alia crudelitatis magis q. ob p. emta
tis facinora extimescenda erāt q. tot ac tāta qd' susti
nuu. ut cū audieris p. immitate vixilla tibi credibilia
videan. **P**. **N**i fallor equidē intelligē videor p. apu
os inter cetos morles tanti stoleris vros. **A**. **Q**uos:
P. **C**uulatoēs et vanos quosdā nouarū artū ostenta
toēs. q. vel fucatis herbarū cōtinuacōib. vel picturū
ymaginu gesticulatioib. illudūt maxie rudi p. p. lo q.
bus nihil ē vitate alienū magis. atq. i. cognitū. **A**.
Paurū vel nihil habeo quo istos a. auge. **N**ā ludūt ma
gis q. ledūt eoz artes. **P**. **A**mm. g. te leserūt et hystu
ones qui quos volūt homi gesta et vices ipi effinge
et emētui pnt. **A**. **E**t si m. q. sup. iocēs. **N**ā offendūt
nemine uq. delcāt cūc. quēq. iocis et salib. suis
P. **A**t ardo manū tibi itulerūt qui ipostaurā faciūt
conātes vim nē infere. dū ignobiliorū metallorū
matēias iprenosiores vte atz adulterare vānis arti
bus suis contendūt vt. vel dītescant magis. vel qd'
nō p. dēst sup. stiaoso quodā studio magis i. uestigēt
A. **D**eploranda sūt graui⁹ aliūde iulnēa mea q. q. r.
nōm. h. l. fateor. me leserūt hi ipostores. **E**z p. mūt.
satis stulticia sua. **N**ā delusi tandē ipoiūs q. suis p.
semet iposicōib. redigi solent ad p. m. calamitate
P. leserūt te ne forsitā q. aruspices et astrologi ce
teriq. qui diuinacōē aliquā p. fien. **Q**ui varios

vite mortisque euentus p[re]iudicantes. tunc fallat[ur] maxime
cū certius verumq[ue] venturū aliquid se intellexisse ar-
bitran[ur]. **A.** Neq[ue] horū ullā dūc[ti]vā iurā q[ui]or. **N**ā quo
abstronditā magis futurū verū videri aperire citq[ue]
notā possunt efficere elaborāt plurimū cit[er] sudat. **Qui**
si nūq[ua]m qd[am] conati sūt exequūt[ur] ascribēdū id magis
ē debiliorib[us] igem[us] meritis cit[er] virib[us]. q[uam] p[er]tinenti
vlli et indignitati. **P.** At rogo[rum] etiā de p[ro]p[ri]is m[er]itis
suspiciari. qui cū cūstrusa queq[ue] nature scrutari. mo-
rūq[ue] v[er]it[as] fundere contendat tot cōtrarias iter se ex-
erant lites. explicatasq[ue] nondū cōcertacōes. ut nulla
adhuc d[omi]n[us] corū q[uod] tradit vitatib[us] via patefiat. **A.** In
necēssim[us] et hi cū iurā mea nūq[ua]m habent
Qui et si falsa op[er]antes sepi[us] magnis v[er]it[at]ib[us]
errorib[us]. i[n]vestigand[um] t[ame]n v[er]i vna om[n]i et p[er] e[ss]e ite-
tio ad q[uod] p[ro]p[ri]o q[uod] capiti dūsa ducit[ur] op[er]ationū via.
P. Qui t[ame]n restant. q[uod] tantis te affecerūt malis
m[er]itis g[er]er[ur] septuag[er] p[er]m[er]it[ur] q[uod] m[er]it[ur] p[er]
et cōm[er]it[ur] certatib[us]. nūc currentes sedere. sedē[ur]
currē credi volūt. Atq[ue] nūc horib[us] asios. m[er]it[ur] asios
risibiles ascriuē conantur. **A.** **N**ā aud istud quidē dixe-
ris. **N**ā p[ro]p[ri]e ip[s]i cū cōs quos m[er]it[ur] m[er]it[ur] v[er]i culto-
res sūt. **E**q[ue] quēndi i[n]dignādi q[uod] grā p[ro]mūt tales q[uod]
quasq[ue] ambiciū culas deliramentorū q[uod] m[er]it[ur] m[er]it[ur]
Et solida ē eorū vis cit[er] arguta. neq[ue] g[er]er[ur] ut i[n]
q[uod] ac m[er]it[ur] p[er]m[er]it[ur]. **P.** Credo oīa ut n[er]it[ur] **N**ā
nūc i[n] m[er]it[ur] v[er]it[ur] certissim[us] oīb[us]q[ue] notissim[us] hostes
ac i[n]m[er]it[ur] tu. **A.** Et q[uod] nā die obsecro. **P.** **Q**uis n[er]it[ur]
at p[ro]p[ri]as q[uod] fictis n[er]it[ur] quib[us] n[er]it[ur] cit[er] fabularū.
portēns totū orbe i[n]pleuisse. **A.** que i[n]digna audio.
P. **Q**u[er] i[n]digna. **A.** **N**ā nullū ē mortaliū g[er]it[ur] q[uod]
magis q[uam] ab h[er]it[ur] v[er]it[ur] aucta illustrat[ur] sūt. **P.**
Qu[er] ergo vulgo fertur p[ro]p[ri]as oīa fingē et ementiri.
A. **Q**u[er] et multa alia vulgo fert[ur] vana stulta m[er]it[ur]
aoraq[ue] h[er]it[ur] quorū p[ro]p[ri]as i[n]simulat. **Q**u[er] cū cortice
verū ut ap[er]it t[ame]n intelligant ea etiā t[ame]n diuidit q[uod]

oculis exterius apparentia itue? **S**ed ad cognoscendas
magnas arduasq; res. or latentes celataq; eorum qd
autur iocis itro speculari. p̄stareq; vni. di castigato
longe cic p̄p̄so exatū iudici. eid qd penetrādū nulla
habens et crassi vulgi vis quātū libz magna et acris
sufficere pot. **P**. Et quid i se habent poetarū carmina. qd
lateat verū. fidele magnificū. dignūq; venūcoe. **A**.
Quidquid vel ad intelligendas varias regū cic p̄ptorū
res gestas p̄tinet. vel ad cognoscenda archana nē
moriūq; et vite salubria i stituta ducit cō. **N**ā a null
sapie p̄fessoribz melia qd a poetis diuisorū t̄poy cic lo
corū vices. sita et gesta scribū. **N**eq; p̄h' nature morū
q; iocis melia aut doctia. neq; musa vocū m̄os et cō
tema elegātia. neq; ceteraz quq; suarū artū p̄p̄
fidelis qd poete tradūt. **A**q; cō excellēt quada de
mōcoe poete. qd idē e ac factores. appellati sūt. **C**ui
iemo pauci serpos deperit. qui cū vix p̄guc que
dā i iudicio statū suo resonātē amore sillarū ead
debita p̄portionē versibz suis exp̄sserūt. acutū se elio
mō aquas plenis faucibz exhausisse. atq; i sūmū
p̄nāsi cūmē a s̄edis arbitriati sūt. **E**t cū auctis
i disaptis cuq; sua i mala place videamus. inuū
tū est qd i poetis maxie i iudicio datū sit. **E**t i gēio
quisq; suo blandia. ut i septo. quibz de fēat q̄stq; car
minū suo cic tribuat m̄at. **E**t nēd nō musa suā
ac veluti sinca gnatiū suū corūpēdat. **E**t p̄māria
Ead i struēdū carmē longa rerū cognitio. longa
q; autorū et quide eruditorū clao. longusq; et iun
dans quasi quidā l̄rāz flum. qd abūdante i suppe
ditec tāta qd dicenda poete iātibūt. **P**etenda sūt pue
stiga daq; diligenter. naita queq; i p̄p̄a cicq; rebz p̄us
cognita vōbula. **A**duocāde sūt non plebere euit
seruiles v̄tita dīcā s̄mē. **S** que i vulgi fere segre
gate. m̄ido quodā dore at venēa. iū m̄are state
resplendeat. **S**z preter h̄. qd m̄aia restat. opq e
grandi p̄p̄to atq; cū ingemo. quod cogitacōibz

lucis facilliter exprime. expolite orduri luculet nar
ture qat. qd' verba retenta p' sciat artificiose spare
varie distinguere. apte continuare. qd' cu' stigate gunt
q' eloqui moderate quibz et p' rei cuiusq' dignitate p' b
luniter p' p' id co'atate p' pate dia p'sequi possit. Que
nata qm' arduu' ac diffialm' assequi e. id qui boni
p'batq' poete extiterit ita quide' ad p'hemtes istar i
luc' prodierit. **B**utq' eoru' ingenia d'm' magis mune
rit. q' humanu' vnu'. Qui cu' tot ligati constructiqz
sunt vocu' ac mensuraru' p' legibz tot vocatu' a dissendis
variisqz rebus et disciplinis: haud facile illi cet oia
p'petuo feliaqz salo q'pleti. **I**nsigateqz dei m'ro asse
su ac p'p'aculo ac deestico cotubermio. calesteteqz d'm'
p'pe igne quoda' atz de flagrate magis itendio: q's
id co' caa' furoe' repletos et de bacante q' quopia' p'
fluvio p'pe cactos futia repig' p'dicte manifestu' e.
Nap' q' dulas illa flama cotaluit: mox vile p' hua'.
p'piora vo' s' et sap'e dina idpuit tu' rapitur meo cor
porei su' q' egestati oblita. agiturqz t'p' celo vaga et liba
fruitqz delias e' p'phao' vulgo i' cognitis. **Q**uas
si no' gustu' ac certa ymagie: salt' et odore quoda' co'
suauidudo facile m'p' explicari possit. attingit. **P**unde
quoqz licetior e' ca' poetaru' q' veluti reges atz p'patores
quos volut sibi l'it'as leges rogat excepti a co' qua
ceteri cantant: g'ramatica s' h'istoria m'itate. **I**nde
fit ut p'liberatores eoru' t'mos ac fines officioz sui lax
iocis habenas ignorat: m'ien' acuse t'p' t'at' qua
sua' fingendi quibz sibi licetia vendicant. **S**i i'ntelli
gent diu' longe ab h'istoria ceterisqz scriptoribz
eoru' officiu' cognoscantqz d'm' m'etis ipso co'atatoz
qua' p'patores magnos quo quasi p'pites ipetu' rapu'
no' mo' no' accusaret. s' q'mendaret d'm' maxie vela
tas q's ipi itexant sig'is verit' sig'men. **N**a' cu' car
meu' sine feruore meo d'm' afflatu' exp'm' pos
sit occupatu' haud ee' queit poeta i' vulgaribz q' buisqz
ac minutis rebz. s' excolle't ac cu' de fabulante atqz

iocante spm nate e libru agi et res gestas. no histo
ria more. ca pedesare magis ac sermule e officiu. ita
explicare et subisurmo publico et fide testu tabelli
omsqz auctoritate claudi videat. Veru sicut vaticina
et appolline pleni rolet. oz re quaqz ita vt e vera ex
promt. exproptaqz no tamen cu munda et rudi simpli
tate apta ostentare: s; cu varijs decorisqz velament
tortuosisqz figuratioibz. obliquisqz tractatioibz
uoluere. atz pducere fabulososqz quasi quosda abita
et ambages tradere magnitudi reru veritate quo festi
uiore sic illustrata acqrit timoris venustate et lepo
re cultu qz dectiore. festiuorqz talit ac dectior. sta
tibus tantu et prantibz igemibz pspetti inoteat.
Sitiss vo et delectis qualibz ieris totu abude statet
vulgus. ignota penitus atz obtrusa delitescat. **P**uduit
siquide poeta ta priora supellectile sua oibz passim
n lectis et pfectis ut tractabile atqz doctia. **h**unc
e vn nualuit aliqu vana ea quoru da istia. qz autu
tu equide subiectu huc intelligat ausi sut ta misti
co poetaru artificio calumia inferre. mendaces eos et
falcos appellantes. p blandos quos qmeti sut et pri
uentes fabulas. **N**escietes vo poeta officiumodu ca
notu ppu e s; prodesse exemplis et institutis qdul
abz isup oblectare sboru volucrib et figuris quibz
veritate reruqz magnitudine. no quod falso ipi putat
obtenebrant aut diminuerut s; exornauerut ma
gis dignioreqz ac relucenore reddiderut. **P**. mag
na de poetis narras. **A**. Et q magna et q va sut
narras. **P**. Et q va ego quoqz ee puto. **S**; ex pone tu
m q te ita aueruerut. **A**. Ex pone tibi ex ordine.
Qua p m em iustu magni pariete descendu iteras
libuitqz pusqz quere moiles. nupere iferna loca.
Obi qnto honore fueri ab oibz illis regni itolis suste
pta munda a nudis ipis hospitata: no posse facile
ullo sermoe aprehende. a domo rigida et iacta. **C**ha
ron adeo me seueru et duru iudices et pluto ipemag

ceterisq; oēs plibenter aduētātē viderūt. vīsāq; ad
mān iueneratq; maxīe et veneratī sūt. Vox ī mōr
lūi orbe iter arripui. credens et maiores longe cib hīs
honorēs asserantur. ita me vana decipit credulitas
mea. **T**ūp̄mōs offendi īgenas bellatorū gētiq;
cū multis munitissimis ad expugnādas ciuitates
telis et machinis. **P.** Nūc rē intelligo. **I**pī g. illi
suis te gladiis et hastis tā atrociter cōsoderūt. **A.**
Aymine. **E**t si em īfinita gēnue gemitāt flagi
tia. nūc horū opes diripiāt. mīcillos afficiāt vul
nerib; nūc cūos iugulēt: mētū? tū mīc. **P.**
Quonā mō? **A.** Nā nō nū? īpudentia sūt eorū dā
q̄ facta. **Q**uātū mīta crudelissīe rapacissimēq; fa
ciāt: nō aliter ac fereūt se vel fuisse vel scitu
ros eē vncq; cōfiterē? **P.** **P**robe. **E**t qui te tandē
dicita grauitē affluerūt. **A.** **C**onspicata tū va
stā pelago. alio sp̄are rep. ī. terris ne pūb cī mī
ria iūferē. **A**q; sīma ut ad mīa frequētatis tur
bis vnderis me cōuertem. **A**t vix illuc attigēam
cōspendēamq; nauēs: cū p̄mū tūc a culcos malorū
meorū expepta conspexi ibi tācā scelexi omī turpi
tudine. quātū. mī hīs ego ocul' hāuisse. nullo nūq;
hīc vel modo. an mībi p̄sua dē potuisse. **H**orredū
dā. vidistēs ilico ī me oēs īpetu facto. correptis
totū flagellare mali rudētib; quib; rese cōfiseq;
grauiet in scapulle vigoēs cū hūc suū citq; lūo
rē apte testantur. **T**ūm ferre gub̄nauit. clauis
q̄tē mī. arpagioib; consillis. remis rōis cū hōis
Cū iacē trocleas portuiculos sup̄aia. arthemio
nes. scilas. parastis. tūstia tabulata. aplustra
sūmaq; mali carthesia. **A**q; hīs ego ita p̄mīs
malis pulsatā. auoreq; nō modico cōsp̄a p̄cipui
me inde oiaq; pelag; terras. **T**ū ibi statim aspicio
latā et aptā planitiē patētes rāpos. salta. vme
as. prata. ortos iudantesq; ī hīs longe ope īdo
mitos agricolas. **Q**uos et si olim. **O**strea dū ab

6
mōdilibq itidē emigrasset. pōtmo loco inuērit:
p̄mo tñ ego quēnre statim p̄ rudioēz simpliciōēz
qz nām. **P**ata et p̄inde hūamōres ob sequētiōēz
erga me illos futuros ēē. **C**oncessi itaqz illuc. tō
tēplataqz corū mōēs: vidi que vidē dolui. furta
rapinas. iustitias. audaciā. plurimaqz alia gra
uissima stēlea. **V**ix autē eos dulciter amiteqz sa
lutaruerā. qñ simul p̄mo ac si vos ill' visa ēēz
pūge. **D**elime stēlias. vires. vomēs. aratra.
dentes. iuga iustos. exposita qz dēatos i me mit
tere agēss. sūt. **P**uta totas etiā saltes messōi
asqz ac fenarab. **T**ū p̄ute me acriter dylm
dis. pāmicul'. tribul'. vānis vtilabris. tūli
gombz bipalibz. sarcul' iustombz. bidētibz. sin
cillis. sustimis. vutris iustellis. palis. phas.
trabz. qual'. **D**istressi tandē ab eis tā inamiter
multata et vulnēata. i vrbes tñ tutissimū in
diūsorū saluberrimūqz malorū meorū leuamē
qfugi. **C**ogitāb. **D**o qui nā ex dībz q' vrbes solent
modestiores ēent atqz siores i annū iduxi sacer
dotes. **P**̄mū iter itaqz fuit in ad tēpla artibz ma
gnorū relinū. **S**peculataqz itidē ibi diligēter mo
res hūisqz sacerdotales delatā sū ite p̄mo corū
cōgressu. **N**ā detēs sūis cat hūis p̄riter et ite
ssus deinde inuocato sepiqz dei adiutorio. vel p̄ vūe
tibz sūm pace. vel pro defunctis etnā requē. l'
pro vniūsis veniā et mīaz iploān'. **D**īnas sepe
laudes sublatā voce resonabāt. **N**ōnulli ēē pub
lice declamātes nūc stutes nūma laude. nūc vi
cia graui' citu sūcōē p̄requebā. **A**tpz ab his det
rebāt ad eas incignope quēqz inuēbāt. **P**lacu.
in hec extēior vite sue facies p̄sest q' i dei op
tim' et maxi collaudatōē. quo nihil sū pōt me
lius erit dignū. **N** p̄ eos occupatos videbā. **C**upi
ēbz i corū strictiore venire familiaritate ito
in iūctant' rectos ēē p̄pōz thalamos. v' p̄terco

q̄ videri singula ceteroibz minime iteriora respo-
dentia. **B**ed id salte nō omittā q̄ attractates frequ-
ter lectitantesqz breues quosdā codices. a quoy buntate
nō enā ill' gromū ididerūt: fortitū quodā et p̄p-
to oris motu ferebāt bullieasqz instar. ap̄ hoc m̄tra
magis quasi obmū mutabāt q̄ p̄ferebāt. **I**n q̄bz
q̄ntū glectura cape potui dīnas quas sup̄mēdāu
p̄tatoēs atqz iuocatoēs p̄ faciebāt. **E**z neqz ego q̄ di-
cent facile accipiebā. neqz ipi ut arbitroz plac̄ itel-
ligebāt. Et si qua erāt q̄ p̄cipi posset: ea tm̄ erāt.
neqz q̄ b̄ba butubata que magna n̄ labiorū festā
coe ac cōfusione p̄strepēbāt. **N**ec mōa magno i me
n̄ insultu prouenit. correptisqz breuibz illis libellis
suis: adeo mihi oculos colliserūt atqz contuderūt: ut
dexterū pene hūc in quē leuā ad? vides oculū eme-
ant. **T**um acuris. arulis. candelabris. cereis. emūc-
toris lictimē lapadibz. satissqz oibz vasis ciborio ca-
liabz pateis. atqz ipis postremo que sūmū reli-
gē homīz libēatore affixū sustinebant. sacratis
fimis crucibz ita me ipectati sūt ut p̄p̄e tūc m̄ dispe-
zendū eē putauerū. **E**z tū fugi inde cūqz subura stes
m̄ltū tā vane credulitati decepteqz de hīs opioni-
mee. **E**gressaqz fōēs teplorū. neqz vides ad quos me
conferre: euolaui i plateas viasqz publicas. **Q**uot
tūc in et q̄nta se pala obiererūt vndiqz emētū rede-
tūqz inter se velantia atqz mēdacia. q̄nta mercatorū
redeptorūqz p̄uira p̄sententiū inoluata i stitorū
fraudata negotia mūmulariorū prostituta lūc pub-
licanorū audacissā stelēa. **Q**uāte artificū decepti-
ones et depraua coēs. **Q**uāta nō vior mō s; et fe-
mīnū sup̄ atqz pūcorū mētita. **B**ā pariter et fīa
Quāti et horū fīa. quāte nebule. **Q**uoy qd̄ de tes-
tabilius ē. eo magis enā m̄doles p̄bat. atqz mag-
mū aliquid de se pollucē predica? quo mē tū ma-
gis ac fallē assuescūt. fēie i mēp̄me iecerūt fu-
ros. colos. sticulos glomēa. metaxas. pēpa. radi

os cibus calathos. thetas. Tum gemas. lapillos
vinctos aureolas. annulos. aureas. armillas. dextra
ria. lunulas. torques. catellas. muremulas. penthe
lidas. zonas. semantia. mthas. amademata. disci
malia. **T**um mundum in finem petites. discernula
calamistras. specula. olfactoriola. sudariola. scalp
toia. denti fricia. denti scalpia. auriscalpia. et innumabi
lia. **Q**ue magis eam me leserunt. unguentum. vasta. ele
gationis. quod nate sit forme. tam parita. **P**ro pueris. iuges
et yferraturba. rapti me fustibus. ac saxis. ipetierunt.
Cum populi. longa multitudo. ut hinc inde. cotanti. fugida.
Alq. ex omni genere. artifices. qui pro suo. quodque. usu. patri. habebat.
instrumenta. magno cum furore. in me miserunt. milleque
me. locis. confoderunt. **V**idisses. volitare. lamorum. ce
tationumque. mea. trapezophora. delphica. trutinas. po
dea. ferrentia. hamos. vinctos. retia. eueculanas
sas. cultros. machauros. dolebras. **S**corum. pistonumque
aena. cacabos. lebetes. chitropedes. vireos. trias.
neagias. Bug. tritaulas. festas. sartiges. pateas
ollos. fidelias. maura. pila. rudes. alucos. schaplys
labra. tribra. colapedas. batista. fustimulas. Fern
pes. vnamos. stultellas. p. mulsidica. paup. pides.
cotlearia. quadras. lances. catinos. **C**ouponum. ciatos
nphos. vireolos. phialas. columnaia. catatos. astopas
laigeas. congros. ancones. fibia. trathes. aphoras.
ridos. **P**ictorum. pugillares. stilos. peniculos. coloes
spogias. cochas. cautheria. Gutorum. forfices. acus.
formas. mesuras. scalprios. subulas. muarones.
Digitalia. **S**alomumque. ac omnes. generis. fabrorum. fortipes
matteos. iudes. folkes. seures. ainceos. vectes. tul
las. ppendicula. normas. regulas. amisses. modu
los. arcinos. turnos. maphures. lineas. tela. reltes.
staphia. dolas. serras. aspas. rebitis. **M**edicozum. ti
morum. pignem. tanorumque. pelues. nouacula. cotes.
forpites. aambriulas. stappellos. specillos. vol. sellas
hemulos. diocles. staphia. matellas. pixides. pi

peritōia. mortuola. pistillos rudiculas. Quibus
in me diu graueretur ac grandinis more ructibus
pene tādē de sicē cepi. defecissēq; poemta. nisi noui
et repennis officii melior me spes recreasset. **Nā**
ut iotabar vndiq; et exagitabar. iterta mei. et cuncta
nec quo diuertem tutū illū cōspiciens locū: ecce pueri
forte ad fōa publica. vbi et iura ituens cū grauitate
proes atq; pides. multa ite togatorū capitatorūq;
hoīm turba. q; vel iudicabūt. vel pcurātes ipi cū
aliorū dicebāt. **Ale**cta cū pmo eorū aspau. quorū cū
facies et vultū. tū in corpore longiores laxioresq; toge.
et capitū tegumenta. magnā siml' et sapiētia et vite
integritate modērationēq; eū ostentabat. **A**ccessi g.
ppius adeos existimās me de curibdi iā securū i por
tū applicuisse. **T**um subito i arcū spectā latrātib; ci
mib; scilla video me delatā ac pcuritate. **Nā** quas
ibi non cūdiu horrendas latrātū cūpidicorū vo
ces. **Q**uas nō iudicātū aliquis iter locutōes atq;
diffinitōes. **Q**uas nō vidi pretorū abicōes. **Q**uas
nō adūta tabelliorū. scribarūq; falsitates. **Q**uos ec
cū pmo audiuisse. tū hūioris condiciōis hoīes.
mizū ut iptona calamariis sil' citq; graphariis
the nō calamisq; citrametariis vasis scalpell' ead
et retēis scriptoris feruētis suis i os mli oau
loq; acriter iultauerūt. **M**ox cicrui quoq; et ipu
delius prouē i me ausi pdes cisttores. cū
latrātesq; vndiq; illi sallee amēs. tū loq; tāq; ve
nēabil' ac togatū ordo. atq; i me pmo vnguib; de
hinc denatq; crudelissime reuētes dilamauerūt
totū in atq; vbiq; corpū exederūt. **Q**uorū quorū
recondor amma illa rabie. morsq; venenatos fa
mēq; nō mō citrano vultu ardentē et i domitā
cōtremis totie. destitutorū pene tō pie recordatōe
Ita in penetrarūt vltiōs ec cordis recessū: ut hoī
q; pcurae pōra certe. q; exreperit. q; ius amissā vul
nēa ppe dulcescerent. **A**t p q; de festi pūq; ex sat

atque sunt malis meis lique me tandem. Ego vero quoniam vult
merum acerbitatis incognitudoque sinebat maturum inde
fugam. Et quod omnia tamen restabant loca. me totum ad curam
ab principum atque eorum qui principibus assistebant potestati
eorum hominum turbulentissimas turbas. Neque vero dicam. quod pa
ssim ibi singula videri. licetiora etiam quam que super recte
sunt. Loquebamur pro se gemitum pupilli flentes vidue
egentes. prostrati. innotescere. damna optimi quique
accusati. proscripti mulctati. Illud et medabor quod pre
indignitate rerum tanta promota sunt gemitu acore ut cum
inimitabilibus in corporis vulneribus ad exalanda usque ipsas
confecta essent: maiore tamen cum dolore et anxietate tulerunt
novum id autem vulnus. quo per punctum transfixa quoque inediabi
lis quod me tot ac tantorum malorum pietas affecerat
tanta gravitas erat atque miserabilis strages eorum. Que cum vi
dere: non magno poteram sine horrore intueri. Muri
ris forte pietate teneritudinemque autem. sed miserabilis lo
gemagis furore eorum. qui longo concitatoque cigum
ne quasi debachantes non ferro me extinguerent. nam exhi
guum haud posse me ferro intelligebant: sed pugnis pu
gnis. calibus. saxibus contundere stragulareque laqueis.
propterea certumque mortis mee gemis arbitrati sunt. Quo
nec contenti. conuulsa etiam et strangulata rotare demum
per pedes ac qua stare illudereque terre per vi sua quodque con
tenderunt. Quibus tantis malis affecta propter quod non tam
rabie exaltaverunt suam: quam extremum si quid adhuc re
stabit spiritum me exclassse crediderunt eiccta sunt. impone
runt viribus. tamen vilissimum crediderunt depastendū tamquam
atque feris alibus. Quod quidem non invenimus cunctis etiam hominibus
miliores fecerunt et voluere. quid referat. Quanto me stu
dio et amore persequuti sunt. In primis canes. tunc corvi
et vultures. ceteraque aves inmaniores quam conglomerati
cateruati omnes assistentes quod multum certabant. Nunc he
plaudere alis. conqueri dulciter et condolere. purgare
rostris vulnerum sanare. Nunc illi pedibus caudaque
blandiri. tunc vulnera plagasque mulcere. donec quod

supēat ad: similla vite mee calestere reducere fēn
i veterē flāmā atq; restitui cepit. **Q**uid nū iā valetior
hāc inde secessisse. quid narabo: quātā nō tam nō
et alitū: s; luporū eadē visorū tigrū. leonū. oīq;
gm̄s ferarū expta sū mā sūctudine propeq; dixerim
huāitate. **N**ā pō longa q̄ sustinuerā mala. cū ex ur
bibus oīno statuisse migrare: i abdita loca p̄xi i pl
uas et nemora t̄p seaurus i refugiu vite mee. **N**ec
vō mea me sefellit opinio. **N**ā quātā me p̄s hoīes
affecerāt dura. tāto postea me bonoē siluestres fere
atq; cūctes. a quib; tā amice suscepta sū. tā sedulo p̄
et officio se committat. ut qd de hoība cū crediderā. **V**
deren? ip̄e huānos moēs mutata vtrūq; natura p̄bi
vēdicasse. **D**e hūc vō capta de p̄dicio ut sit plūa iū
fendi constendi altiora hec collū atq; motū locor. In
quib; et multos iā curam dies. **N**eq; mortaliū quēq;
adhuc offendi preter te. **I**n p̄mo eadē asp̄u offēsa nō
potui nō hēre. mēor eorū que tibi retuli a mōribus
sustinisse. **T**ū secutū paulatī recepi am̄. p̄ q̄ it
loquēdo tā mā festa egregie v̄tutib; tue ac denū amo
ris signa demonstrasti. **Q**uoniam maiore i modū admira
ta sū i p̄mo sermōis m̄i congressu: q̄ te vni ex om̄
mōrlū turba iucissem tā intē. p̄u. rectū. t̄q; singu
lare p̄dica bonitate. **E**t philolite p̄ q̄ te meū cē
itellēxi. quē et p̄apuū et an̄ dēs vni ut viderē uis
sit parēs meus cōuersa sū ilico ex admiraōe i ma
iore gratulacōe que te in aliquā habuisse. **U**t nū ad
panē meū reuersa fueri: possim pō longa reliquor
mōrlū i me crudelitātē atq; inamitatē. tu eadē vna
p̄mā vereq; ab illo in p̄miciatū huānitātē pietā
tēq; referre. **P**. **Q**ue audio tristia. dura. nefanda
exoranda. **O** ferū. crudū immanē barbarū. **O** ipu
dēs pestiles mōrlū genus. **Q**ue debiscat vob; terra
deperatq; totū crismare. **O** toleatissimū magnū tonā
tē. **O** fulmīa quid cessāt sua. **O** manes et o extitas
iā facēs. **O** vulta sic abibit tāta vōago flagitiorū tā

talitencia: **A.** Noli tā grauius angī philalites. **B.**
tis ac sup em penas dabūt miserum mōles. **B.** me
tū ad parēte meū redeā. **A.** atqz tā p̄clari que
tibi eorū bñfacta mēorāū panctissie. longe quidē
sūt aures sibi. sed haud sūde. tū sustinet diuans ille
p̄cantes. quos pūmet acius tande atqz castigabit
P. **O** m̄si iā p̄de p̄te p̄stām hūisse ip̄uitate
hōm quo vñqz mō addua potuisse ut tāta q̄ vel vi
deo vel audio credē teterime crudelitatis exēpla
A. **P**one iā quēstū modū. **P.** **E**t pono quidē. **B.** tu
oro p̄nsq̄ abscedas dignare tantisp̄ domū meā nūpe
re quiescēq̄ meū. ut ī prosperiore valitudine restitu
ta. ac tā atra vulnerū atabe purgata. possis demū
mūdior elegātiōq̄ parēte tuū quēre. **A.** **I**nno p̄
tat ita ut sū. cructū abire ut manifestus ip̄ietate eop̄
p̄ocul illi ponā. **P.** **D**onato saltē mihi paucos dies
ut dulcissime p̄ntie tue fructu nō oīno pruitaq̄ sim
A. **S**axo ut vis. **P.** **N**on dīcā te ī splendida edificia
lauteq̄ mēsas. **E**uguriolū ē mihi. qd̄ māibz ip̄e
meis extruxi. iuxta quoq̄ cūctū nature solertiore
mtum fabricatū. **P.** **D**ono vxor comes vite mee nō cul
tiorē q̄ ego amictu vestita. s̄ pudica et soba seruat
domū. **B.** **E**nan quoq̄ p̄similes m̄ s̄ m̄ ita ut te quasi
rep̄ntent. **C**apellas tū priuatis possideo. quas cū
hos quotidie cigo mōtes. **Q**ue et lactis nob̄ v̄b̄ima
suppeditāt alimēta. **P.** **D**omis etiā et nūabz vestoz
P. **P**otū aqua m̄stāt. **A.** **M**ella aliquā mihi deliae. **T**ū
vbi nox aduētauit. saliente p̄pe fonte n̄epatibus
p̄e s̄axis dulci m̄mure detruite. fatigata mē
bra copono. substractisq̄ arborū folijs capio fo
mū. **B.** **Q**d̄ oīs exuperit delicatissimas deipes maḡ
frentissimosq̄ apparatus. ē mihi pax et q̄es p̄pe
tua. **D**oli paul et fraudes. **N**ihil horis. n̄l odn. n̄t
ip̄diarū. **F**ida obsequi. vxor dulces applaudūt gna
ti auduit. gaudet vident iocant. **I**etusq̄ ego hila
ris. liber. cōtenta m̄m̄is proz s̄ anxietate atq̄ cū p̄

turbacoe exempto ago. In his ego n̄ forte fastidies
te accipia opes meas. **A.** **A.** imine fastidio. quis
partoli. etia hauris longe plures facendas puto.
P. Eamq iā. **Nā** aduersperat. **Vides** ubi fumūt
tecti. **Non** multū absumo dicto riciq illuc cotende
A. **Atq** ego te sequor libens.

Explicuit feliciter acti fer. Degeri. Dia
logus inter Alithia et Philahte.

Dialogus colloquio sūt milites duo vni frāq
alter. Anglus ostendentes de quibus frāq et Anglie.

Milites i hēmo valli selu se sibi iuue obuia
alterutū qdēt iquisiuit. **Alter** frāq. **alt**
Angla iūdit. **Ego** iquit frāq iūmā. **Inq**
Angla i vnti limitibz sumq. **z** pēgrina
arma bellica de posui. **frāq.** **Quid** qris. **Angla.** **ne**
salute. **ff.** **hpc** nos monet. **A.** **quē** mē es. **ff.** **ā** nos n̄
hēo. **z** morbiā. **l.** **ā** mē m̄ pepit. **A.** **m̄** h̄ plq. **ff.** **quo**
pgrs. **A.** **pēgre.** **ff.** **oēs** sumq pēgrini et aduene n̄
ciuitate manētē hēo **z** futuā vtmā iquamo. **A.** **qd** g.
tibi vide? de pēgnacoe m̄. **ff.** **timeo** q p velle laru
mariū discurretes. **der** indignacoe m̄ p̄lauering.
A. **qre.** **ff.** **qz** m̄p̄ **sbū** ysac ppendo p ea q video q i dig
tio dñ sup oēs gentes **z** sup vniūsa maliciā eorū qā
nata i hac pēgnacoe erūna. **Iam** tū fastidiosū eue
nimus ut nesciamq quid desiderare debeamq et i
hoc pugnamq nū iā sumq hōi tene i quos fines sth
deuenerūt. **qz** m̄hil ē qd̄ restat. **debemo** p t̄meste
ne hpc grē qd̄ p̄sto ē pereat tū de raduāz etando
om̄ nūm corpa moriū? **z** p̄dgaie dubia. **A.** **mo** cta.
ff. **quāē.** **A.** **qz** m̄adato der **z** p̄ncipi m̄o obedimq.
q nos cogit ad bellū. **z** si moriam? p obia m̄mūc

dei mādato. **R.** Bellū inquit ē qz fundatū ē ī libidine
dominādi et voluptate ditādi tyrānitiā qz pānas.
et qz sicut pāt qrit sibi gehēnā. **An.** Ergo pncipi
nō obediā. nōne scribi? qz nō obedieit pncipi morte mo
riatur. **Nōne** cū obia ero ī famis. verorū pusillāna
mīmīs desertor miliae reputatū mo de pēdiacōe sus
spectū et rei pub. inimicū. **R.** In iuste obediendū nō ī
iustis. **A.** Puto iustū qd pncips qulqz cū suis
pōtētibz et pncipis pcepit. **R.** Quid g. ē pdest ppa
qstā. si scdm alienā qstām mortē te exposis. **A.** ppi
an miles es. nōne p. actio tua ē instructio hūi
tas. **B.** ex. hūilitatē et pemptatē donatūz iussit. **Tu**
autē qz apostatas a xpo an xam nō. **U**surpas. **Nōne** d.
Quid diligit me s. moēs meū seruicib. **Nōne** mādant legē
qstāt ī caritate pscā. dilectō dei et pxi quā tenet qz hēs
egētibz sūcare et hoc nō ignōas. **Quō** vbi dēs dāe ciudes
rapē qd tuū nō ē. **Nōne** mādant legē. **Nō** cōtristāe fra
trem nec pxi. **Quō** ī tua libidine dominā. rapis con
tristās et occides et cūta gladiatorū stela gmittis cōtra
p. legem et doctrinā. **Nedū** cōt. qstia et bātudies seu
vītes. ymo. pcepta dei digito scripta. **Cui** mag. tenēso
bedne. an hōi an dō an iusto et eterno. an 2gi mōli. anze
gi. dātoe dno dñanā. **A.** Creatōi mag. **R.** Ergo illi obedi
et mādant ei sup quibz nec rex p. dispensare. **A.** nō solū
oz me alios sequi. qz pda mortis ē et īfama. si cōtra dñā
R. Non mīg ardebūt qui cū mltis ardebūt. **A.** Angustie
vidiāz. **R.** Utere igit. cōsilio pscāre. **Bis** ī motē pāgms
iust et repde cū xpo nec xam nō. pda nec pūpedas
miliae gradū. **A.** Non pūpedo s. promilia cōtenda
mortē me exposui. **R.** ymo potētia tua abuteris qz militi
stī p hoc addi offensā et pxi. **A.** Quid vis me facturū
R. Seruaturū legis dei pcepta et sit tua milita cōtra
īfideles et dei pcepta nō obseruātes. militāe p fidei
et eiētia quā tuēda suscepit milita. desistas ei pāu
legis et rapinis. ptege pupillos et viduas et adue
nas. nemine opprimas. **A.** viduas et orphānos facit

guerra quod pteget. **R.** Desiste ab illa et milia p ppo et
defensione nali ad iura ppulanda pmissa si no offe
das si sic fecis fructu felicitatis pmi ac fame gloiose
re portab. **De** futuro penale attonitate et etna igno
minia ac ppetua aggregabis. **A.** consiliu licet videat sa
lubre tn qz frangit qui mihi suspecti qz forte ad manre
pnuenda milia hec dicit? illa tunc ne magis noceat
R. Deu timeo cui nihil pot late. no vos aglicos ius
frane psecutores. **A.** ymo tortores vobz pp iniquitates vras
R. ymo psecutores p pmissa patm. **Et** sumet ma
gna est mres nra regnu nostru ab infidelibz cu mltis.
Assuerim marturo et illud a deo cognouimus qz pmi
seu cordes fuimus non violen tyrani. vos aut angli
sanos ipugnatis et occiditis vt infidelibz vresange
atis et sit iustitia nra et iustis vris notissima doct mu
do. **R.** g. p iustitia nra a vob torquimur si p iustitia
patimur et ita bti. **Rex** aut v. dicens dei mandata sicut
pms i throno sit et ipemis pmatu obtinebit. **A.** culpa
qui? **R.** Om vrm tnam pmatu i libidine dandi. et volu
ptate dandi tnam a deo et cia mandate apostatatu
A. g. regis sapientis no militie obediens. **R.** Non
teneas contra deu obedire. **A.** qz pt vge nrm corripe
emendare seu retinere. no nos subdi. **R.** Oes sit vmi
possitis dissente. qz oes assens oes estis rei. **A.** Oes
regem vnos possz corripe. **R.** Nulla pter sumu vmi
et indubitatu pontificem. g. ille culpa hor standa
loru vide? et illi pt dia qd scribi? i figura. m. **R.** n. Cu
stodi vnu huc et ptm istu qm si de manu tua lapsu fuit
erit cula tua p aia illi. **Sic** em ipe r qm reges debz
qz sicut i throno ppositu e. sic et ipemis si negligit
perit iusticie opa et pcepta exre pmatu habitus est.
Et alibi vbu dmi et pphetia ille quid i sanguine su mo
die? sanguine aut cia de manu spenilatoru requira. **Ad h.**
em offi? e ppositu vt no pcat oburgando pma. **Nec** e a
culpa aliena q licet ppositu no sit multa arguenda vel
monenda nouit et negligit illoru vitis offensives. nul

hū tunc em̄ preter deū. **A.** Forte vob̄ sumo flagellū
ut corripiam tū. **B.** ga directionis. **R.** nō nego et forte
mala **B.** ga directionis perioribz **B.** ga ferrea. bonis aut̄ ad
examen v̄tutis sepe p̄ssura. sicut sepe vidi ex eodē
igne aurū rutilat palea sumat ab̄ roqui. hō tō fortā
alia ex v̄stione ledi. **I**ta vna v̄tū riuēs bonos p̄bat
et purificat malos dānat vastat et extirpat. et iead
afflictione malū deū detestant̄. boni v̄o deū laudāt et
p̄cant. vel forte tū suos corrigit nos quos diligit. inede
do. qz multis nō aut̄ adū p̄rio curasse p̄ant de rōnō
mōnitione scribi. **O**rbe deuictū victorū victrix vltā
luxuria. **E**t forte nob̄ patētibz p̄sūt scandala. v̄e tū ill
p̄ quos scandala veniūt. **V**bi ḡḡ i mōr exponē illud
Iob xxxvi. Gigantē genuerūt sub aq̄s maiore potē.
altiorē p̄lo ab hūero sursum nē scribi. de saul. **R.** x. **G**e
nerūt sub aq̄s sub ponde p̄p̄i. **A.** Si dō nō placet n̄
tā diu patē. **H**ec sū. nō pūmret aliquos. **R.** nō si oīa
pūmret. nihil seruare. **S**ūmō iudiciū. et si nihil pūmret.
nulla dīna pūdeha credē et v̄e multa ex v̄is offensis
pūmūt. **N**ā siue male siue p̄p̄e succedat pūmimū. qz
malis i sua felicitate pūm. qz felicitate magis corū
pūtur. bono. aut̄ nec bonis ex tolli. nec malis frāgitur.
Pūm. enā qz p̄ que pat̄ hō et pilla torq̄tur. nec ē ipi
bz gaude d̄. d̄ns. s̄ et h̄. v̄iciorū p̄mōgētur q̄ sūt oblecta
mēta p̄a deo sūt iusti. illos pūmendi. **I**ō d̄. apl̄ qz
eucamerūt i rogitationibz. i dūmūt ē cor i p̄p̄es p̄ qd̄
et d̄s tradidit eos i de p̄deia cordis eoz et i immūdia
vt offīciāt cōtūmelis cor p̄a sua et p̄cut p̄baueūt nō
h̄c deū i notia tradidit illos d̄s i tempore probū
vt faciāt ea q̄ nō quēsiūt certe pūmūt. et dū m̄a gau
deat dāna sua deflent. **P**ecistis viduas et orphānos
i fāma. certe et angustia nēcati sūt ex v̄is cōtūmilia
p̄suis p̄napibz nec q̄ sūt cū i m̄o. **A.** fateor d̄m
p̄p̄e verū qz i dignatio d̄m et nō h̄mo h̄ manētē a
iutate s̄ futura iquirim̄. s̄ quō ignora. **R.** qz ex deon
ez et m̄e v̄ba cū nō audis nec attendis. **A.** **S**e volo

ex deo. **R.** Celeste patria iubet ille querere qui e vita
vitas: vita. cor pmi desideria conterere suae carnis ei mu
di gla declinare aliena non appetere ppa languere. **Bih.**
audies exequis devocitate futura ad quos qua hco
teat multu s tuis amissis aut salte elongasse. **A. are.**
R. Quia antix! vestigia sequitores et x! vita et doctrina
desperisti. **A. iquo.** **R.** fere i oibz vms tuis. **A. Spen**
fici magis. **R.** Crista vita et doctrina pcep. cu hmlitate
citate et volutaria pemptate. vos aut p summa supbia
no totum regno opulentiis i libidine dñandi no ti
misti mittere manu ut occideret xpm dñm et mēte pa
plega de fentes deū ipm mādita et pcepta offēdentes
cūta nefandissima stela ppetra stis tpi vñ mīstia
txpi. **A. mo x!** qz multos facimz mēz et pauptz quoz
diligat dñs et tpi filii homi quea9. nā illi ut mām rem
publicā augerimz et hoc faciendo iquo demēt. **R. ne**
cesse ē ut veniat scandala. vñ illi p que. terrā ded.
vob dñs sufficite i grate. an pte domz ipensz ad
mala rependitis. **A. q mala.** **R.** Cūta hoīadia et
alia ifmīta. **A. Sñ** hominibz no pnt fī bella. **R.**
io detestāda inter fies. **A. pariter** omīdm? mā porte
R. digne vñ culpa qz iuste bella puocite. nob tūt
iuste repellimz iuria / 2 io qz no tmīstis mittere
manū ad occidendū xpm dñm. **Bā** quis tuo sup caput
tuū. et mēti isrl sup mōtes Interficien? et abīnet?
clopeo vñ amīxi. **A. Cur** tm detestaris hoīadia. **R.**
vñm terribilū emors et debet pūffice vob
pplēbz hoībz alie astutie iquirendo vñ libidine fau
stiosa fme tñ pāgmz pām effusione. **Nōne** cē crea
tū tend? ad sue ppei gseruatiōez. an oibz cūte estis
rudelicez plante vegetabiles aīata bruta et fco
na oibz pūz vībz igemz cautehīs pūa gseruā ppez et
cū ab alia ppe gpmā? vñ ledan? Iuiat se iūte et
cū no pnt signa dolor ostendūt. plorat et volūat. vos
aut tpi lupi rapidi famelia spem huānā quātūqz
decora pūa catholica vocare verare no veremī Intue

10.
boues feores porcos et alia bruta quātis vibus suā co
seruat spem. **A.** put facim⁹ ita p^{re}s mⁱ secerūt. vni
mⁱs i lege p^{re}m. **R.** Et id v^m dⁱctū p^{re}s p^{re}h^{re}nt **S**amuel
loquētis heli. **S**ed dies veniūt ut p^{re}stinet brachiū tuū
et brachiū domⁱ p^{re}s tui. ut nō sit senex i domⁱ tua i^e.
habeat aut et magna p^{re}s domⁱ tue. **A.** Op^{re}s p^{re}s vestigi
ā p^{re}m. **R.** fateor. **A.** g^o habeo optatū. **R.** **E**t p^{re}s equo
rāns loqueris de corrupto et mortali. ego aut fateor de
vestigiis p^{re}s et^{er}nis et creator et redeptor. q^{ui} mⁱ relis e
rg^o vtiq^{ue} voluntas fiat sicut i celo et mⁱ terra mⁱ vⁱa. **A.**
Vt mⁱa vⁱta et vⁱta. **R.** Vidēs aliquātilū reductū q^{ui}
unctū. **A.** **S**ū etem sⁱ illū nō cognosco p^{re}m. **R.** Si te ip^s
non cognoscis quō illū cognoscēs. **A.** **R**ogo igit^{ur} quis p^{re} dic
R. Das sterquilini. concha putida p^{re}s stercore et horrore
reus. paup^{er} mⁱda. ignorās mⁱ vⁱta tuū ex exitū. q^{ui} vⁱta
sicut ū bⁱru que quāto magis crescit tanto de resit. et tāto
magis ad mortē. p^{re}eat tēte subiecta mⁱtabilitatē vt vna
non maneat hōa i eodem statu. sⁱ es miseror. q^{ui} licet mⁱ
terea morte. tū illa hōa mⁱl i^ertia et tū illi p^{re}ides. sⁱ spe
vana q^{ui} tibi caduca blandi⁹ fallēs. **A.** Si tū vⁱl p^{re} quōde
ū videbo et p^{re}m vocare p^{re}sumā nō videbo. **R.** **V**bi es mⁱ
tenebris. **A.** **E**parēm p^{re}o. **R.** **C**lama i^e ad lucē. **A.** quō.
nescio quid dicā. **R.** **D**ic. **V**eni clāmas q^{ui} illūcis oēm t^{er}re
venerit i hūc mūdū. sⁱ non diligente q^{ui} qui diligit mūdū
inimicū lucis effici⁹ et offusca⁹. **E**t iterū dic. **I**llust^{re} oculos
meos lux i q^{ui}prehensibil^{is} fulg^{re}ia chorⁱstacōes et dissipa
eos vt non videant vⁱta tēte. **E**t iterū clama **T**ribue lux
i extingui bil^{is}. **D**ū te videā t^{er}ra mⁱl^{is} alpha cū odore vite.
qui p^{re}te mⁱ odoem vnguetorū tuorū curat gustē sana q^{ui}
p^{re}p^{re}am cognoscā. et disama q^{ui} magna e mⁱltitudo dulce
dimis tue quā abscondisti timentib^{us} te. **E**t iterū magis
q^{ui}p^{re}ctū dic. **Q**uā fac^{re} tuā abscondis. forte dⁱc^{re} dⁱne nō vide
bit te hō^{is} vⁱuet **E**ya dⁱne moriar vt te videā et videā
vt h^{ic} moriar et ignoste p^{re}o tuo q^{ui} p^{re}gnit la^{us} dⁱno p^{re}o cala
mitas quā patior me rog^{at} exclamāre reus p^{re} ad lucē p^{re}o
tu es mⁱdia lux vⁱa. vⁱa vⁱta vⁱta fons mⁱne mⁱseze mei.

A. p̄tor p̄ forte non exaudiat. **R.** Dic dñe petraui.
et faciendo nihil factū p̄m̄hil et ita cōfiteor. q̄ cōfessio
ē via ad te p̄ quā egrediar de limo et redibo ad te viā
q̄ vbi dicit **Ego p̄ via vitas et vita.** se patet ate fr̄s
sine via q̄ sine ip̄o fr̄m̄ ē nihil. et q̄ nullū bonū sine
p̄mo bono quociens a te p̄mo bono deuio nihil efficitur
Vidit em̄ deus cūcta q̄ fecerat et erat valde bōa. malū
aut factū sine ip̄o vbo nihil aliud ē q̄ p̄uatio bōi. s̄c̄
reatus p̄uatio vici. Et iterū dic. **Dñe nullis p̄m̄te**
predicāto placuit tue p̄m̄e et misericordissime bōitati
ad eē me p̄ducē s̄ et maḡ vni et fēre et paulom̄ ab
angel̄ intelligē q̄ illa iā facē tuā hnt. **Ego aut p̄ spez**
et p̄pendū i em̄gnate. **Obsecro regat me tua m̄a et ro**
gat et pietas ad saluandū q̄ te vicit ad eandū q̄ n̄ odisti
eorū q̄ fecisti. **A.** **Uita ē via q̄ quidē i mūdo ē aut est**
cupia carnis aut oculorū. aut supbia vite. minus p̄m̄
deū mūdo p̄ponēda. diffido exaudiri. **R.** **Audis verbis**
consolatoris dicens dedit eis p̄tate filios dei s̄i h̄ns
q̄ n̄ dūt i noīe ei q̄ n̄ non ex p̄gmb̄ neq̄ ex volūtate
carnis neq̄ ex volūtate v̄. s̄ ex dō nat̄ sūt. **A.** **quē po**
teore dñe et filii effici. **R.** **Iam̄ dixi p̄ cōfessionē p̄i**
tētā et satisfactiōem. **A.** **Difficile est.** **R.** **ym̄o facile**
volēti. fecit te d̄s dignissimā naturā et licet sis nō impax
angel̄ quodamō p̄ar potes p̄ d̄m̄ effici q̄ potes equal̄
s̄i et filii ad optuū p̄m̄gentū d̄m̄ p̄ quē habem̄ ḡtates
p̄i. **Quā sub pedib̄ hōis subiecit d̄s vt homo sola totū**
dō subnere et totū eēt seruus cūctis dñā? homo et ex
teriora cūcta p̄or p̄ sūt tūta. ip̄m̄ dō totū p̄ aū. aū
dō pro deo. vt illi soli seruiat et illū possideat ad sola
tū. **Cogita si tūc tibi solatia i hac die lacrimarū q̄nta**
i die nuptiarū. si h̄. derelicta i m̄te. quid i p̄p̄a p̄tā
q̄fēt diligētib̄ cū. q̄ nō ē m̄s benignitātē sue. **A.**
Intelligo a p̄erta d̄i s̄ i m̄ ignaro et laico difficilia. **R.**
ym̄o grossa et breuia. **A.** **dic igit̄.** **R.** **Diligite deū et p̄o**
m̄a. **A.** **Diligo deū.** **R.** **Q̄ Diliḡ me s̄m̄c̄z meū serua**
bit. **A.** **Sermo est i p̄p̄a et ignoto.** **R.** **ym̄o breuissim̄**

13
et resoluta ad dilectionem dei et proximi. **A.** idilaoe dei non
hesito qz summa e ro sz quis sit pxi no intelligo n qui
miaz i me riget vt cōtra alios sine dei z legis offensa. pos
sum dimittere sicut et aliq pncipes et pphie p gtextu sa
ne scripture dimittebant et strenue militabant. **R.** xpi ac
tio tua debz ee instructio q p psecutoibz orauit et q dixit
Nisi iustitia vira habundauerit plo q turbauit et pharise
oru non intrabitis i regnu celoru. Qui aut dixit fratri
suo iacta reus e osilio. q aut dixit satue reus e gebe
ne ignis. **D**cm e antiqz i lege atq qua collegas. **N**o om
des. **C**risty aut no v. p pxi contristari dno nec effru sz
mutua caritate. sicut et ipse dilex. nos dilige p ipm
tp frs i cida. frs i xpo. frs i ecclia. **I**llud fuit p. testa
mentu. **P**atre mea do vobis patre mea relinquo vobis et i
terra pax hoibz bone voluntate. **N**oli i. pxi despice
nec contristari. sz christiana miles cupis mīrupari. **S**alua
iusta z moderata defensio i culpare tutele. **A.** Si tibi
creda pibit i me strenuitate pterite fama glorioza. **E**o
fabula ge hu paru hu obpbriu qd absit qz crudelis q fa
ma neglig. **R.** Crudelior e qui tuaz pdit qui etna con
tit p rediens. **A.** Quid pferendu putas glie et fac boe
none pilla militans oemilites. **R.** **N**o nob dme no nob
sz noi tuo dei glam **G**la do debet. i exrelsis et i terra pax
hoibz bone voluntate. **D**yrabolo sibi glam qrit de opibz
diuinis tu et illi filis fir es et latro qres deo firari
glam sibi p mēpis bnficiis debita. **N**oli gloriari i vcto
et fabul. mitte nautis ventu et glam deo p ne radica
fallacissima et gustu et sapora etna. **A.** quid e q quid so
cu quid hirones. quid curia quid castra q sita et perulu
eue nret. sz et respub. et illi pncipes quoz gram
qru quiderut facturi. **R.** **P**eribut et tu cu illi paut et
gram qd impetra tua solam fructu no emitt nec emit
tet. **A.** **S**olo ptre ymo patre vel fedg velle mter nos
iure vt honore saluo posse tuis osilms adqeste. **R.** **N**o
bis tpi hoibz bone voluntate pax debet. iure testamti
qua vos illi q mīstī amīxpi rapuistē illi obtinende

rapaces. **A.** Deus suppleb. defectu mōs. **R.** magis potēs
coram sup filios a de a die natiuitatis vsq̃ i exitū vt red
dat vniūq̃ fm opa corū bōa vel mala cūctā tēnēs et
tūc mīlū latē p̃t suppleb. **Iustitiae** hō sēclū de sūis et
mōs effetos et sue p̃as crudeles p̃secutores pūmet in x̃
de mēta. **A.** De mētis ne scēm iudicare s̃ p̃atē i die
bō mēis videre de p̃de out tūc consilīs t̃p̃ agmodū ac
quiescēm salubriter. **R.** Si p̃ali t̃tēnā vtmā saltē pa
re fruiam. et n̄. **A.** **Ad dīno fr̃i p̃a biēnale iter.**

A. luxō biēnali sp̃ano redies anglia. **uallū.**
de sua p̃grima a cē fr̃iū reptū attaq̃ q̃rit et p̃a
mīlā sub mīrat p̃stīnā collationē. Cui fr̃iū. **R.** Nōne cō
tritus es et penitens de tantis īp̃ietatibz p̃ te īp̃amissio
fr̃atorū regis o g̃m̃ssis. **A.** Non. **R.** q̃re. **A.** q̃z cū iustitia
i iusta g̃ueria ferū. tēnā em̃ m̃am q̃m̃ m̃ regis
fr̃atorū et anglorū iusto m̃dato et ita exposit p̃ vlos
magnos et doctos et pontifices sū meliā p̃terito i fōrm̃
tus. **R.** vñ regis tui iustitia p̃cessit p̃ordie. **A.** q̃z i
successione p̃ma cā filiorū et liberorū. s̃ rex **Edardus**
h̃m̃s filiā ysabel regis p̃philippi. ex p̃sona illi p̃etit
regnū iure successoris g̃. n̄ctis p̃fēndis. **R.** Filiā ē
i hoc regno i rapax. **A.** vmo iure dīno et cūcti rapax.
vt h̃eb̃ i lib̃ deut. de filiabus aphat p̃ quibz dix̃ deus
ad moysē. **O**rcis portuē h̃ereditatis p̃ine et h̃. sit
tibi iudiciū sēp̃m̃. **R.** Illa h̃editas plebeia nō regnū
et si regnū non p̃te h̃uic i quo multa sp̃ualia p̃terea
argumēta legis cūq̃ non h̃nt efficaciā nisi quatenq̃
redacta sūt ad mōcā. **R.** Si ita sit q̃ sit rapax. tūc i
vos anglia filiā regis h̃ernia m̃ptā **Samfido** co
m̃tū **Andegauen** moriente p̃re sine masculis nō ad
m̃p̃iste ad regnū i mo **stephanū** ex sorore nepotē p̃
tulists anno d̃m̃. **ay. C. xxxv.** Nōne qd̃ q̃s p̃ i mo.
i alterū statuit. eodē iure vñ debet. **A.** dignū et ius
tū puto s̃ hoc n̄ nouū. **R.** lege h̃stōias licet si eadē
regnū vñ filiā rapax existet. nō iō i fr̃atorū regno
rapax ēet. **A.** Cui t̃a varie. **R.** **Q̃z** hoc regnū ab in

17
fidelibus cum in fimo christolano martino quatuor munit
et singularibus domibus et progratibus dimittit deinde
e in fide christi edificatum taliter quod munitur et heresi
bus. **Teste gregorius in.** Clodoneo librum anglicum munit
cum apulla sancti beati remigio prodat ut illam et suos in deo
libro suae fidei illam munitur a sinitis oleo iungit
et inde pilla sancti munitur paulonem ab auge
lis rex quod fidei vestigia illam approbaat
retinet polo tactu manuum in fimo munitur ita in fimitate
aurat te steuoto etate. **Nec** heri mulier capax fese
cum a sanctorum munitur inno interdu eto tpe ab ingru
entia phibita. **Quae** no ide sicut in aliis regibus in quibus
muliere credo capax. **A.** vmo et in regibus suae fidei
et succedunt. **ff.** Non francos et in salis consuetudo ad
mittit illas ex consensu totius populi. **fratres** cum consuetudo
et populi consensu deum contradixerunt. **Quid** phila. **None** de
disfigit dina et teura in hita fent p distictione lingu
rum in hita consensu cum ois in lingua munitur mes p m
tuam consensu et diuisione munitur in hita et ge
disputat quod vos barbari quorum voce no intelligimus
moribus vita et lingua p se diffentes nob fratres cupi
tis pesse. **A.** **Eia** hercules cum hac diuisione hyppa
mas consensu et hita. **None** et roam munitur lingu
pnapurum cum no angli et francis pnapurum pnt.
ff. qz in digni ta pie ta pmissio nationem pce. de se
de iusticia allegata. et no tyrannia. allega iustos reges
et no tyrannos. **A.** **Reges** hyppa et nauare q in ling
ua dnan? duce Britannie et regem ungarie q in ling
uas in regno diffentes. ungaros. tentomitos selci
nos. tartaros philisteos. romanos francos et alios p
munitur a mitoria lapros. **ff.** hoc qz pta sentit subia qa
mior ps dz maiori et digniori cede et regem alie nu pbi
assumit. nos aut no sic. vmo vos angli dce quele p
te pmissio de filie suae fidei expse remunitur et regem
philippum appbaste. **A.** Non credo. **ff.** **Erras** in facto l
ignocis rei geste notolam. **Unptua** vendit in forte

munitur

✓

suas p[ro]p[ri]as d[omi]ni. **A**nno d[omi]ni. m. ccc. lxxv. d[omi]n[us] philipp[us] rex f[ra]n-
cor[um] obit relictis philippo lebel et ysabele q[ui] fuit mup-
ta regi anglor[um]. **O**doardo qui quid[am] odoardo ip[s]am re-
gina[m] i[n] p[re]s[entia] p[re]s[ent]ib[us] ead[em] sui consiliari[um] hucle de spe-
fiez tractavit i[n] t[em]p[or]e f[ra]ngia[m] aufuge[re] oportuit et t[em]p[or]e
p[ro]m[issi]ta fuit q[uod] pulia redire i[n] t[em]p[or]e p[ro]sidio et ope d[omi]ni
Ioh[ann]is de h[an]oma. c[um] m. nobilib[us] rector[um] sit. et a t[em]p[or]e
deo disponere applicuit i[n] portu de p[ro]sto ubi sui beniuo-
le advenientes n[on] pot[er]at. **O**bsederunt regem
vnu[m] suu[m] d[omi]n[us] hucle custodiaverunt et regem custodierunt.
filii q[ue] no[m]i[n]e odoardu[m] coronarunt que[m] filiu[m] i[n] regem rege-
runt comes de. **I**n d[omi]no. de morte mar[iti]ne quos
vertoes i[n] p[re]s[entia] talis i[n]vidia i[n]m[en]sa q[uod] finaliter d[omi]n[us]
mortem a p[ro]p[ri]a i[n]dia i[n]m[en]sa morte d[omi]nata et euss[er]at
et eia i[n] festiva obusta. **A**d. coruete p[ro]ut f[ra]n[ci]a f[ra]n[ci]a
de d[omi]no hucle dispenfiez. p[ro]p[ri]as aut lebel frater d[omi]ni ysa-
beles. h[ab]uit h[ab]itu[m] regis f[ra]ncor[um] qui h[ab]uit tres uxores
et mortu[us] f[ra]n[ci]a lib[er]is ordinau[it]. q[uod] d[omi]n[us] philipp[us] de valors
q[uod] obitu[m] suu[m] f[ra]n[ci]a tutor e[st] m[er]it[us] si sibi nascit[ur]
si d[omi]no filia q[uod] m[er]it[us] i[n]dia opariu[m]. i[n] q[uod] eligent i[n] regem ido-
neiore et expedite. **Q**uod d[omi]n[us] carola m[er]it[us] a[n]no d[omi]ni
m. ccc. xxxv. p[ro] q[uod] d[omi]n[us] p[ro]p[ri]as elegerunt d[omi]n[us] d[omi]n[us] phili-
p[ro]p[ri]a. om[issi] d[omi]n[us] ysabele et eia filio odoardo q[uod] p[ro]p[ri]as philip-
p[ro] ilico coronato et i[n]t[er]to et co[n]se[n]t[ur] et ilico debellavit
et devocat flandrenses et f[ra]n[ci]a m[er]it[us] m[er]it[us] suos dicto
anglie regi ad requirendu[m] q[uod] remiret et recogit[ur] ab
eo ducatu[m] acq[ui]sime. qui siquid[am] odoardo. **V**enit ad a-
uitate Ambianen[sem] i[n] qua rex associato regib[us] Bolheie
Nauerre et maiouca. ip[s]u[m] honoravit. **E**t idem odoar-
d[us] recognou[it]. d[omi]n[us] regi f[ra]n[ci]a ducatu[m] acq[ui]sime et fecit
h[on]oratu[m] ip[s]a p[ro]p[ri]a. **B**e[ne] aut[em] rep[re]s[ent]at[ur] teneu[m] p[ro]mittens
q[uod] se i[n]formaret de m[er]it[us] i[n] forma et i[n]formatu[m] faceret et
t[em]p[or]e q[ui]a faceret iuxta f[ra]n[ci]a ad qua[m] teneu[m] rep[re]s[ent]at[ur] et ita
rex anglie recessit co[n]t[ra]f[ra]n[ci]a et ilico reu[er]so con-
gregavit p[ro]p[ri]as regni sui i[n] qua co[n]gregavit. **R**ex f[ra]n-
cie p[ro]p[ri]as suos m[er]it[us] **E**t licet f[ra]n[ci]a rumor i[n] anglia q[uod] debet[ur]

corona edouardo tunc p[ro]ximorum nihil o[mn]ia fuit conclusa p[er]
 p[re]s magnates et tres stat[us] regni q[ui] tenebat[ur] scire
 homin[um] d[omi]ni regi f[ra]ncie q[uo]d et fecit p[er] suas l[itte]ras pate
 tes quas vidi i[n] chronica de septas datas ad elche[n] An
 no d[omi]ni .m. cc. xxx die xii .m[en]s[is] .m[ai]. cau[er]e m[en]s for
 regno stendi dicta[m] aquitania[m] p[ro]p[ter] f[ra]ncie et ut
 r[ati]ones de pontien et monstrolm et ita p[ro]misit et iura
 uit se factu[m] p[er] se et suos s[er]uos et ita e[st] veru[m] notoriu[m]
 et ma[n]ifestu[m] p[er] q[uo]d satis iusticia[m] ma[n]u et impietate[m] i[n] iusticia
 te[m] v[er]am tyranniam i[n] libidine d[omi]nandi . p[er] reliq[ua] luade po
 tes q[uo]d p[re]bende . A. curia dei tunc . s[ed] p[ro]p[ter] q[uo]d ista p[ro]p[ter]
f. multa hystoria et chronica ista ponit s[ed] latius
 vide[re] . Joh[ann]es froyssardi vol[unt] fauere . q[uo]d no[n] f[ra]ncos sed de
 h[er]monia et seruitor[um] d[omi]ni f[ra]ncie anglie regne ut ip[s]e
 idem p[ro]fiteat[ur] nec ista tergiversari p[oss]unt . A. Aliter fin
 p[er] vnu[m] platu[m] magnu[m] et doctissimu[m] i[n] formatu[m] . f. Si
 aliter r[ati]o[n]e v[er]itate[m] p[er]dita sui p[ar]te . A. Quo i[n] tota
 ta bella inde p[er]tina et rex i[n] reg[is] f[ra]ncoru[m] se no[n] iacuit
f. No[n] iusticia s[ed] iusticia et i[n] iusticia d[omi]ni . A. quo
 p[ro]p[ter] exp[er]me . f. Sane debes q[uo]d i[n] f[ra]ncie curia p[ro]p[ter]
 d[omi]ni iobert[us] de cartoys sororis reg[is] qui siquide[m] cu[m] o[mn]i
 sione p[ro]curauit regna i[n] dignitate i[n] t[em]p[or]e au[tem] fug[er]it h[er]monia
 nomia p[ro]p[ter] q[uo]d rex eius v[er]ba et liberos detinuit et d[omi]ne
 h[er]monie diffidit si illu[m] receptu[m] p[ro]p[ter] q[uo]d i[n]t[er] b[er]ba
 tia vbi ille durissima guerra i[n]choata i[n]tra d[omi]ne
 p[ro]p[ter] d[omi]ni recepta[m] q[uo]d ip[s]u[m] d[omi]ni iobertu[m] ip[s]u[m] ad
 fugiendu[m] i[n] anglia vbi ille applicata machina re
 pit cu[m] nobilib[us] contra reg[is] f[ra]ncie dicendo q[uo]d recorder
 et pusillit[er] e[st] sic regnu[m] d[omi]ni . d. philippo cu[m] si
 vellent illud vendicare possent bono iure . et i[n] t[em]p[or]e q[uo]
 solem[ne] festo b[ea]ti Georgii i[n] quo nobilitas vtriusq[ue] sex[us]
 quie[re]t i[n] quo natiue h[er]monie p[ar]te hoste p[er]t[er]u[m] i[n]tra
 dyabolo no[n] absint ymo p[ri]us illu[m] die glorio[s]u[m] s[er]v[er]e et o[mn]i
 bo dyabol[us] fecit . qm[od]o iuueni vtriusq[ue] sex[us] oper[is] glorio
 sem[per] passagiu[m] reg[is] f[ra]ncoru[m] cu[m] trecentis armatoru[m]
 milib[us] turbauit guerra q[uo]d conclusit i[n]ter nos p[ar]te

Aqua credi? cl. anouū spacio tū peste ignis famisq;
 gladio vanorū millicies iterēptos. **Q**uod dicitur stimulate
 astucia una dñā p ipm robertū Insuata i regis anglorū
 pñtia imēsa sedentis unā possunt allegorizari seu figurā
 gaudēs allegorice et figuratē magnā regis suorum reorū
 dñā n̄ francie regnū vendicauit. Quo facto singuli ty
 roes istructi p dñm robertū sua emisērūt vota dñabz q
 m̄s de pñtia vng pñoculo nō vidēt aliq caputū n̄
 ferret rē. donec francie regnū nō dī qrendi trasset. **A.**
 Quo tū repete fuit p mōs tāta matia et tāti regni cō
 que sta gelusa. **ff.** digente eodē diabolo pñis et matie
 pñis qm dñ rex philippus videns se vmo totū orbē pñ
 rificū molens miliciā ocio torpere s̄ illā p pñ fide auge
 da disponē iuit ad visitādū ip̄az urbem quātū. **i. dñi**
 mōne et petendo rure p eundo ultra mare qua obteba
 repiebant. tūcenta milia cum gēi ad curē recipiē
 dā dispositi quibz absentibz angliā vñ putarūt fici
 le regnū frātis inasione. qm ad ciues dñ philippi
 francorū regis puenērūt. a tū pio et s̄o pposito citato
 bono vob tū effecū et dñata neq̄tia qpulsa p pñ dñ
 m̄ defensione desinit et ita guerre q̄ infideles fiendi
 et pro vñ iustate q̄ p̄a contra christianissios frācos
 p tyrannā et libidie dñandi ex tēder. vnde i gemisat
 p̄p̄q. **i.** iubilat hoste exultat i ferz q̄ rex q̄ lingua
 tāta vanorū dāna dōp̄ne p̄t illi i felassig die loro
 z hōa fabricatis. **A.** Quo i? rege philippo reuerso de
 animone angliā m̄ certificati q̄ eāt in fici regnū hñ
 negonū attēlarūt et tū difficile. **ff.** Insugātē dñalo
 et dño robto ciomistio. Rex anglie cōsuluit dūcē
 bēnōme q̄ consulto multū dissuasit istā q̄ relā et
 quicquid. s̄ micheloi9 magis fauēs maiestati q̄ vita
 ti et iusticie dñit consulendos dūcē burbeñie ep̄m le
 odien. Archiep̄m Colonien. dūcē Gbelren. archio
 ne iullien. dñm Arnulphū de baquchen. dñm de fici
 quem ent qui siquidē hō opmioris impiendi s̄barū
 Attalyi possent ad diffidandū regem francie eēt

16
Sufficientes ad invadendū cū. 10000. armatis cū tri-
bus coronatis ad quos oēs p̄d̄os missi sūt ilico. xl.
milites in maxima p̄p̄a q̄i aurū tractantes p̄ grā p̄p̄i
captanda p̄lora et p̄t̄is quibz iter suū faciebāt.
Et p̄p̄ū aliqui n̄ vno oculo dicebāt se remisse nō an-
t̄ illo visuros donec aliqd̄ magnū fecisset p̄ ḡsta
regi fr̄cie. **Q**m̄ siquidē milites et m̄ai regis anglie
ad r̄s d̄ns reportarūt votuū resp̄nsū. **E**t cū hoc t̄m̄
laborarūt q̄ habuerūt fauces t̄ntū flandren̄ medio
r̄da bartuelle inter p̄os p̄p̄ete. Comes aut̄ flān-
die cūm̄ francorū posuit ḡm̄p̄onē agagēt r̄me-
tu oportuit anglicos p̄p̄os p̄ hollandiā remeare.
Quo audito p̄ regē anglie misit cōtra d̄n̄ ḡm̄p̄o-
nē. d. armatos. 2. 2000. cithēios q̄ p̄ multū ḡflictū
digente dyabolo p̄ualuerūt. **E**x qua victōia. d̄n̄ h̄nt
uēlle resūptis sibi ilico p̄p̄it regi anglie q̄ p̄ tale
p̄m̄p̄ū veniret et p̄ualēt p̄ut et fecit 2. venit ad
d̄n̄ locū. **U**bi cū oība p̄missis et i t̄m̄ volū-
ppalauit q̄ p̄p̄m̄9 m̄sis sp̄ciā facē voluerūt q̄ dux
brabā. et ille diffēs p̄ aliā dilacōem ḡdusit q̄m̄
de m̄dato imp̄atoris non diffidarent. p̄ q̄ marchio
Iulien̄ missus ad illū obtinuit victuātū. **I**mp̄m̄ et l̄-
rentiā fabricandi monetā sub colore q̄ rex fr̄cie oīu-
p̄act ab ip̄io castro d̄n̄ venietur i dioc̄ Camerac̄n̄ Et
interi aduenit estab et rex anglie erat cū ḡuge i cas-
tro de lonaur adueniente erūt p̄m̄o venerūt anglia
400. et sagittarū. 10000. et m̄hilois9 oportuit ip̄m̄ usq̄
ad m̄e se nouebis alios d̄n̄os exspectā et iterum
miserūt diffidatōes regi fr̄cie p̄ quēdā ep̄m̄ de i-
role ex p̄te regis anglie t̄q̄i vitam p̄ciā imp̄m̄. q̄
tūc etiā noluit dux brabātie s̄ venturū se p̄m̄sit
q̄n̄ obsedisset ciuitatē Camerac̄n̄. q̄ 2. fecit **E**x rex
anglie fuit d̄m̄ntē obsidione ~~obsidione~~ et it̄re
regnū q̄ et fecit. **E**t ilico cū voluit i t̄re regnū
Comes l̄mandi. et Comes d̄. **I**p̄m̄que ex
ip̄erū d̄m̄iserūt q̄ solū ut vitio obediant et fue-

erunt cum rege francie. unde rex francie venit obviam cum
regibus Bohemie Schocie et navarre huiusmodi. et cum
nobilibus. de. lx. peminis. vi. duces. xxxvi. comites cum
militibus et lxx. pedestres usque ad locum de blundte. Rex
anglie. ipse per tres leucas habebat duces brabantie de Gueldres
marchiones de Julies et blancherbone comite de montis dionis
de hanoma. Robertum de artoys et omnes barones et milites
anglie. et finaliter tractate duassa hanome. et essent in
bello. **A.** hec in non videtur. vestigia quod ut vicaria ipse ad
tanta gloria innotanda predestinatus se noverit francorum regem
et salva pace tunc se non dicebat francorum regem sed dicitur
et quod non et titulum regis rex vero usurpavit. **Q**uod deus quod
per promissa visum est medio domini iacob barthelemy attrahere flammam
duces quod omnino ne gaucunt metu plene queta et per ecclesie
sua illi ipse. ut si in gloria regi francie unquam facient pene
expugnationem. et ducentorum militum flammam tubarentur. **S**ed
suo unum malum adnotat tergum sator quod archito felix fuit deus
quod si recipit titulum regis francie et tunc francie rex illis per
cipit quod essent liberi a peccato filio sunt utriusque applausum
ret inultu prudentibus videtur. **R**oi disponit recipere titulum tunc
sine aliis causis et possessione. **A.** Quid inde pressum.
R. Armata francorum et lamie per mare destruxit auro
me. et franci destruxerunt terram domini iohannis de hanoma
et illi de rancia cohanoma disanverunt. **P**ost anno xl. i
terum reuerunt anglorum rex ad franciam quod repperit in mari armata
macta francorum cum qua dimicavit et ducunt afflictum ab hanc
per usque ad notam et finaliter angli prevaluerunt et transi
erunt et venerunt ad gaudium. ubi repperit reginam ~~in~~ emma
et illico obredit civitate tornacense. **E**t rex francie venit
usque ad portum de Cressy ubi multe schismate et franci stic
mie se habuerunt et potentes et flandrenses recordis
ausugerunt. **S**ed finaliter. per. septuaginta tractate duassa
hanome fuerunt deputati quibus tractatores quod concluserunt
treugam ad annum unum et debuerunt reges mittere quibus no
tabiles personas et ex parte ipsius duos Cardinales ad civitatem
attraherent et quod quid per illos per duos presbiteros essent

ritu suū manet itaqz firmū et interū possidebāt qsqz
possidet. **¶** Finaliter i dco plamto nihil fuit oclupū
culpa anglcorū pfiatū. **¶** Demū rex angls ordina: fes
tū i die georgii et ordme de iauratie cū xl militibz et
xl. scutiferis et regia pnte cū. ac duabz vel domirell.
i ductis eade liberata. **¶** Anno. xliii. **¶** Et demū ano
xlv. posuit obsidiū ante calayciū p qd rex frācie vēit
ad leuādū et qz nō potuit transire obtulit bellū et rog
uit regē anglie vt nō pūgrēt quod refutauit et ita
fructu retrocessit p qd rex anglie hūit calayciū.
et sine mīa illos cū pūitate tractauit et anglas popu
lauit. **¶** Multi gneri actz secuti vsqz ad cū. lvi. quo
fuerūt i dūmone ad tractandū de pace et ano. lvi. pū
teps de gal' descendit et eode cū rex anglie vsqz ca
lesciū et inde ad locū de bedm cū rex frācie venit ob
uiā et obtulit bellū dco anglorū regi. q illud tenuit et
cū confusione retrocessit. **¶** Demū ano lvi. q pūape de

Rex Jo. francū vēit et hūerūt bellū ppe
ciuitate pictamen. i quo protholor multi nobiles hūc idē
ocisi: et francū supati. **¶** Rex Jo. fuit reputatqz sūo
mior miles illa belli que vos anglia honoastis. **¶** Si
finaliter pū milita ipm occidistis et tātorū malorū fuisse
actoes p deū debetis timē vltōem. **¶** Ecce iūsticiā seu i
iqratē vram. **¶** Aliud dixit in pontifex me. **¶** ff. die pax
quid dixit. **¶** Aliud dixit p iūstificacōe sua. obtulit rex mī scie
qfilio gnali qd frācie rex remittit. qd non remittet si de
iure suo qfidisset. **¶** ff. p pmissa tibi liquet sans reppo
sio. nōne qd reputa si q cēt p consensū regis et regni
tolariū suū cū tāte delibēacōe et dilacōe. oīa potuerūt
rex et regnirole singuli aut nō. **¶** Cū i. rex tua cū pcerū
et regnirolariū qfilio regi frācorū homagiū fecit et regē
agnouit et approbauit quō q pū iuramētū homagiū et fi
delitatis sacramētū veniē nō veniē anglia. **¶** Nonne felloniā
gūpsit rex vū pmo le sit maiestate dū sui. **¶** Nonne ista ex
reptio alias elidit. quō i. debuit frācie i dubitacōe qpmitt
tere de tāto regno i hoies pauca em reperit. **¶** hodie aplo

aurū spernētes. **D**icit em̄ Salomō q̄ dīa obedūit peni
tūne et aliqd. **A**udito nūmo q̄ quodā sūmo p̄ncipe **R**e
silūt valde. nihil auditur n̄ salve. **N**ōne de dīa fellomā
ip̄e rex iudex q̄petens. t̄p̄ dīis fēdi et saltē cū paribz
quō sūmittere debuit vel potuit alieno iudicio m̄q̄ fecit
nec facere debuit nec legi fuisse de hoc actū p̄terea q̄libz
p̄uācā nō subdita ip̄io p̄t sibi regē eligē ut frācia et his
p̄ima non subdite ip̄io. **C**ū i. de fīet i regno frācie fili
p̄mōfēto et alii rapaces i sūgine i p̄petate p̄cedent q̄re
nō potuerūt illū sibi eligē regē iudicio et elacē p̄ciū
et magnatū p̄ut fērerūt illū victoriosū philippū cū i
rat splendor nobilitatis regie et cō voce intellēx m̄q̄
nō barbarā seu angliā vel saxōne cō voce nō intelle
xit ip̄t frācia erat em̄ dīis philippū p̄p̄mōz et iō
cū naturaliter i regno succeda. et natural. i regno
cū nūz h̄mte. et ab ea separi non possit iux̄ doctorū q̄p
britas sūas. nec eē p̄ciū suoz q̄silio dīa rex āglia q̄
fide litate et homagii p̄fati venire p̄p̄p̄sisset m̄p̄ de
frācia ad suggestiōe diabolicā medio illi i diabolicū **R**ob̄
de artoys ip̄met quasi p̄ idignitacōe de sp̄at illi tyroēs
et iuuenēs p̄p̄mā et dīas p̄p̄uāsiōes verat illa vō
defaciēdo gūerā i frācia facie et i cūa suaz sedulē
delmētū em̄sistent. **N**ec ambigendū q̄n p̄tēs si q̄siliū
fui sūt regnū suū et dūatū cūstāme cū alio p̄tinctus
maluisset p̄a frācia et subfēdē regie frācioz maiestate
q̄ se tot et tantis gūerre distim̄bz i m̄p̄tē. p̄ q̄m̄l se
nūz s̄ oīa q̄tē nō p̄a et angliā i v̄tūa r̄ dānosa saluē
dei offensis et p̄p̄iōū cōtūelns q̄ extīnacōe nō reapit
quibz media illi i angliē regnū p̄s peste r̄ gladio de popu
et hōibz viduata et p̄ dāna dederūt c̄te maiorā ip̄a p̄
sūt **Q**uid plūa c̄te q̄ iuste possidebat et p̄ciācie m̄cty
r̄m̄te et p̄ fellomā oīa q̄m̄ferūt et p̄ciās fructū am
p̄erūt. **M**alū i. iuuenile cōsiliū et ip̄iū. m̄q̄ salubre et
v̄tile et honestū. nec video vob̄ remediū hōibz destitū
tis m̄p̄ q̄ h̄ita dispensatiōe viduas v̄rās de sp̄o p̄etis
et dei et hom̄ p̄ciē q̄ritis. **A**. **D**olendū et mirandū de

asseritis si vitati imitantur. Ita ponit et hinc et hoc
re quas videt. Nonne treuge vel pax exponitur. Multe
si nulla efficitur nec tentat. in culpa. si viti putat
distis. non ppendi culpam in animam. Culpam noto quoniam
pmissa quod ex malo principio malo finis spectanda quod
ex post bellis iniustis ipsius et iniquis fortuna dedit. suo iu
re illud viti impietate culpa et medicina venit. Multa ei
tractata dicantur cum illo illustratio. d. 10. de fratria quod p
summarum tractata redit anglia et ibi omnia et licet ha
bueritis hoc in redemptionem hinc vel pete non vere in gla
diu viti quibus plures ex vitiis quam ex malis contempti et lo
ge plures habet viduas et orphanos quam nos dei misericordia
habeamus. Iustissimus dei iudicio illud disponere ut quod sanguine
ritatis sanguine pacem et bibat. Doluistis enim in limis
superiorum regis magis quam christi imitatio est qui amorum. 1.
pacio. pagande dominationis libidine cum a ferrea extu
lit et aucta viti p tota asia bellis egit et in rubeo mui
usque ad eximium pontum p domum. Barbariaque ad. in bel
le torpente extitit semina et iam non lac peridit si sang
ue hominum bibet. Non omnes eiusdem fuerunt nec sunt optimi
omnes. Certe fateor nec mentione tota actus si actioibus
tantorum pelerum culpa do. Pres enim et prudentes pace co
cluserunt quam hyones et iuvenes in quatuor ad sola d. n.
d. Robur de artibus p suam proem in seegerunt et guerram
tructa inhoruunt. Multaque probi viti pace que puerunt. si
illorum optimo protholor non iudicant et ita seua logo
viti tatorum psertim Platonum viti p auctoritate p proba
iolerunt quod in nazi quia et viti in solos amores. in ipso
tes pena regeret. Non fuerunt illi tractata inter
nos quos asseris. Cetera annu. ar. ar. hon. In quo rex
iolis fuit libeata anno henristavit ppa in humonem
anno iterum hon. p summarum tractata redit anglia et
ibi mortuus. Ex quibus orta est questio et finaliter anno
lxviii. in plano psten sententiam est p appellatio
d. horum de castama in rege anglie debent christi p d. z
Plomochu. et ita fuit significatum regi anglie qui in

ta allegauit. a vobis transire m' n' d' s' s' n' a. **S**z rex
m' rex m' t' q' iustitiam ex habundanti obtulit stare
iudicio e' m' e' Romie et d' m' n' i' p' a. q' d' rex v' r' emuit
A. Difficile e' m' n' d' e'. **R.** Quia e' n' d' s' de pace illi' cu'
fuerit p' i' m' i' et rupto' s'. t' p' n' on hoies boe volu'.
quib' s' s' o' h' s' p' a' x' a' p' o' l' e' g' a' t' a'. **A.** Imo p' q' s' u' i' n' g' p' a'
t' e' et querim' p' a' c' e'. **R.** Quare i' o' c' c' i' d' i' s' t' i' s' illu' p' u'
rege v' m' Ricardu' cu' medio p' a' c' e' p' p' e' n' i' a' si illa dign'
fuisse' q' s' u' e' r' a' t' i' s'. **A.** longa e' h' y' s' t' o' r' i' a'. **R.** Imo b' u' i' s'
r' e' s' s' u'. **A.** quare breuis. **R.** q' t' o' p' p' a' c' e' s' i' m' m' i' a' e' s' t' i' s' c' u'
s' u' e' t' d' n' o' s' r' e' g' e' s' o' c' c' i' d' e'. **A.** quos 2 quot. **R.** Cu' i' p' e' m' e'
l' u' i' s' s' i' e' d' e' s' quare rege s' m' h' u' m' i' l' i' d' a' n' o' r' u' 2 a' g' l' o' r' u'
rege m' r' e' g' i' s' d' a' n' o' r' e' s' t' i' s' t' r' i' b' u' t' a' n' o' c' c' i' d' i' s' t' i' s' i' s' t' a' e' m' e'
c' a' t' h' e' d' r' a' l' e' i' c' a' u' i' t' a' t' e' o' t' t' o' m' i' e' n' i' r' e' g' n' o' d' e' i' a' e' et p' h' e' o' r' i' a'
i' s' u' l' a' 2 i' b' i' s' t' i' s' n' r' i' s' r' e' p' u' l' t' a' s' i' m' a' g' r' e' i' m' e' o' r' i' a' s' t' r' i' g' i' t' t' e' s' i' g'
n' u' v' r' i' g' e' s' t' a' r' e' s' a' c' e' r' d' o' t' e' s' i' t' a' s' u' l' d' n' t' d' u' r' e' l' e' b' r' a' t' q' u' a'
p' o' s' s' e' s' s' i' o' n' e' i' p' s' e' g' t' i' m' i' a' s' t' i' s' v' r' a' s' a' d' a' l' i' u' s' e' m' m' e' m' s' r' i'
t' h' o' m' a' c' a' t' u' a' r' i' e' n' p' i' u' s' t' i' t' a' t' e' s' t' i' s' i' m' m' i' a' m' o' u' e' t' e' et
u' s' q' a' d' d' e' m' p' u' i' r' e' g' e' R' i' c' h' a' r' d' u' p' p' a' c' e' v' o' b' q' u' e' s' t' a'
t' a' p' i' n' d' i' g' n' i' s' i' n' t' e' r' f' e' c' t' i' s'. **Q**ue igitur maior d' e' m' e' t' h' a'
q' n' o' b' i' s' c' o' n' t' e' n' d' e' n' g' l' a' d' i' o'. s' i' d' n' o' s' n' a' l' e' s' et p' p' o' s' o' c'
c' i' d' i' s' t' i' s' v' n' s' i' p' s' i' s' s' i' m' i' s' o' p' p' r' i' o' r' i' b' u' s' d' i' s' s' e' c' t' e' t' e' s' q' u' o' a' l' i' e'
m' s' p' a' c' e' v' e' l' i' n' s' t' i' t' u' t' a' s' e' r' u' a' b' i' t' i' s'. **A.** n' u' q' a' u' d' i' u' i' e' u'
g' l' i' c' o' s' r' e' g' e' s' i' n' t' e' r' f' e' c' t' o' s'. **R.** Ego legi p' d' i' c' t' o' s' et a' l' i' o' s'
e' t' i' p' e' a' n' g' l' i' s' s' i' m' o'. **A.** d' i' e' q' u' o' v' n' u'. **R.** d' i' c' a' p' l' u' e' s'. **A.**
r' o' g' o' d' i' e'. **R.** A' m' o' d' m'. d' c'. l' x' i' i'. **O** s' u' a' s' r' e' x' a' n' g' l' i' e' o' c'
c' i' d' i' s' t' i' s'. **A.** A' m' o' d' c'. l' i'. **O** s' m' i' r' e' x' o' m' i' s' s' a'. **A.** m' o' d' c'. l' x' x' i' i'.
E l' s' i' n' a' r' e' x' o' m' i' s' s' a'. **A.** m' o' d' c'. l' x' x' x'. **E** g' r' i' s' d' V' a' r' d' a' h' u'
b' r' o' u' r' e' x' o' m' i' s' s' a'. **A.** m' o' d' c'. p' r' i' m'. **V** e' n' h' e' r' e' d' d' u' p'
r' e' g' n' i' m' o' r' d' a' m' b' r' o' u' i' n' t' e' r' f' e' c' t' i' s'. **A.** m' o' d' c'. x' x' i'. **O** b'
r' e' d' r' e' x' m' o' r' d' a' m' b' r' o' u' i' n' t' e' r' f' e' c' t' i' s' e' p' u' t' v' r' **B** e' d' a' v' e' n'
i' a' n' g' l' o' r' u' h' y' s' t' o' r' i' a' l' a' t' e' d' e' s' c' r' i' b' i' t'. **D** e' i' l' l' o' a' u' t' m' i' e' g' l' o'
r' i' o' s' o' s' t' o' l' i' m' i' t' o' d' a' c' i' e' 2 a' g' l' i' e' r' e' g' e' p' o' n' t' d' a' n' o' r' h' y' s' t' o' r' i' a'
A. i' l' l' i' t' u' c' i' n' f' i' d' e' l' e' s'. **R.** s' i' v' o' s' t' u' c' i' n' f' i' d' e' l' i' o' s'. **A.** b' o' m'
f' e' c' e' r' u' t' q' z' p' o' s' s' i' m' i' e' s' h' o' i' e' s' m' o' r' i' e' s' f' e' c' e' r' u' t'. **R.** S' i'
b' o' n' u' n' o' n' t' u' b' n' f' e' c' e' r' u' t' et d' s' i' m' u' n' e' a' t' o' r' a' i' d' i' b' r' o' u'

19
non nomi. **A.** Forte cum iusta rei ferebant et ita boni. **F.** De
lentibus non abesse occasio iusta l' iusta. Sumunt enim occasiones
ut quod corrigi deprecantur et bene placita immittunt. Valde enim iso
les et intollerabile existimant quidquid illud non possit quod magis
amant. **A.** Dum me reuelo quod audiri malo tace quod loqui. Vi
nit et oia vitas et certum quod in diebus meis vidi nobis parte quod
tam medio illius boni regis Richardi de cuius morte et cuius illi
statibus ipse taceo. De tam antiquis ignoro. hoc scilicet quod iter
nobis fama asserit. Normanniam nobis pertinet et in hoc nos sus
tinet vos in qua fouet animi. **F.** Salue pace. non est verum. Nil a
transitum letis nisi per tyranniam. et nunc est et esse debet ter
minus vester. **V.** iustas tamen alibi ducuntur acquirunt me cum aliis
bus pertinet in feudum a rege francorum quem ducuntur per multa
placitas fellonias domine regie francie maiestatem offendi
uas amisisti contra fidelitatem iurata et promissa venendi
in Normanniam aut nullum inus habuisti nec habet in eo ut
dux normannie rex francorum. **E.** vero rex anglie. **E.** tate
enim quod dux Normannie iusto titulo regnum vestrum acquirit. **V.**
repro et quod anno. c. lxx. rex francorum. **L.** ludouicus zelotypia
motu uxore repudiavit quam henricus normannie dux per
eius voluntate duxit pro quod inter eos suborta guerra fuit
per eodem anno fratres pace inter eos dux henricus cum dux regis
ludouici perdidit anglia contra stephanum intravit regnum
et occupavit. fuit per concordiam illi regnum ad vitam dimisit qui
per illo stephano mortuo cum dux regis perdidit regnum ite
tate hunc et possedit. **P.** quod autem dux dux dux. **A.** x. philip
per francorum et henricus anglorum reges per et x. nomine
cum in multis nobilibus milibus iter peregrinationis ultra mare
per x. vinctum fiendi arripuerunt. et si rex tuus odoardus per
in die per Georgium facere voluisset aut scilicet illi remissum
francorum regem philippum de valois cum impediuisset angli
cos suos. **E.** non perdidisset nec tantorum francorum morte
permasset nec vana sue fidelitatis in fratre daretur
sicque rex henricus ultimo vita facta strenuitate per
et fratre ac sue milicie contra fideles quibusset. **A.** possibi
le est. **F.** Preter nomina in pontifice tuum instructus et in

hac materia eruditionem. **A.** **N**on nō dico. s. magnū i
dei seruitio tibi esse assē. magna dignitate constitutū
ff. utinā bñ ppendat sue magnitudinis p̄p̄s et ca
sūū sublimū maxīa lubritate qm̄ trepidaret tū sub
lime aggredi fastigiū qd̄ dū videt. vltimē ridet et dū ex
tollit. fūmā. sine repetitio sita ius q̄ subito desina.
A. **N**isi bñ intelliget nō fuisset ista cōstitutio dig
nitate. **f.** dignitas ex se ip̄os nequit facere reuēdos
qz ex se dignitas nihilz status nec bñ ex dignitate
s. p̄ bñ dignitā da. honor. **S**i em̄ aliquid bñ ci
uitatis i. et dignitatis mali nō p̄eent n̄ videmus p̄e.
A. **T**ale illū credo fore plati et bñ intelligētē. **f.** ut
nā tal' sit cyopa. lingua mens et vita testōm p̄beat
dignitātē. **A.** p̄ deū nō cetas s. acta vita et morū dig
nitas approbat. **A.** quare de illo tū dubitas et iquis. **f.**
p̄ ea q̄ video et audio iugit̄ i hys regnis et ista ma
teria. **A.** quid vides. **f.** video platos et sacerdotes vros
armigeros et vros p̄gimū effrūz s. quo iure nescio et
tū nup̄ i ciuitate Rothomagen audim̄ regē vrm̄ be
nā vltio vita functū strēmū mirabilē platos vros
arguētē et mordentē q̄ ex cor̄ iābent offia nō eēt
p̄as amatores zelatores et p̄quisitores et tū vides vidi
 platos magnos et audio bellatores et p̄de qd̄ de h̄
e p̄u et charitativū subp̄dū p̄sīde p̄. iure datū et q̄
hereticos querendū qm̄ nōs p̄missios q̄sū et pro
mā origione erogati qd̄ m̄ nedū admīrationē iduat
s. stupor. **E**a mores tā eūpos q̄deō retores ei qd̄ d.
A. ad eugeniū q̄ hodie tota zelacāstia feruē videt.
i. iudicis possessioibz et dignitatibz honoribz totū de.
et p̄tati nihil. et de dei placito vltia sit mētio. et de iac
tura salute aīa. nulla nec salubre p̄te. n̄ qd̄ p̄bū
et nihil iugit̄ videt. n̄ qd̄ glām̄ redol. **A.** p̄bi p̄t v̄
s. regis et p̄m̄p̄is i p̄erios. faciūt. **f.** dixit pet̄gma
gna auct̄. q̄ magis dō oq̄ hōibz obedire. non i for
titudine vni bñplacitū erit deo s. s. sup̄ hūm̄le et mā
suetū et timētē vba dñi regē p̄t p̄t ei q̄te i vna

maxilla percussit pbe alia. Iuxta id. B. m. x. de digress
meas vellentibus et conspuentibus in me. **D**ic proz platis
et sacerdotibus tuis magnis amicitibus mense statu qd dicitur
me te ut reuoluat illud tenendum eua. **N**isi iusti. v. a
habuerunt magis qd phariseos no intrabite i regnu ce
loru. **Q**ui dixit fratri suo zacharia reus est iudicio. **Q**ui
dixit sature reus est gehene ignis. **S**i pro ta modica iu
ra gehene puerunt. quid pteat singulis et exerbili
bus homicidibus et aliis guerre disimilibus. **C**ogitet eto
isto si si sacerdotes et pontifices pteat psuassissent a
tpe **O**doardo ita qnta. et qual cet milicia et nobilitas
xpiana et si prop. fide augenda exposita ut rex n de
posuerat quatu fructo vbi nunc luctu. **C**ogitet de satis
factoe vbi i semina pseuerat.

In hoc finit. Contro. Inter
Anglu et Franci milites. d. g. s.

Inapit tractatu argu. Willhelmi Orem doctor et
phi subtilissi. Demoneta.
Quibusda videt. qd aliquis rex aut princeps
iustitiae pteat possit de iure vel de pule
gio libe mutare moetas i suo regno iur
rentes et decies ad libitu ordinare ac sup
hoc cape lura seu emolumenta quauilibet. **A**lius aut vi
detur oppositi p qd intendit i pnt tractatu de hoc pte
quid fm phis. **A**z. pntia. m vide. ee dicendu. **I**nci
piens ab origine moetarum. nil tene assendo sz totu
sumitto correctioni maioru q forsa ex eis q dictu su
poterunt exortari ad determinandu vitio sup isto. **A**u
ut di ressat sarpulo oes prudentes i vna possent.
pariter. smas querere et ita h. iuenire qd pntia
bus et pubicis mo totu rei pub. pfiat i futuru.
Inapiut capla septu. titato de origine et na iure et
qd moeta sit iusta. // mutatio moetar.

De qua materia debeat ee moneta.	Ca. ii.
De diuinitate materie et mixtione.	Ca. iii.
De figura vel forma monete.	Ca. iiii.
Cui iurabit facere nullum sima.	Ca. v.
Cuius sit ipa moneta.	Ca. vi.
De eo expensis sit fabricanda.	Ca. vii.
De mutacionibus monetarum in guali.	Ca. viii.
De mutacione monete in figura.	Ca. ix.
De mutacione proportionis monetarum.	Ca. x.
De mutacione appellacionis monete.	Ca. xi.
De mutacione ponderis monetarum.	Ca. xii.
De mutacione materie monetarum.	Ca. xiii.
De mutacione gposita monetarum.	Ca. xiiii.
Quid lucrum puenit pnapr ex mutacione monetarum est inuistum.	Ca. xv.
Quid lucrum in mutacione monete e inuale.	Ca. xvi.
Quid lucrum in mutacione monete e p eia qd iusum.	Ca. xvii.
Quid tales mutaciones monetarum quantum est ex se no sunt per mittende.	Ca. xviii.
De quibusdam igneientibus tangentibus pnapr q se quuntur ex mutacione monetarum.	Ca. xix.
De aliis igneientibus tota hie tangetibus.	Ca. xx.
De illis q tangunt pte gitalis.	Ca. xxi.
Si gitalis pt facit tales mutaciones monete.	Ca. xxii.
In quo argui? q pnceps possit mutare monetas.	
Responsio ad pda et gela pncipl.	Ca. xxiii.
Quid tyrannus no pt diu diuare.	Ca. xxv.
Quid cape lucrum ex mutacionibus monetarum p iudicat toti regali pnti.	Ca. xxvi.

Capitulum primum de quid moneta sit inuenta.
Quando duudebat altissim9 gentes qm se
pabat filios ada gstituit finios ppter
Inde multiplicati sunt hoies sup terra
et possessiones pnt expediebat diuise
sunt Ex hoc aut contigit q unus hnt de
vna re vltra sua mntate. alia vo de eade hnt parum

aut nihil et de alia re contrarium fuit. Sicut forte p. is
 tor abundavit ouibus et peme idiguit. et agros egresso.
 Una etiam regio super habundavit vino et de fuit talio. Ce
 perunt igitur homines mercari sine modo et dabat unus al
 teri ouem pro summo. et alia de labore suo pro pane vel lana
 et sic de aliis rebus. Et ad hoc longo tempore postea sunt ista
 in quibusdam ciuitatibus prout narrat Iustinus. Quia in
 his permutatione et transportatione rerum multe difficulta
 tes accidunt. subtrahuntur sunt homines versus inueniuntur modo
 quod est instrumentum permutationi ad iuuentur naves diuinas quibus
 de pre subueniri possit huic nati. Nam ipse penitus dicitur
 artificiales dicitur. Contigit enim huiusmodi abundante modo fame
 sicut exemplum fuit. De rege cupido quod orauit ut quod quid
 ipse tangere aurum esset quod dicitur amierunt. et sic fame periret
 ut dicitur poete. Quia pro pecunia non immediate sumitur
 hic indigentie vite. sed est instrumentum artificiali. in se tu
 pro naturalibus diuisis leuius permutationis. Et ab ipso alia pro
 barone clare potest patere quod nimis multa ex illo vale bonum con
 tati nulli et reipublice. versus oportunitate. vno nati. ut
 probat. De. v. ethi. quoniam de hoc dicitur. Quidam. Effodit. apes
 irritamenta malorum. Insuper notes ferunt ferunt notes
 aurum predicat. et. Hoc enim facit propter malorum cupiditas.
 non ipsa pecunia quod est humani generis multum accommodat et
 versus de pre bono. Inde aut Cassiodorus. Pecunie ipse quibus
 celeberrimo viles videantur. cuius dicitur. Et quanta tu ciue
 terribi vobis collige sunt. et. Et talio loco dicitur quod quid modo
 tarios in versus publicum propter esse inuentos. Capitulum 2.

De qua materia debeat esse moneta.
 Quia modo est instrumentum permutationi diuina
 les naves ut patet ex a. propter dei quoniam
 sunt quod ad hoc tale instrumentum esset aptum quod sit facilius ma
 nibus attrahibile seu palpabile. leuiter portabile et
 quod pro modum ipsa portio habeat. diuina naves in quantita
 te maiori cum aliis quod diuina quod postea videbuntur. Opor
 tuit quod quoniam multa fiet de materia propter et rationem
 modi est aurum. sed talis materia dicitur esse quod petens abundans.

per quod ubi aurum non sufficeret moneta sit cum hoc de argento
ubi autem ista duo metalla non sufficiunt vel non habent?
et si mixtio aut simplex moneta de alio puro metallo sit
antiqua fiebat exere ut narrat Ovidius primo fastorum
dicens Etiam dabant olim meliora munda omnia iure
quod quae sit praeter moneta noue. Eadem etiam mutationem per
misit dominus per prophetam dicens. Per auream aurum et per
ferreum argentum. haec enim metalla sunt per moneta apti-
ssima. Et cassiodorus igitur primum enim dicitur aurum. Sacer. ar-
gentum. Indus rex sicilie inuenisse et humano usui summa u-
tilitate tradidisse. Et ideo non dicitur primum quod tamen exere usum alios
applicat? quod residuum non sufficiat per moneta quod theodorus
rex italie ut ait aduersus aurum et argentum quod modum ge-
tilium in sepulchris mortuorum erat reconditum iussit deponi
et usum monetae ad utilitatem publicam fecit afferri. dicens
culpe genus esse. Indutur in abdinas relinquere mortuorum
se vita sit sustentare uiuentium. Rursus nec expediret pollicem
quod talis materia sit abundans. haec enim de ratione monetae erant
et esset ab usu ut ait ovidius. forsitan etiam quod ob hoc humano
geni primum est. ut aurum et argentum quod sunt ad hoc aptissima
non facile habeantur? inopia neque possunt per alchimiam leui-
ter fieri. sicut alius reperit. quibus ut ita dicitur iuste obuiat
ipsa natura quod opera frustra mittuntur? expedire. ¶ Ca. 5. De di-

Moneta ut dicitur in utilitate materiae et mixtio monetae
primum enim est instrumentum inuitationis et quoniam gignit et
cuiuslibet expedit inuitationem si aliquones mag-
nam seu grossam quoniam boni more et plerumque de puris. Inde est
quod quicquid sunt huius monetae aureae praecipua. quod facilia porta-
retur et numerare? et quod magis est habilis ad inuitationem
maiores. Expediunt etiam huius argentum a minoribus praecipua quod ap-
ta est ad reparationes et equi paratas faciendi et per-
tione maiorem minorum. Et quoniam aliquones in una regi-
one non satis expetere de argento secundum portum diuina
in ualium uno portuacula argenti quod iuste dari debet per libra-
pans vel aliquo tali est minor boni palpabilis per minima
puritate. ideo facta sunt mixtio de minoribus boni materia cum argento

et inde hñt ortū nigra moēta q̄ ē agrua p̄minutis
 m̄aturis et: quētiēssime ubi nō abūdat argētū s̄
 tres mat̄ie moētariū. P̄ma aurea. 2ª argētea. 3ª nigra
 mixta. S; aduertendū ē p̄ re^{la} ḡnālī q̄ m̄q̄ de bz m̄
 x̄tio s̄ m̄si t̄m̄d i m̄a p̄noro metallo de quo ḡuenit
 s̄ p̄ura moēta. B^l ḡrā. Vbi hētur moēta ex auro et ar
 gento mixto m̄q̄ fienda i moēta aurea. si t̄n auzū tal
 fuit m̄. q̄ moētariū possit i mixtū. Et cū ē q̄ oīs talis
 mixtio de se suspecta ē nec facile p̄t auri s̄ba et eia q̄i
 titis i mixtione cognoscā. p̄ qd̄ nulla mixtio d̄z i moēte
 s̄ m̄si p̄ n̄ritatē iā tactā. 2 tūc faciēda ē v̄ suspicio
 m̄or vel deceptiois n̄or. et hoc ē i m̄a p̄no metallo.
 V̄rsū nulla tal' mixtio ē faciēda m̄si d̄m̄xat p̄v̄ti
 litate q̄i v̄e i moēta iuentū ē 2 ad quā n̄a^l ordīnat^r
 ut p̄z exp̄is d̄as. S; m̄q̄ ē n̄ritas nec apparet q̄is v̄ili
 tas faciēdi mixtione i moēta aurea vbi habet^r argētea
 nec videt^r posse bona itentioē s̄ neq̄ v̄n̄s s̄m̄ ē i ḡi
 te p̄s̄p̄e ḡubnatr. **Ca^m e^m de s̄or vel sig^m moēte.**

Quī p̄m̄ cepisset hoīes m̄atu s̄ue q̄parare d̄cias.
 mediāte moēta nondū ēat i ea aliqua īpressio
 vel imago. s; vna portio argenti vel eris daba^r
 p̄ potu^l cibo. Quequidā portio m̄s̄laba^r ad pondū. Et
 qm̄ rediosū ēat ita crebro ad h̄utnā recurrē nec bñ po
 tēat p̄cūa m̄aturis cap̄itari p̄pondū cū hoc etiā ut
 i p̄lūba venditor non potēat cognoscere metalli s̄baz
 s̄ue modū mixtiois. iō p̄ sapie^r illi h̄p̄is p̄udent
 p̄iūp̄ ē q̄ portiois moēte s̄ient de c̄ta mat̄ia et de tez
 m̄ati pondēis q̄ q̄ i eis īprimere^r figura q̄ cūctis no
 toia signifiaret qualitatē mat̄ie n̄m̄s̄mate et pon
 dēis v̄itate ut amota suspicioē possit valor moēte s̄i
 labōe cognoscā. Quāt īpressio tal' īstituta sit i sig^m
 v̄itatis mat̄ie 2 pondēis m̄āfeste nob̄ ostendūt anti
 qua nōia moētariū cognoscibilū ex īpre s̄ioibz et fi
 guris cūmōi sūt libra. solidū. denariū. obulū. as. sex
 tula. 2 p̄tia q̄ nōia sūt pondēis appata moēte ut ait
 Cassiodorū. Sili. attū ē nō^l monete ut p̄z i genesi ē

no¹¹ ponderis. ut pz ibide. Alia¹ vo noia moete sut ip
pria accidentalia vel denotativa a loco a figura vel ab
auctore vel aliquo tali mo. Portioes aut moete q dicit^r
mimisinata debent ee figure et qntitatis habilis ad et
tractandū et ad numerandū de nā moetabili ac enā
ductibili atz receptibili ipressiois nec nō r eis ipressio
nis receptiva siue tenia. Et inde ē q nō oīs res pna ap
ta ē ut fiat mīmima. Seme ei lapidū p p r talia non
sūt ad hoc apta nata. s p p pue aurū r argentū r sicut su
supra tactū. Ca^m 4^m. Cui dabitur facere mīmima.

Hinc sūt aut rationabili ordinati et p decepti
onē ramedā q nō nullibz licet facere moeta aut
bz figurā l ymaginē ipmē i suo ppo argēto l
auro. s q moeta vel caracterū ipressio fiet ipressio p
vna psonā pub^m seu p plures a qitate quo ad hoc depu
tatis q sicut pmissū ē. moeta de nā sua istuta ē et s
ueta pro bono qitate. Et qm pnceps ē psona mag^r pub^m
et maior auctoritatis quemes ē q ipē p qitate faciat
fabricare moeta et eā gtrua ipressione figurare. Ca^m 5^m. Cui
pssio. dz ee subtil et ad effigandū seu gtrificandū diffi
cil. dz enā phibet sub pēa q aliq^s extraneū pnceps
si fabricaret moeta silez i figurā et mōr valōis ita q vil
go nesiet distinguē inter istā r illā. hoc ē mōde factū
nec aliq^s posset de hoc hōe pūlegiū. q sed sitas ē et ē
tā iuste bellandi contra talē exneū. Ca^m 6^m. Cui

uāque putilitate q. Ca^m 7^m. Cui sit ipa mōeta.
Qpnceps heat signare mīmima. nō tū ipē
dūz siue ppetaria moete currentis i suo pna
patu. moeta sūde ē istumitū equalevis pmutadi di
uicias nāles ut pz expmo ca. Ipa i^r ē eor possessio
quorū sūt bz dīne. Nam pqs dat panē suū vel laborē
ppn corpns ppetuā cū ipē eā recept^r. ipa ē sua sicut
erat panis vel labor corpōz q eā r eiā pte liba sup
posito q nō sit seruū. Ds em apn^o nō dedit sol pnapibz
libtate r dominū rerū s pms paucibz r totū postē
tati ut hē^r i Gen. moeta i^r nō ē solū pnapis. Siq^s

aut vellet opponere p hoc q saluator n̄ ostenso sibi q
dā denario interrogauit. dicens tū ē ymago et sup
scriptio hec. Et responsū ēēt res p̄ ip̄e fētēdū
et dixit reddite gō q sūt res p̄aris res p̄ari. et q sūt dei
deo ac si diceret. res p̄aris ē nūmismata ex quo ymago re
s p̄aris i eo d̄ i p̄ressa. Et i p̄p̄iati tēre euā. p̄ facile
q nō id d̄ res p̄ari debet de nāia qz ēat res p̄aris ymagie
sup̄scripta. Equū ēat t̄butū. Nā ut ait apls cui tributū
tributū. cui vectigal vectigal. Christy itaqz ph̄. signū
posse cognoscī cui debeat tributū. qz illi debet q
p̄p̄iū militabat et q rōe imperii potēat fabricare mo
netā. Est i. p̄cūa q̄tāt. et singulariū p̄ p̄ari ita
d̄. Art. vii. p̄lūce et tūlia cū finē veteris r̄thoīe.

Secūda ad m̄ exp̄e p̄sū sit fabricāda mōeta.
Sicut ip̄a mōeta ē q̄tāt ita fabricāda ē ad ex
p̄ensū q̄tātis. hoc aut sit quēientissimē si
h̄ exp̄e exp̄ia? sup̄ ip̄az mōetā p̄ hūc modū. p̄ ma
tēia mōetabilē sicut aurū q̄ n̄ tridat ad mōetandū. vel re
d̄ p̄ mōetā det? p̄ mōri p̄cūa q̄ possit fī ex ea sub
certo p̄cio taxato. Art. vii. Ex m̄archa argenti possit
fī. h̄en. solidi et plaboe et n̄ā n̄is ad mōetandū eā re
quiritur. duo solidi. tūc m̄archa argenti n̄ mōetata vale
bit lx. et alii duo solidi erūt p̄ mōetā rōe. hoc aut por
tio t̄taxata d̄ ē t̄tā q̄ sufficiat abūdam. oī t̄p̄e p̄ fab
ricāde mōete. Et si mōeta possit fī p̄ mōri p̄cio p̄
h̄is q̄zū ē q̄re p̄dū sit distributori vel ordinatori
s̄ p̄ncipi vel m̄ḡo mōetariū et sit q̄ qdā p̄cio. Et
tū non h̄q̄. portio d̄ ē mōetata et sufficiēt p̄te p̄ci
si mōete sufficiēt debito mō ut p̄q̄ d̄ce? Et si tal̄ p̄
sio v̄ p̄cio ēēt expressiua hoc fōet idēm et p̄iudiciū
tōia q̄tātis p̄at p̄t v̄mūqz facit. p̄te v̄ app̄e.

Cap. vii. de m̄uicōibz mōetariū i ḡnali.

Nte oīa sciendū ē q̄ nūq̄ sine euidēti n̄tate
i m̄uicōibz sūt p̄ores leges statuta q̄uetudīes
s̄u ordinādoz q̄ n̄ r̄gē? q̄tātē. ymo s̄m
Art. 2. p̄lūce lexantiq̄ positiua nō ē abrogāda pro

meliori noua. si sit multum nobil' dicitur in bonitate eorum qui
mutaciones huiusmodi. Diminuit ipsas legum auctoritate et reue-
rentia et multo magis si frequenter fiat. Ex hoc enim oritur
scandalum et murmur in populo et periculum robe. anxie autem
si tales mutaciones essent in penibus. nam tunc forent intollecabi-
les et non iuste. Nunc autem ita est quod nunc et prius moctari
in regno dicitur esse quasi quedam lex et quedam ordinatio firma.
Quod signum est quod penitus et quidam redditus annuales taxa-
ti sunt ad prius penitus sed ad certum minus librum l' solidorum.
Ex quo patet quod nunc dicitur fuisse mutatio moctari nisi foris in
minet natus aut euidet utilitas pro tota gente. In dicitur.
v. ethi. de numeris loquens. Verum id est. manet magis
mutatio de mocte put possit in generali pendere potest yma-
gari si multipliciter. Quomodo in forma seu figura prise
Aliomodo in porcione. 3. in ipso l' appellatione. 4. in quantitate
et ponde. Et quomodo in materia. Quolibet istorum quibus
modorum sigillatim aut plurius potest mutari moctari bonum
Et istos modos discernendo declarare et per rationem inquire
in aliquo eorum potest iuste mutari moctari et quando et per quem et qualiter
et per quid. Ca. ix. de munitate monete in figura.

Figura ipsa siue rareriter mocte potest dupliciter mo-
uari. uno. non prohibendo cursu potest ut si pri-
us in moctari quod sit suo tempore distribet non nisi prius
tendo per cursu precedente hoc non est pro mutatio nec est
magna vis. si hoc fiat dum tamen cum hoc non implere alia
mutatio. Alio potest mutari figura faciendo nouam moctari
cum prohibere cursu aliam et est pro mutatio. Et potest si iuste
per alteram duarum causarum. Una est si quis principes extra-
tremi vel aliam falsam maliciose effigauerit. vel contra-
fecerit modulos seu tuncos moctari et inueniat in reg-
no moctari sophistica falsa sitis hoc in colore et figura. Et
qui non possit aliter remedium appone expediet mu-
tare modulos et figuram impressionis mocte. Alia autem potest
esse si foris antiqua moctari esset vetustate nimis im-
purata vel in ponde diminuta tunc nunc eis debet prohiberi
et in noua meliore esse faciendi impressio diffens ut ibi

quis sciret hoc distinguere inter istam et illam. **S**ed non videtur
mihi quod princeps possit inhibere cursui foris moete sine al-
tera ista ratione. Alias enim talis mutatio non propter naturam
sed scandalosa esset et quodammodo damosa. Nec apparet quod prin-
ceps ad tale mutacionem faciendam possit aliunde moueri
nisi per alterum duorum aut utrumque. ut in quolibet munusmate
istum habet non nisi nullum aliud et hoc esset facere inuenienti
a perdere se rubo et abire ueniam aut quod uult per se facere
de moeta et ex hoc habet plus de lucro. Iuxta illud quod est
in septimo libro et hoc est sua cupiditas in prouidendum et damnum to-
tius civitatis. **¶ Capitulum x. de muni. proportionis moetaurum.**

Proportio est ratio ad rem ipsam vel habitudo sicut in
proportio moete auree ad moeta argenteam dicitur esse
habitudo in valore et pretio. Nam secundum hoc quod aurum est de
natura sua pretiosius et rarius argento et ad inueniendum et habendum
difficilius. Ipsi aurum equalis ponderis dicitur pretiale dicta propor-
tione. Sicut esset forson proportio .xx. ad unum et una libra
auri ualeat .xx. libras argenti et una marchia .xx. marcas
et una unita .xx. uncias et sic proportionaliter. Et possibile
est quod sit una alia proportio sicut forte .xx. ad .x. m. vel quod
datur alia. Desumptum ista proportio dicitur sequi naturalem habitudinem
auri ad argenti in pretiositate et secundum hoc instituenda est huius propor-
tio non habens uoluntarie transmutare nec potest iuste variari nisi
per rationem realem et variationem ex parte ipsius materie que tunc ratio
conferat ut si forsitan notabiliter minus inueniretur de auro
quod antea tunc oportet quod esset ratio in proportionem ad argenti et quod
mutaretur in pretio et valore. Si parum autem inhihil mutatum sit
in re tunc hoc nullomodo potest licere principi. Nam si huiusmodi proportio
non ad libitum immutaretur ipse princeps posset sibi attrahere inde
libere pecunias subditorum ut si taxaret aurum ad unum pretium
et illud per argenti. Deinde augmentato pretio cursu venderet
aurum suum vel moeta aurea vel conformiter de argento id
est sile sicut si poneret pretium in toto summo sui regni et emeret
et postea venderet per maiori pretio. Quisquis de hoc potest clare videre
quod ista esset iniusta et exactio et res hominum imo videtur
uolentior et peior quam illa fuit quam fecerat pharaonis regis

to de qua Cassiodorus dicit Joseph legimus q̄ fame fu-
ne fca emendi quid tunc dedisse licentia. s̄ tale posuit
se p̄ciū vt sue subuētiōis audia p̄pta se vēdet potius ali-
monia m̄ritura. Quale fuit tūc miseris vīne quibz a-
cerba subuētiō lib̄tate suā videbat? tūc m̄e v̄. nō m̄i
i gēmi? lib̄tate q̄ potuit flē captiuus. Credo v̄m s̄
hanc m̄ritate q̄ stricū et vt amaro p̄ncipi satisfacēt et
p̄chitandi p̄pto subuēret hec ille. Istud autē mono-
poliū mōctariū ad. cēt v̄ia tyrāniū eo q̄ fōt magi
inolutariū s̄ p̄ase dānorū. S̄ q̄s autē d̄. q̄ nō ē ale de
sumēto q̄ aliqua spectat p̄ncipaliter ad p̄ncipē i q̄bz
p̄t statue p̄ciū p̄nt placet sicut dicūt aliqui de sale et
fortiori v̄e de mōcta. Istud autē monopolū seu tribella
talibz aut cōtū v̄i m̄ritate q̄tati iusta ē. Et si q̄ p̄nci-
pes statuēt leges hoc eis cōcedentes ipi sūt de q̄bz dñs p̄
v̄ia. p̄h̄az d̄. De q̄ condūt leges n̄q̄s et scribētis iusti
ab s̄p̄perūt rē. Rursū exp̄mo 2 septorūp̄tis sale p̄ q̄ pe-
cūa et ipia q̄tatis. Iō et ne p̄ncip̄s possit maliciose fi-
gē tam m̄ritatiōis p̄portōis mōctariū i p̄nti rā. c̄sp̄ḡtā
ipi soli q̄tati spectat d̄s̄nē si 2 q̄n qualiter et usq̄quo
imutāda ē h̄. p̄portio nec sibi p̄ncip̄s d̄. h̄. quolibz v̄
surpare. Cap. xii. de m̄ritate appellatiōis monete.

Sicut d̄m fuit rā. e. quedā sūt appellatiōes seu
nōia accidētia mōctariū de nōia ab auc-
tōe vel loco 2 ista q̄ nihil vel modicū faciūt ad
p̄portū. S̄ alia sūt magis cēntialia et app̄citā m̄m̄is
man sicut denarij solida lib̄a et filia q̄ denotāt p̄ciū sue
pond̄ 2 q̄ fuerūt altā p̄sidētiōe. et magnom̄istēio abā-
tiq̄s ip̄posita. Vnde Cassiodorus adiutendū ē i q̄tā
v̄e ip̄e pecūie a veteribz collē sūt. Seximilia denarij
orū solidū ē volebant. s̄ vt radiātis metalli fōta v̄
tunditas etate m̄ud̄ q̄ sol aurea quēmētē icludēt
Denariū v̄o quē non i merito p̄ s̄m̄ a iustis docta dif-
finit v̄ncie q̄ m̄e p̄ure p̄9 gradu est appellatiōe s̄ḡnt
quā duodecies p̄litudinē m̄e p̄ia q̄putatā i lib̄re p̄lei-
tudinem ab c̄no curiculo collegerūt. Q̄nēta p̄uide

tuū. **Q**uia maior exposita res ē. q̄ vpi hūa. ne
 cessaria distiguet et tot archana nē signa. rōtinet
Auto g. d. libra q̄tāta rerū cōsideratio ē hūmana
 ta her ille. **S**i autē alio mō vtiā. p̄ nūc istis nōibz
 mūms. mūp̄ hū mutanda sūt frustra. **E**nt i. g. ex
 epl. tres mōi mūsiminate. **P**rimū valeat vno denario
 p̄dm vno solido. 2. 3. vna libra. **S**i g. appella. vno
 imute. et non alci. **J**am em̄ variabi. p̄portio. sicut
 q̄vociet vel facit vclē p̄. mūmsina duobz denariis
 alio mō mutata p̄portio ēet variata. q̄ non licet s̄i vt
 p̄ ex capto p̄cedenti n̄ forā rariissime. et de hoc ad
 p̄m nō ruro. **Q**z i. si p̄portio mactat imutā et vni
 mūmsina mutat appellatōē. q̄ aliud eā p̄portionabi.
 imute. **E**t p̄ p̄m vore duo denarij 2 s̄m vore. duo so
 lidi et 3. due libre. **S**i autē non fuit alia mutatio apor
 tet mercimonia ad maiā p̄m p̄portionabi. q̄ p̄uare
 seu appellare. **S**i tal. appella. nōm s̄et frustra et n̄
 ē facienda qz scandalosa ēet et appella. falsa. **I**llud ē
 vocare. libra q̄m vitate nō ēet libra q̄ ē i. quēms
 vt nūc dē ē. **D**erūptū nullū aliud i. quēms seque.
 vbi nō ēent p̄p̄os vel aliqui redditj ad penūe nūz
 signat. **V**bi vō ēent statū p̄z q̄ rā i. quēms nūz p̄dā
 h̄. redditj ex tali mutatioē p̄portionabi. q̄rēt aut
 immuē. i. nōnabi. et iuste ac eā i. p̄iudiciū mī
 torū. **N**ā vbi p̄p̄os vel redditj aliquorū ēent mūms
 p̄m. debent p̄aliū sp̄ale modū augē. 2 nō istomō
 p̄iudiciū. **H**ec g. appellatiois mutā. p̄se nūq̄
 ē facienda et maxie p̄nceps i. nullo cāu debz hoc at
 tētae.

Ca. xii. De mutatioē ponderis.

In ponderis mūmsinate mutare. et cū hoc p̄
 orationabi p̄m et appellatio cū sigula hoc ēet
 facē a. gēna mōete sicut quis facit de vno de
 nario duos obulos vel aliquod tale sine p̄diciū vel lu
 ro. **E**t istud possz aliquorēs s̄i hūte p̄ aliqua tūz
 mutatioē reale i. matia mōetabili q̄ n̄ p̄t mī
 rarissime contigē sicut de quadā alia mutatioē d̄z ē

i capō. x. Nūc autē volo dicē de p̄cipi mutacōe pō-
deris seu quātitatis q̄ fiet appellacōe et p̄rio nō mu-
tatis. Et vidē. m̄ q̄ tal' mutacō ē simpli' illiati po-
tentissimē p̄cipi qu' nullomō p̄t hoc facē nisi turpi-
ter et iuste. P̄monāq; qm̄ ymago sue sup̄scriptio i
mūsmate p̄ p̄cipē pōi. ad designandū certitudinē
ponderis et matēie qualitātē sicut fuit on̄p̄ ca. e. Ergo
si non correspondet v̄itas i pōdē p̄ statū q̄ ēēt falsi-
tas vilissima et deceptio fraudulenta. Sepe em̄ mēsu-
re bladi et v̄ini et aliē signate sūt publico signo regis
et p̄q̄s i istis fraude gmittat reputa. falsaria. Qm̄o autē
q̄s sup̄scriptio mūsmatis significat mēsurā pōdis
et matēie v̄itate. Quā i. fit i quū q̄ detestabile p̄-
pue i p̄cipē sub eodē signo pōdē mūuere quis suf-
ficeret explicare. de hoc em̄ ad istud p̄pōitū Cassiodorū
v. v̄ariū sit i q̄t. Quid em̄ tam nefariū q̄ p̄ p̄cipi
hō licet etiā trutinē qualitātē p̄tūre ut qd' ē iusticie
p̄pū datū hoc p̄ fraudes nostā. ēē corruptū. Ad. autē
p̄cipē p̄ hūc modū p̄bi posset acq̄rere pecuniā aliē
nā nec aliudē p̄t moueri ad mutacōem h̄. faciedā
Recipet em̄ mūsmā mutilato pondere. Et hoc nō
aliud q̄ i multis locis scire scripturē phibēi t̄dō. Unde
ait sapiens. Pondus et pondus mēsurā et mēsurā v̄trūz
abhōrribile ap̄ deū. et i deut. d. q̄ dñs abhōi. eū
qui facit hec et iō diuine triditer congregatē i malū
dñi qui q̄mū. i breui. q̄ sicut ait Tul. male p̄tama-
le delabuntur. **Ca. xiii. de mutacōe matēie.**

Hut matia mūsmate ē simplex aut mixta
ut patuit ex ca. m. Si simplex ip̄a p̄t p̄
desm̄ dñi. ut si nihil ei modici auri possit
nienti oportet ip̄m desm̄ mōtari. Et si de nouo repe-
re. sufficiens habūdātia ei. Incipiendū ēēt facē mo-
netā ex ip̄o sicut aliquotiens fuit f̄m. Unq̄ aliquā
debe dñi mōtari p̄ abūdantiā expressiā p̄ qd' em̄
crea mōta oīm rere sit ab v̄su ut dñi fuit i eodē ca.
m. Et h̄. cause enemūt r̄rissimē et i malo alio relin-

quēda ē vel assumēda nouit. pura siue simplex
mā moētariū. Si autē itali mā sit mixtio ipā debet
hī solū i mī pāoro metallo. vel alio. paut exedit s.
pūs dā. 13. ca. Et ista pportio pōt mutari p aliquā
pportione seu variationē reale i mā matēie l'equalete
Et hoc dupliciter p desm matēie sicut q non habent
argentū n multū nō biliter mī q an tūc posset dimi
nui pportio argēti et reliquū metallū i mixta moēta
aut si hē. de argēto habūdatia q ante tūc pla de eo debe
ret pōi illa mixtione. Et sicut p dīm ē. iste cause valde
raro cōfigūt. Et si forsan tal' causa aliquēd' eueniret. Ad
hōmōi pportione siue mixtione muta. statē dā ē p gita
te ad maiore seculatē habendā et deceptiōis malitiā
euitandā sicut de mūtā pportione moētariū. dīm ē i ca.
x. In nullo vō alio cāu dī mixtio tal' hī siue pportio mixti
onis hī potissime mūtā pōt hoc licē p nāpi p rāe factas
i ca. pcedem q dū recte faciūt ad pportū istud qm ipssio
moēte signū vitatis matēie ē i hā mōi mixtione. hanc i
mutare ēēt moētā falsificā. Preterea i quibusdā mūnis
istibi. nō. dā vel alia s. i signū crucis qd fuit mūtā
et antiqta istatutū i testamō vitate moēte i matia et pō
dē. Si g. pnceps sub ista i scriptōe imutet matēia siue
pondē ipē videtur tacite mēda cū et phurū qmūtē et fal
sū testamō phibē ar enā p uariator hī illis legal' pcepti
q. d. Nō assumis nō. dē tū i xamū. Ipe ē ab vti.
hoc vocādo moētā. Nā sū huguatiōē moēta d. a monco
qz monet ne frans i metallo vel pondē sit. Rursū pnceps
phūc modū pōt ad se trahē pph substantiā i debite sig
fuit dīm de mutacōe pondēis i pōu rā. et multa alia i
quēmentia sequēte. mo pcepto ista falsitas ēēt peior
q i mutacōe pondēis qz magis ē sophistica et mī pcep
tibil'. et posset magis nocē et pla ledē rōitate Et p hoc
v. sit talis mixtio vel mī moēta. rōitas dī cu stodre pe
nes se i loco vel lōis publicis exēplar ista pportione
et qualitatē mixtionis p vitandū pial' ne vñ pnceps
qd absit aut moētariū mixtione hī occulte falsi fīrēt pē

etiam ap[ud] g[ra]tiam reu[er]sa? q[ui]z alia ex[em]pla in[ve]niuntur.

Capitulum xiiii. de mutac[i]o[n]e g[ra]t[i]a monetarii.

Mutatio moe[n]te e[st] g[ra]t[i]a q[uo]d plures mutac[i]o[n]es sim-
plices implian[ur]. i[tem] vna sicut q[uo]d m[ut]et p[er] p[ro]p[ri]a
one moe[n]te vel mixtione mat[er]ie. vel cu[m] hoc e[st]
p[ro]p[ri]a. Et sic e[st] m[ul]tiplices g[ra]t[i]a[n]t[i]o[n]es possibiles q[uo]d
mutacionu[m] simpliciu[m] sup[er]ia p[ro]p[ri]a. Et q[uo]d nulla mix-
tio simplex d[icitu]r s[ed] m[ul]t[i] p[er] reales et n[atu]rales causas i[n] d[omi]n[i]s
q[uo]d rarissime accidit sciend[u]m q[uo]d ad. varia mo[n]te forte m[ul]t[i]
accidit v[er]o occasio faciendi mutac[i]o[n]es moe[n]te g[ra]t[i]a. Et
si for[te] contigeret ad. fortiori r[ati]o q[uo]d de simplici tal[is] m[ut]atio
g[ra]t[i]a m[ul]t[i] deb[et] p[er] p[ri]ncip[em] s[ed] p[er] pericula et i[n]convenien-
tias tacta s[ed] p[er] ip[s]a s[ol]ut[i]o[n]e. Nam si ex m[ul]t[i]tudinib[us] simplici-
bus i[n]debite factis tot abusus e[ss]e sequat[ur] sicut p[ro]p[ri]a e[st] mul-
to maiores et peiores sequeren[ur] ex mutac[i]o[n]e g[ra]t[i]a. mo-
netarii deb[et] e[ss]e v[er]a i[n] iusticia i[n] p[ro]p[ri]a r[ati]o[n]e q[uo]d nob[is] signa-
tu[m] e[st] i[n] p[ro]p[ri]a scriptura v[er]o de ab[us]u d[icitu]r q[uo]d ip[s]e emit agru[m]
p[ro] quo ded[er]it. p[ro]p[ri]os argenti probate moe[n]te p[ro] p[ro]p[ri]a. Si
ip[s]a i[tem] fo[r]t[is] bona et non mutare. i[n]debite cu[m] ip[s]a sit l[og]o
t[em]p[or]e d[omi]nabil[is]. no[n] o[mn]i m[ul]t[u]m de ea fabricare nec plures moe[n]-
tarios ad expensas s[ol]ut[i]o[n]e h[ab]ere et hoc e[st] utilitas q[uo]d
sicut tactu[m] fuit ca. vii. Un[de] saliter aut ex p[ro]missis co-
cludend[u]m e[st] q[uo]d nulla moe[n]te mutacio siue simplex siue
g[ra]t[i]a e[st] sola p[ri]ncipis auct[orit]ate faciendi. et maxime ubi h[ab]et
vellet facere p[ro]p[ri]a m[ul]t[u]m vel l[uc]ru[m] ex tali mutac[i]o[n]e su-
mend[u]m.

Capitulum xv. De l[uc]ro q[uo]d p[ro]p[ri]a p[ri]ncipis.

Ex m[ul]t[i]tudinib[us] moe[n]tarii e[st] in iusticia.

Idem i[n] q[uo]d p[ri]ncipal[is] et final[is] r[ati]o p[ro]p[ri]a p[ri]ncipis
p[ro]p[ri]a v[er]o. assume[n]t p[ro]p[ri]a m[ul]t[u]m moe[n]tarii e[st] emo-
lumentu[m] vel l[uc]ru[m] q[uo]d inde p[ro]p[ri]a h[ab]ere. Aliter eni[m] frustra faceret
tot m[ul]t[i]tudinib[us] et r[ati]o[n]e v[er]o ad. g[ra]t[i]a p[ro]p[ri]a ostendit q[uo]d talis adq[ui]-
sitio e[st] iusta. Q[uo]d eni[m] mutacio moe[n]te p[re]ter q[uo]d i[n] rarissi-
mis r[ati]o[n]ib[us] p[ro]p[ri]a d[omi]n[i]s falsitate et deceptio[n]e includit[ur] et si
p[ro]p[ri]a p[ri]ncipis p[ro]p[ri]a sicut p[ro]p[ri]a e[st] a[n]t. Ex quo g[ra]t[i]a p[ri]ncipis h[ab]et
i[n] de se iusticia v[er]o p[ro]p[ri]a iuste i[m]possibile e[st] q[uo]d capiat emo-
lumentu[m] iuste. p[ro]p[ri]a q[uo]d p[ri]ncipis capiat de l[uc]ro t[em]p[or]e moe[n]te e[st]

ipsum civitate hinc de dano. Quidquid autem princeps facit in
 dani civitate iniuste. et secundum tyrannum non regale ut ait
 Aristoteles. Et si ipse diceret sicut solet metrum tyrannum quod ipse tale lucrum
 querit in publica utilitate. non est credendum sibi quod parum ratione pos-
 set in tanta amore et dicit quod ipse indiget ea per quicquid modo.
 Et secundum apostolum non sunt facienda ut eveniant bona. Nihil in-
 de turpiter extorquere ut postea ipsos versus fingat expendi.
 Rursus si princeps potest de hinc facere unam simplicem mutationem
 moeter ibi capere aliquod lucrum parum ratione posset facere maio-
 rem mutationem et capere magis lucrum et mutare plures et ad
 hinc plus de lucro et facere mutationem vel minus apertis et
 per augere lucrum secundum modos prius tactos Et verisimile est quod ita
 prederet ipse vel successores sui cum ipso motu cum per con-
 silarios ex quo istud licet quod non humana inclinatur et per
 est ad augendum sibi divitiarum quod hoc potest leviter facere et
 tandem princeps possit sibi attrahere quasi totam pecuniam suae domus
 subditorum et eos in servitute redigere. quod est per tyrannum
 re. immo vix per tyrannum sicut per philosophos et per historicos an-
 quorum. Capitulum xvi. De lucrum in mutatione moete est inale

Quamvis dicitur iniuste sit quoddam rationi naturae. verum
 tamen accipere lucrum ex mutatione moete est quoddam specia-
 li modo iniustum et inale. Nale est quibusdam
 naturalibus dicitur se implicare. sed reitalia grana quod sata cum in-
 to fenore redit ager ut ait Ovidius. Sed moris inopu est et totum
 naturae quod res scilicet a tota parte fructificet vel multiplicet. ex se
 rationem est pecunia Cum igitur ipsa pecunia affert lucrum non exponi-
 do ea in mutatione naturalium dicitur et in usu proprium ac si nale. sed
 ea transmutando in semetipsam sicut mutando unam valiam vel
 tradendo unam paliam tale lucrum vile est et preter naturam. per hanc
 enim rationem probatur. Aristoteles primo politice quod usura est preter naturam
 quod nale versus moete est quod ipsa sit instrumentum mutuandi dicitur
 a naturalibus ut sepe dicitur est. Cum igitur vult ea alio modo ipse ab-
 utitur rationi institutionem nale moete facit eis ut ait Aristoteles. quod
 denarius pariat denarium quod est contra naturam. Ad autem istud
 mutandi ubi accipit lucrum or vocare denarium illud quod in ver-
 tate non est denarius. et libra quod non est libra et de aliis sicut

dem sunt ante Constat aut qd lē nō ē ad nē z vobis ordmē
pturbare. Unde Cassiodorus ait Da certe solidū et aufer inde
si puales tride libra et aliquid p potes minue. Cōtra ista
ipis nōibz cōstat eē pūpū aut itegritā tribus aut nō ipa
q dicitur exoluis. Nō pōt oīo nōia itegritatū dāe z pteletas
i mīnucōē effice. Talia g. nē pēta vīlare sit rectissima
velle qsumē minue feritate ipia videz crudel' ac feda lare
ratio Constat pūz pondz ac mēsiu a ptebil' q cū ita tur
ban? si itegritas cū fraude mīstet. Rursū i l. sapie d?
q oīa dē disposuit mē pūa pondē z nōo s. i mīnucōē mōete
lucū nō capi? mī fraudis iustis rebz certissimis qmitta? p
pūz declarauit ego deo et nē derogat qui sibi ex hā. cōmu
tandibz lucū capiat. **Ca. xviii. De lucū i mutacōe**

Ques sūt modi pūi nī **¶** mōete pūa ē q vīlū
videz quibz aliq's pōt i mōeta lucū abspz hoc
q exponat eā i vīu suo nāl. vñq parte capso
zūa custodia v mīnucōē mōetariū. Aliq d vīlū. **¶** mōete
mutacō pō modū vīl' ē. s. d. g. malū. 39 pētor. De pūis du
obz fecit ap. mētiōē z nou de 3. q tpe suo tal' mēti.
nōdū fūcat aduētū. Quāt pō sit vīl' et vitupēdit h.
pōit vīl' p vīem iā tātū i pcedenti capto. hoc em est
quodāmo pēuāz parē. Arte etiā cūp sōiā vocat abo
lostacō. qd vīlgariter solet dīa pīctā magnū. p qd pū
mathēus apta q fūcat cūp sōiā nō ē vīlū ad pōrem opēz
pōre pūrexiōē dīctā sicut fēcat pū pēta q fūcat pīstā
tor. Et i assignacōe cūm hā. dīat vīl' g. g. q alūd ē vīctū p
pīstacōē quere aliud theolonei lucū pēuāz cūge
Sūt em iqt pēa q negotia. q sīne pūis aut vīl' aut
mīlātens extēu pnt. zc. Nam sūt quedā artes bēnāū
se. q maculat corpū. sicut ē cloacīa et a. q maculat cū
mā sicut ē ista. De vīlū certū ē q malū ē detestabil'
et iqt et istud hē. ex sacra scriptura. S. nūc restat ostēdē
q lucū sumē i mutacōē mōete ad? pūa ē q vīlū. **¶** vīlū
zariū em hīd? pēuāz suā ei q reap? volūtariē eā et q
postea pō se ex ea iūuare ac inde pūe mīlātū sūuare et
illud qd dat 'alī vīlū sorte ē exōtractū volūtariē it p?

Sz pnceps in debita mutatioe moete accipit. simpli.
 inoluntarie penarum subditorum qz phibet cursu poris
 moete meliorz quā qlibz pla vellet hie qz mala. Deinde
 pter mutatioe absqz utilitate qex hoc posset puenire sub
 ditis ipse reddit eis penarum magis bona. Et si faciat meli
 ore qz an hoc tñ ē ut deteriore? i posterū ut tribuet eis
 magis equaliter de bona qz recepat de alia. Et qualiter
 rursus sit ipse utmet pte ppe. In hoc g^o qz ipse rursus penarum
 dicit iacemtu contra vel preter nāle ipse vpi. ista qd
 qd pao par ē ipi vsure. sz polor ē vpi. eo qd ē magis volū
 taria. vel magis contra volūtate subditorum et absqz hoc
 qd possit eis pfiere sz pter mutatioe pte. Et qm lucu fene
 rator nō tñ exredit nec ē ita puiduabile gñi. multo
 sicut istud qd fōtra sz sup tota gñate ipōitū nō magis tñ
 nite qd dolore ita ut sit in dubiū an potia debeat dū vio
 lenta pda. vel exactio fraudulenta. **Ca. xvi. De**
les mutatioe moetarum qñtū ē expe nō sūt pmittende.

Aliquones ne perig eueniat et p scandalodemitudo
 pmitti. i gñate aliq i hoc sta mala pē lupri
 ria pub. aut qñ etiā p aliqua mutatioe vel opor
 tūitate pmitti. aliqua negotiorū sicut ē ars rāpōia
 vel etiā pua sicut ē vsura. Sz de tali mutatioe moete
 plucio accipiendo nō apparet aliqua cū mūdi quare tñ
 lucu malū debeat aut possit cidmitti qm p istud nō emittit
 scandalū sz pōa gñat. ut p3 pte ex. vii. ca. Et mītra i
 guemelia. Inde sequere. quoz aliqua iā tñcta sūt et ad
 alia videbim. postea. Nec ē aliq mutatioe neqz oportū
 tas hoc faciendi neqz p rei pub. expedie. Sz rei ma
 nifestū signū ē q mutatioe hq. sūt nouiter aduēte.
 sicut tactū ē i ra. pcedet. Nūp em pē factū ē i mutatioe
 boaut regnis olim vel mō ppe gubnat. nec vnqz rep
 perū historiā q de h. facit mētionē h. excepto q i quada
 epla Cassiodori septa noie theodori regis italici vna p
 ua mutatio moete i pōde facta. diuissie rep hendi.
 et mltū efficaciter reproba. quā quide efficaciter fecerat
 p quibusdā stipendiariis p solvendis. Unde pōtus rex

Boetio de hoc scribens inter cetera dixit. Quia p[ro]p[ri]a prudentia
v[er]a laudib[us] erudita dogmatibus scelestis falsitate a consortio
vitae emicat. ne cui sit appetibile aliquid de illa integritate sub
ducere. Et quibusdam interpositis. **N**on s[ed] i[st]e mutuari ete
non debet q[uo]d laborantibus datur s[ed] a quo acta fidel[iter] exigitur q[uo]d p[er]sa:
minuta p[er]ste[re]t. **S**i v[er]o italia seu rom[ana] finaliter tales mu
taciones fecerint sicut videtur ex quibusd[am] p[ri]ncipalibus m[on]etis veteri[bus] q[uo]m[od]o
reperi[untur] i[n] cap[itu]lis. **H**ec forte sunt vna de causis q[uo]d eor[um] nobile
dominū denem[us] ad nihilū. **S**ic i[tem] p[er] q[uo]d iste mutaciones ta
male s[un]t q[uo]d de n[ost]ra sua non s[un]t aliquāte[ro] p[er]mittende. **C**ap[itu]l[um]
xix de quibusd[am] i[n]venientib[us] tangētib[us] p[ri]ncipalib[us] q[uo]d sequi[untur] ex

Multa et magna i[n]venit[ur]. **M**utaciones m[on]etariū.
Primum ex tali mutacione m[on]etariū. quor[um] aliq[ui] p[ri]ncipal
ius p[ri]ncipal[iter] alia tota q[ui]tate et alia magis p[ar]tes
ipsa. Unde breui t[em]p[or]e i[n] i[m]p[er]io t[ra]nsacto q[uo]d plūma talia i[n] regno
francia visa s[un]t euenire. Aliqua etiā i[n] tanta s[un]t m[on]et[ar]ia q[uo]d in
expedit[ur] ventare. **P**rimo nāq[ue] nimis detestabile nimis turpe
ē p[ri]ncipal[iter] fraude q[uo]d mittit m[on]etā falsificā auri[um] v[er]um q[uo]d
non ē aurū et librā q[uo]d non ē libra et sic de talib[us] p[ri]ncipalib[us] p[er]tine
p[er] xiii cap[itu]lis. **P**reterea sibi i[n]iubet falsos m[on]etarios co
denare. **Q**uō g[ra]t[is] p[er]t[inet] erubescere si repia[ntur] i[n] eo q[uo]d i[n] a
debet turpissima morte p[un]iri. **I**nsu[m] magnū scandalū ē si
aut diceba[ntur] octa[ri]a et v[er]o p[ri]ncipal[iter] q[uo]d m[on]etā regni sui
m[on]et[ar]ia i[n] eod[em] statu p[er]man[et] s[ed] de die in diem varia[ntur] et q[uo]m[od]o
i[n] vno loco pl[us] valet q[uam] i[n] alio p[er] eod[em] t[em]p[or]e. **I**te rep[er]it[ur] i[n]igno
ra[n]t[ia] durātib[us] h[uius] t[em]p[or]ib[us] vel mutacionib[us] quāti[us] valeat
hoc m[on]et[ar]ia vel illud. et o[mn]i m[on]etariū seu em[er]it vel vende
m[on]etā seu alterari de p[ri]ncipalib[us] q[uo]d n[on] i[n]t[er]it[ur] q[uo]d ē
certissima nulla ē certitudo s[ed] potius i[n]certa et i[n]ordinata
q[ui]sio i[n] vituperiū p[ri]ncipis. **I**te absurdū ē p[er]m[itt]i et alie
m[on]et[ar]ia a regia nobilitate p[ro]hibe[re] n[on] s[ed] v[er]o et hoc m[on]et[ar]ia reg
ni et ex cupiditate p[ri]ncipis i[n]mo rog[are] subditos ad vten
dū i[n] m[on]et[ar]ia bona m[on]et[ar]ia quasi velit dic[ere] q[uo]d bona ē mala
et equis[us] cū talib[us] d[icitur] sit a d[omi]no p[er] p[ro]p[ri]a. **D**e q[uo]d bona
malū et malū bonū. **E**t iterū deder[unt] ē p[ri]ncipal[iter] i[n]venire
p[re]decessores suos. **N**ā q[uo]d tene[re]t[ur] ex d[omi]no p[re]cepto hono

Non ostende. **¶** Ca. x. de aliis igneientibus tota rei
 Inter multa igneientia ex multis. tate tangentibus.
 moeste venientia q. tota gitate respiciunt. vnu e. q. p. us
 tangebat. ca. xv. p. napa. q. v. p. neps p. hoc p. p.
 ad se habet q. tota pericia. g. t. h. s. z. minus depauper
 ze subiectos. Et quodmodu. queda. eg. t. u. d. i. e. s. r. o. m. t. e. s. u. t.
 aliis p. i. c. u. l. o. s. i. o. e. s. e. o. s. q. s. u. t. m. i. s. s. i. b. i. l. e. s. Ita tal. exac
 tio q. n. t. o. m. i. s. s. i. p. a. p. i. t. t. a. t. o. p. i. c. u. l. o. s. i. a. e. x. p. r. e. N. o. e. m. i. t. a. t. i. o. g.
 g. u. a. n. t. e. i. p. s. a. p. a. p. i. t. v. e. l. s. e. n. t. i. t. a. p. p. t. o. s. i. c. u. t. p. o. n. a. a. l. i. a.
 r. o. l. l. a. t. a. z. t. u. m. u. l. l. a. s. e. t. a. l. p. t. e. e. g. u. e. z. m. u. l. l. a. g. r. a. d. i. o. r. e. t.
 m. u. l. l. a. m. a. i. o. r. R. u. s. p. u. a. i. u. r. u. e. t. a. r. g. e. t. u. p. t. a. l. e. s. m. u. t. a. t. i. o. e. s.
 e. t. i. p. e. i. o. r. a. t. i. o. e. s. m. i. o. r. a. n. i. r. e. g. n. o. q. n. o. a. b. s. t. a. t. e. c. u. s. t. o. d. i. a.
 d. e. s. e. r. u. t. a. d. e. x. t. r. a. v. b. i. r. a. r. i. a. a. l. l. o. r. a. h. o. i. e. s. e. i. l. i. b. e. t. i. a. r. o.
 n. a. i. s. s. u. a. m. o. e. t. a. p. o. r. t. a. r. e. a. d. l. o. r. a. v. c. a. n. e. d. u. t. m. a. g. i. s. v. i.
 l. e. r. e. E. x. h. o. c. i. s. e. q. u. i. d. i. m. i. n. u. i. c. i. o. m. a. t. e. r. i. e. m. o. e. t. a. r. u. m. i.
 r. e. g. n. o. I. t. e. u. l. l. i. d. e. e. x. r. e. g. n. u. a. l. i. q. u. o. n. e. s. q. f. a. c. i. u. t. e. t. a. s. s. e. r. t.
 s. i. l. e. z. m. o. e. t. a. i. r. e. g. n. o. z. s. i. c. a. t. t. r. a. h. u. t. s. i. b. i. l. u. z. a. q. d. r. e. x. i. l. l. e.
 a. r. e. d. i. t. h. i. e. a. d. e. n. a. f. o. r. s. i. t. a. i. p. a. m. o. e. t. e. m. a. t. i. a. i. p. a. r. e. r. o.
 s. i. m. i. f. u. n. d. e. n. d. o. e. a. z. r. e. f. u. n. d. e. d. o. t. o. n. e. n. s. q. u. o. t. i. e. s. s. o. l. e. t. s. i.
 v. m. u. t. a. t. i. o. e. s. h. y. e. x. p. r. e. n. S. i. c. g. m. a. m. o. n. e. t. a. b. i. l. t. r. i. p. l. i. a.
 t. e. r. m. i. n. u. i. o. n. a. s. i. o. e. m. i. n. a. o. n. i. p. d. i. c. i. t. g. n. o. p. m. t. v. t. v. i. d. e. z.
 l. o. g. o. t. p. e. p. m. a. n. e. v. b. i. n. o. e. x. u. b. e. a. t. m. a. t. i. a. m. o. e. t. a. b. i. l. i. s.
 i. m. i. n. e. i. s. v. e. l. a. l. i. u. d. e. z. t. a. n. d. e. p. n. t. e. p. s. n. o. h. i. e. t. m. i. f. a. c. e.
 p. o. s. s. s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. e. r. d. e. b. o. a. m. o. e. t. a. I. t. e. p. i. s. t. a. s. m. i. n. o. e. s. b. e. a.
 m. e. r. c. i. m. o. n. i. a. s. e. u. d. i. a. c. n. a. l. e. s. d. e. e. x. t. r. a. n. e. i. s. r. e. g. n. i. s. r. e. s.
 p. a. t. a. d. i. l. l. u. d. a. s. s. e. r. u. i. n. q. u. o. m. o. e. t. a. s. i. c. m. u. t. a. t. q. m. m. i. n. a. t. i. o. e. s.

teris paribus diligunt ad ea loca transire in quibus reperitur
certa moesta et bona. Ad autem istud in illi regno negoti-
atio imitatorum per tales mutaciones perturbatur et inchoatur. Ipedi-
tur etiam hiis mutacionibus durabilibus penuales redditus annu-
ales redditus loca magna. et sic et filia. in pnt boni et iuste ta-
xari seu appropiare ut notum est. Itaque nec penales pnt ferre mu-
tuodan vel ardi et sic de talibus in omnia nolunt ista cha-
ritativa subsidia facere pro tales mutaciones. Et tunc sufficiencia
materie moestabilis meraciones et oia pnta sunt aut nraia et
valde utilia nehuare et opposita sunt pndicabilia et no-
mina tot gita ciuili. Ca. xvi. De alius inuenientibus

Queda ptes gita. q. tagit pte coitane.
his occupate sunt in negotiis honorabilibus aut v-
tilibus toti rei pub. et in diuiciis nraibus ad rste-
du vel tractadu p nra. te gitate. comodi sunt veri emasti-
ci iudices milites agrole moeste artifices et filies. Et a.
ps auger diuicias vili q. sta. sicut sunt captae mutaciones mo-
nete. q. qda negotiatio turpis e put dice-
bat. ca. xvi. ista g. q. sunt q. p nraite rei pub. et qda
ali nra et reptores et tractatores penales et tales capiunt
magna pte emolumentum suelua puenientis ex mutacionibus
indetratu et maliciose aut furte dnt. Inde tot deu et iusti-
tia qm ipi sunt tot diuicias in mea et tatis bonis idigni. Alii
de depaup. ex h. q. sunt opne ptes illi gitanis. ita q. p
reps plures et meliores subditos damificat p istud et in-
mii grauat et tunc no totu lucra puenit ad ipm s. magna p-
te hnt isti pda quor negotia. vili e et cidmra cu fia-
ude. Rursu qn pnceps non facit pnt pto tepo et modu
sue mutacionis moeste quam intendit facere alio pntelas
et p amicos hoc ferre pndet et tunc emut meramora.
p moesta debili et postea vendit p fortis subito sunt di-
uites et in mii lucra. inde qd e q nra mutacionis legitimi-
tursu. Et videtur ee qda gens monopolu idam et p-
iudiau tota gitanis residue. Ad autem ptales mutaciones
nra e redditus taxatos ad mii penale aut iuste miiu-
d. iuste saltem augeri sicut tractu fuit in ca. xi. Itaque p

30
reps p tales diu si facioes et sophistiaroez moetau
dat malis occasioem faciendo falsa moeta. aut qz m⁹
e cotra gnam eoru ipam falsitate ex quo apparet eis
q ita facit pnceps. aut qz eoru falsitas no ita cito de
phendi. 2 pnt facilio 2 plia mala hns statibz ppetre.
q si pcurret boia moeta. Pretea istis diutibz q i mta
biles pplexitates obmutates euozes i extimabiles. dif
ficultates citidit i gpoie ex ppte et recepte. Quia inde
et matere litigioru et vne qoes male ppoluoes debi
toru fraudes iordmaroez. abupoez q plume et ignei
etia mlti q nesnem explicite for p quibusda enuatis
pns maiora et deteriora. Neq miru qz pnt aut az. Vno
igniet dato mlti sequu. 2 hoc no e difficile vide. **Ca.**

Quoniam si qitas pt facit hls mutes monete.
u moeta sit gitate vt ostesu e ca. vi. vide q q
tas ipa possit de ea ad libitu ordiare g. ea pt
quolibz amare 2 sup hoc cape qntu placeat et de ea facit
pnt de re sua maxie aut si p guerra vel p redptione
sui pncips de ciuitate vel aliquo tali cau fortuito
ipa coitas indiget vna magna pecunie suma. Ipa em hic
posset ea leuare p mutaoez moete nec eet tota nam
aut pnt vira ex quo hoc facit. pnceps sz ipa gitas
ty e ipa moeta. p hoc em cessaret nec habent h' lonu
mlte res pns facit q mutes moete. Nec solu vide q
gitas hoc facit possi sz eia q hoc debet. ex quo mlti
colleat qm i tali mutaoe eigg gatu viden. quia res hoc
condicoes i aliqua talia seu colleat Na i breui tpe mlti
lucru ciffert facillima e ad colligendu et distribuendu seu
a signandu sine occupatoe mltor 2 sn fraude collige
tu et pns expens. Nulla et pt magnari mag equal
seu pportionabil qz fere q plo pt plo soluit et e fm sui
quitate m⁹ pceptibil seu sensibil i id mag portabil
sine peiculo rebellionis et abp nimmie ppli. Est eia
gnalissia qz neq clm neq nobil ab ea se pt p puleguu
vel alia eximere pnt mlti volut de alms collectis.
Vn erunt iudie difficoes lites scandala et eia multa

inuenientia quæmunt ex tali mutacoe moete. **I**tem in p
dro ipa pt & d; h; p ipam cõitate. De isto aut saluome
liori iudicio in vide: ad pns sic posse dici q vix aut illa su
ma penite ipna qdiget trassenda e. et exponenda i re
motis phib; et inter gentes cu quib; no he? qratio. Et et
tata e. q matia moetabil' ex hoc dñ eut nobiliter mior
ista qitate. Et isto cau poss; s; colla p mutacoe; moete
i ma vel i mixtione. q si fiet aliter talis mutacio e p p
neda p cam assigta i fm modu pntu ca. xiii. Si vñ
pda no sit ita magna vel si taliter exponit quod sit
q de matia moetabili n sit diu nobilit' mñ i qitate. p
istud dico q preter iqueientia nepta i pntu ca. ad se
queren: plura i peiora. q supia explicata de tali mutacoe
moete. q de vna alia colla. Et pot' sse seque: pñdñ ne ta
de pñe ps vellet hoc sibi attribue et tñ reuertent: oia i
quemetia pñe dñ. Nec ostat id pñ i qua diceba: q pñe a
e qitatis. q nec qitas ne caliq; iuste ptabuti re sua aut
illucite vñ ea sicut facit qitas si taliter mutaret moetas.
Et si forsa qitas ipa qualitatq; facit qitas tale mñe;
tñ moeta ca. q pñe redunda e ad statu debitū et pma
nere i resare d; aptho lura sup ipa i moeta. **Ca. xxi**

In q argu: q pñe pñe possit mutacoe moetas.
Olet dici q i cau mñ si oia sūt pñe pñe. Ipe g. de
moetas regni pñe pot' quātū et qualiter sibi vide:
expediens a pñe pñe mñe vel i statu mñe seu pñe se
sione reipub. aut pñe pñe sui regni. q dñ vñ collige
pñe pñe pñe mutacoe; moete e valde quemetis et pñe vñ
plare: pñe dñ sūt i ca. pñe dñ. Ad: aut supposito q pñe
reps non pñe possit taliter mñe moetas et tñ emolmñe
sup hoc sume de iure ordinario vel cōi tñ dñ: q hoc ipē
pt facit alio pñe iure. ut puta pñe iure spali apapa
vel cōi vel ipatore vñ. vel et a cōitate olm sibi he
reditarie gre pñe pñe mñe sua. Ipe moeta e ipa qita
tis vñ pñe ex ca. vi. et ipa pt eā sic mñe vñ dñe i ca.
pñe dñ g. ipa qitas pt aut potuit auct' tali mutacoe
moetas pñe pñe gre dñ i seipaz spoliare iure ordinario

et mutacionis moete et pto moete pnapie dāe ab eo capi
pienda quod vellet. **¶** si de iure qd spectat ad gntate
ordinare de moetis ut dñm ē sepe et ipa p distordia
multitudis nō potuit quēire i vñm modū. nōne ipa
potuit i hoc cōdestēde qd total' dispositio moete extitit
et de re tēo statet i pnapie volūate certe sic. et qd vñ hā
ipē capet et emolūmētū i mūicōe seu ordia. moete. **¶**
vñ. ca. dñe bā. qd ita pensio dñe ē taxata p factione
moete et qd de et sup illa pensioe pncps pot et debz aliq
habē g. parū vñ dñe hñe vel cūpē sup hoc plq et
p qñs tñ pñt p mutacōem moete g. eod mō ptales
mūicōes pñt id emolūmētū leuā. **¶** Itē qd pnapie hñe reddi
tuz certos et magnos sup gntate. vñde ipē possit tēne
statū nobile et hōestū p ut dēret mag' fñe hñe pnapale
sue regie maiestate. **¶** Et ead qñstū redditū sñt de dñi
mō pnapie seu de iure ppo regat. **¶** Possile

ē. i. qd vñ et magna pñsistorū redditū olīm fuit
assignatū sup sñm moetariū taliter qd licet pncpi luat
reape mutacō moetas. **¶** Possile ē et qd isto dēpto rep
dñi redditū sufficēnt p statū pnapie pñt mēti. **¶** Velle p
bi amouē pñtate mutacō moetas ē cōtra hōmōez reg
attēptare pncpe exhereditatē. vñde ipm depaupare
a statū debite mag' fñe hñe destitutē nō tā i iuste qd ead
vitupabiliter p tota gntate quā nō dēret hñe pncpe
ñ exrellētū statū pollētē. **¶** Ca. xxviii. **¶** Pñsio ad pñtā

Quāvis i solucōe p. argu. **¶** et gñu. pñsio pal
mēti forā multe diffiultates possēt obuiā
re. **¶** vñruptū hñe seudo bñter p mūc occurrat
m qd ne pncps fingēt talē mūitātē. **¶** Et qñ nō ē sicut
fingūt tñam ut dñt. **¶** Itē. dñm nādū ē p gntate aut
p valē hñe eiā pñe expñse vel tacite qñ qual et qñta ne
ressitas eminet. **¶** Expñse dico qd ad hoc dñe cōgñari cōi
tas si cūssit facultas. **¶** Tacite vñ si fuit se fñia mūitas qd
pñto quocūq nō possz. et tā euidēs qd postea apparet nō
tōne. **¶** Tūc et pncpi licet aliq vñpe de facultatē pñditorū
nō p mūicōez moete sñ p modū mūitū. **¶** de q. pñ. sanc. ē.

restitumio plenaria. Ad ad. cū dicitur quod princeps potest habere privilegium
mutare moetas. primo non in omni me de potestate. ipse si puto
quod nunquam hoc concesserit nec concedet quia sic ipse daret licentiam in
lesaciendi quia nullus bene operando meretur accipere. De ipso autem
autem in modico quod ipse nulli principi potuit unum privilegium dare
faciendi id quod subiacet non licet sicut est talis moetas mutatio
et per expresse dictum. Regitate etiam dicitur etiam. xxi. quod ipse non potest
mutare moetas nisi in certo casu. Et tunc si ipse committet principi
hoc limitatio in omnibus quod ex eodem casu. et alibi apparet iacobus non
facit princeps tempore principalis auctor. sed sic ordinatio publici execu
toris. Ad aliud autem cum arguitur quod civitas non est moetas se possit
spoliare suo iure et id totum principi tradere et totum ius moetas de
voluerit ad principem primo videtur in quod hoc nunquam facit civitas
bene consultat nec etiam sibi licet quod dolibus mutare moetas aut
male uti re sua ut dicitur etiam. xxi. Et Civitas cum qua. et liba
nunquam strenue se redigat in servitutem aut se subiacet iugo tyranni
mre potest. Si ergo ipse decepta aut minus territa se i coram
concedat principi tales mutationes non advenientes inveniuntur quod se
quuntur et hoc servitute se facit subiecta ipse potest hoc statim aut quod
liberare reuocare. Et res quod spectat aliam quasi de iure naturali quod
non potest ad alterum iuste transire. Si autem pertinet moetas ipse li
bera civitati ut patet per expresse scriptis primo. Sicut ergo civitas non
potest concedere principi quod ipse habeat auctoritatem abutendi ve
robus cum quibus suis voluit. ita non potest ei dare privilegium tra
se moetas quod ipse non possit in male uti exigendo tale lucrum su
per munus moetas ut patet per expresse scriptis. Et de hoc. Et
per ad ad. quod addebat. vltima de civitate non concordat in ordinatio
moetas quod potest concedere quod non ad hoc in principis arbitrio.
Dico quod si pertinet quod non ad aliam et ad ipse. sed non sibi concedendo potest
se tantum lucrum sumendi super debite mutationibus super dicitur. Ad ad.
argumentum super expresse. vltima. de hoc quod princeps potest aliquid emoli
mentum habere super moetas. Unde facilius quod hoc est quasi quodam
premio pro et limitat quod non potest quodlibet augere per mutationes
potestas sed statim sine munus quod. Ad ad. concedit quod princeps potest
habere redditus et debere incrementum et hoc statim. statim. sed isti
redditus sunt et debent alibi assignari et alii sunt. per primo

res id debitas quibus tanta mala et tot ignominia oritur.
Sicut ostensum est. Porro etiam quod aliquis portio istorum reddi-
tuum cessat moeretur. Ipa tamen debet esse certe et determinate quantita-
tis. Sicut supra qualibet marcham quod moeretur. Duo solidi vel
tre. et tunc istud esse absque quantitate multo sine lucu augmento
rationabili et enormi quod potest provenire ex detestabilibus
muneribus sepe dicitur. De quibus vniu'sali. concludendum est quod prin-
ceps non potest eas facere aut taliter lucum accipere nec de iure regi
seu ordinario. nec de privilegio sine dono a rege sine pacto
seu quibus alia auctoritate seu alio quocumque modo nec potest esse de suo
dominio aut si quolibet pertineat. Item quod istud tibi denegatur non est neque
ex hereditate aut maiestate regie contrarie sicut mentitur falsi
loqui adulatores sophista et rei publice perditores. Vnde cum
princeps tenetur hoc non facere ipse non mereatur habere aliquam por-
tionem sine domini pro abstinentia a tali abusu exactio. hoc
et non videtur aliud esse nisi pauperum redemptionem a servitute quod nullus rex
aut bonus princeps debet a subditis exigere. Item supposito et non con-
cesso quod ipse habet privilegium accipendi aliquid super mercedem pro ser-
uendo eam bonam et pertinendo eam in eodem statu ad. ipse debet
tale privilegium prode in tantum in quo tamen abuteatur quod ipse mutaret et
sed si faceret mercedem pro suo lucro non minus cupide quam turpiter
ad augendo. Ca. xxv. Quod tyrannus non potest diu durare.

Tunc istis duobus capitulis interduco probare quod exigere penam pro talibus
mutacionibus mercede est quod honoris regni et ipsius iudicii totius re-
galis posteritatis. Sciendum est igitur inter principatum regis et ty-
rannum hoc inter est. quod tyrannus propter quod et perditur quod modum propter
quod quod quemlibet subditorum. Et ad hoc inter ut teneat propter
sibi remuliter subiugatum. Rex autem contrario utilitati publi-
ce publicam profert et super omnia prode et animam suam diligens bonum
quod et libertatem publicam subditorum. et hoc est vera utilitas et nobilitas
principatus quod dominium tanto est nobilior tanto melior quanto est
magis liberorum sine meliorum ut ait ap. et eo diuturnius
quod in tali proposito intentio regis prodeat dicente crassiodoro
disceptatio imperandi est amara quod multe expedit. Quoniam si
regnum in tyrannidem vertitur non longo tempore ipse custodit quod per hoc ad
divisionem translationem aut perditionem omnimodam speratur in

in me i regnoe spata et remota a ciuili barbaria vsq[ue] ad hoies
q[ui]satioc[us] moib[us] et nā liberi nō serui nec sub tyrāide p[er]
gsuetudine i diuiti[us] quib[us] seruit[us] foet i expedie[n]s inolu
taria et opp[ressio] tyrāia filij violēta. g[er] nō diu p[er]mā p[er]ura
q[ui] p[er]uit. **12.** aut Violēta citissime corūpi. **13.** **Tullia**
q[ui] nulla vis i p[er]mā tāta ē q[ui] p[er]mēte metu possit ee diuit[us]
na. Et se[m] i tragedijs iqt. Violēta nō i p[er]māe timuit
modēata diuit[us]. **14.** Unde p[ri]ncipib[us] de stitut[us] i p[er]p[et]rat d[omi]n[us] p[er]
p[er]p[et]rat d[omi]n[us] q[ui] i p[er]p[et]rat subditis cū austeritate et potē[us]
ad. aut p[er]p[et]rat aliter declarā. aut em p[er]p[et]rat ad tyrā
m i p[er]p[et]rat q[ui] res pub[us] est cor[por] q[ui] dā q[ui] d[omi]n[us] m[un]i
m[us] i p[er]p[et]rat b[us]sio aia. et p[er]mē e[st]at[us] aig[us] m[un]i et re
g[us] quoda[m] modēamē i[us]. Est i. res pub[us] p[er]mē i g[us] p[er]
q[ui] dā cor[por] h[um]anū. et ita n[on]t. **15.** v. p[er]p[et]rat. **16.** **Sicut** g[er]
cor[por] male dispo[n]it. q[ui] h[um]ores expressiue. fluūt ad vnu ei[us]
mēbru[m] ita q[ui] illud mēbru[m] sepe ex hoc infla. et m[un]i i
g[us] p[er]p[et]rat reliq[ui]s exp[er]at[us] et m[un]i s[us]tenuat[us] tolli. q[ui] de
bit[us] p[er]p[et]rat neq[ue] tale cor[por] p[er] diu viue. Ita g[er]m[us] i p[er]p[et]rat
de g[us]tate vel regno q[ui] diuitie ab ip[s]a vna p[ar]te attrahū.
vlt[us] modū. **17.** **Quitas** n[on]q[ue] vel regnū i p[ri]ncipites i p[er]p[et]rat
ad subditos q[ui]tū ad d[omi]n[us] potētia et statu enozm
ter n[on]p[er]te tūc velut p[er] vno h[um]o i p[er]p[et]rat ē tā magnū
tā grossū q[ui] nō p[er]t a reliquo debili cor[por]e sustēteri. **18.** **Quad**
modū g[er] tal[is] h[um]o nō p[er]t se iuuare nec sic diu viue itanez
regnū p[er]mane potit i p[ri]ncip[us] tyrā. ad se d[omi]n[us] i exres
su p[er]uit sit p[er] mutacoēs mōde vt patuit. **19.** **Vinū**
p[er]uit i m[un]itione v[er]ū nō placet nec delectat equalitas
et iequalitas m[un]ia vel m[un]debita totā g[us]onātia destru
it et deturpat. imo requir[us] p[er]p[et]rat iequalitas et g[us]
s[us]tata q[ui] p[er]p[et]rat em[un]stent leti blandi modulamēta
thor. **20.** **Sic** enā vniuersaliter quo ad oēs p[ar]tes g[us]tate eq[ui]
litas possessionū vel potē[us] nō g[us]t[us] nec r[es]onat s[ed] et
m[un]ia dissipationis armomā reipub[us] dissipat 2 corūp[us].
21. **Et** p[er] **12.** v. p[er]p[et]rat. **22.** **Potissime** v[er]ū p[ri]ncip[us] q[ui] i reg[us]
velut tenor et vox p[ri]ncip[us] i tāta p[er] magnitudine excedat
et reliqua g[us]tate distordet regal[is] poliae dulae melos

tūc ēit p̄turbatū. ¶ qd' s̄m ap̄t̄. id. Ca. dīa mter re
ge et tyrānū. qz tyrānū nō ē potētiōz tō gīrate cui p̄
sīdet violēter. Regis sō spātia ē talē modē annē tēpa
ta q' ip̄e maior atz potētiōz q' alijs ei⁹ subdit⁹. ē tñ tō
ip̄a cōitate i seīor vībz opibz et. i medio cōstitut⁹.
¶ qm p̄tās regnā gīter. 2 leuiter tend. cōmāia. iōm̄
ma cautela adhibēda ē. et pūgīl custodia. pmo cō
tissīma et p̄māpal' p̄udē. requir. ad eā. p̄seruādā ne
labā. ad tyrānū p̄cipue p̄ adulatorū fallacias q' p̄ p̄n
ripez ad tyrānū ipulerūt ut cūc. Ap̄t. Ipi em̄ sicut i
h. hest. le. cures p̄māpal' s̄mpli. ex sū nā alios est
mātes callida fraude deapūt et eorū suggestioibz re
gū studia depūan. ¶ qm eoz em̄tare cūc ex h̄p̄are
difficile ē. Ip̄e Ap̄t. dat aliā dīgulā p̄quā regnū p̄t lō
go tpe gīuau et q' p̄mēps m̄lū amplīfīet domini
ū sup̄ subditos. exartīcēs capthōēs nō faciat. lib̄tates
eoz dītat aut cōcedat nec eoz īpediat neq' vltā. p̄leitudīe
p̄tatis s̄ potē. legibz et s̄uetudībz līmīta et regu
lata. ¶ dīca ei aut. Ap̄t. sūt iudīcīz se i p̄māpīs arbi
trio relīquēda. Ap̄t. addūat ex. de Theop̄olo lacedo
monū rege q' cū multas p̄tates atz tributa p̄tō dīmīssīz
ab antecessoribz īpōta ip̄e quīdā vobī plorātī atz īppe
rātī turpe ē regnū mōz emolūmī filīs tradītū
q' sūstēpīssēt a p̄tē int̄ dīcēs. Tradō dīuturn⁹. O dīmū
dīculū. Qm̄tī pōdīs s̄m et īpalatīs regnīs līs
aurīs depm̄gēdū. trad. īquit dīuturn⁹ ac si dīcēt p̄lq
auxī regnū dīutīcōe tpe q' sūt dīmūtū modēcūc po
tēstade. ¶ tēp̄lq q' Salomō h. Et si i vobī de q' sup̄ me
mīm a p̄tē suo salomō regnū p̄t ḡpōtū rēpīssīz et
tēmīssīz. mūq' dēro de duodēn tribz īsrl' p̄dīssēt nec p̄t
īpēatū fūssīz. Cū' p̄lbr. p̄ h̄māstī se mē tuū ī dūcē
rādīdīā ad lib̄cōs tuos et rēcēs stultīā ut facēs īpē
rū p̄bīptū. Sic ī. ostensū ē q' dīmū qd' ex regno ī ty
rānū dē vītur oīz q' rēlīter fīnīz. ¶ Ca. xxi. ¶

Drapeluz ex mūcōibz modētar p̄iudīcat totū re
claurē. p̄pono q' mūcōēs. gīali potēstati.

p dte fuit contra honore regis et gñ regio pñdicit p q.
tra pñtito pñm q i d e m rege vitupabile et pñtessu
bus suis pñdicitabile p q d regnū pñtitiōi dñpñt. aut ut
ad alienigenas transferat. nec rex pñt pñtē dñlō vel flē qui
eōt i felix ita miserabil' q p negligētiā suā euit p malū
regniū ei q aliquid fiet. unde ipse vel heredes sui pñtē dñ
nū tot dñtibus auctū tāto tpe glōiose seruati nec nō i pñtulo
aie sue glōiose fōt si ex defectu sui pplm patere. tot pesti
lentias tot calamitates et tātas. quot et quāte solēt accidē
i dissipatiōe sue trāslatiōe regnō. **S**ed o supposito q p ty
rānizatiōe regnū pñtitiōi expōn. sicut declaratiū ē i ca. p
redēti. Et qñ sicut i eā. pñt. Regnū a gēte i gēte trāsser.
p iustitias et iurias et gñelias et dñpos dolos tyrā
nis aut iustitias ē aut i iusta ē cū hoc enā ut ad pñtā
de pñtā dñt q i tñ de gñtūerit frāc genar libē corda
q volūtiāe sui fñt. **D**e qz seruiti eis ipñtā dñtē nō
possi. qñ et si magna sit tyrānōrū potētia ē tñ libēs sū
ditiōrū cordibz violēta et adūso alienos iualida. Quāz
gñ dños frāc ad hñ. regniū tyrānitiā quorūz nō trāhēt
i pñt regnū magno dñtīmū expōnēt et ad tñmū pñt
zent. **N**eqz em regnū frāc gñtā pñtā tyrānitiā pñtē dñ
tū. nec seruili ter subm gñtū pñtā qñtū. **I**ta regniā
ples apñtma dñtē dñtēt pñt dñtū regnū pñt. **S**ed o
suppono tñ iā pñtū et pñtā repetitū qñtē vel tñtē lu
rū sup mñtōe mñtē ē fñm dñtū tyrānitiā et iustitū cū
hoc ē nō posse gñtūari i regnō qñtē regnū iā nō
pñt quo ad alia multa i tyrānitiā. **S**pñ. **U**n nō solū i quē
ētia sequit. existo. s. qñtē alia mala ē pñtā alia tñtō
mñtūtiā. qñtē nō pñt a dñtōrū qñtē nō sñt i tñtione
corrupti atz ad oēm frācē et nēstā tyrānitiā qñtē dñ
pñtū vñt vñt. pñtā ad hoc mñtūari aut posse. **E**n
to aut itaqz rēcolligēdo qñtē pñtā regnū dñtē pñt
titiōi turpis ē pñdicitabil' regi. s. hoc ē pñtūti 2 quēti
ex hēdibz suis et hoc fñt pñt suppositū et i tyrānitiā et
hoc fñt pñt. 2 adh. vñt. pñtūtiā mñtē ut dñt. **I**gn
exactio qñtē pñtē mñtē ē gñtā honore regis et pñt

34
diciabil' toti posteritati regali qd' eat pbadiu. **H**i p'm
tasine asserione dñi sint i cū conuersione prudētū. **N**ā p'm
dñi cū uia negotia plerūq' sūt dubia et i'ta. **S**i q's igr
amoc' bitatis inueniende hys dñs voluit confidē aut fō
hū scribē bñficiet. **E**t si male loquutū sūt te s'mm p'hi
beat de malo. **E**t cū rōe ne ip'e videat' grātē i volūtate
qd' dēnare qd' n' p't efficaciter ipugnare.

Expliat tractatū de g'mutacōe
mōētū p'mano Jo. B'scū p'brū.

Incipit tractatus de Imperio valde nobilis.

Mentes hominū dñis i'formate b'utib' oēz
arrogātiā et oēm adulariōē nā' despi
rūt p' qd' ut i' p'ntia v're dñatiōis. **S**' p'
Ego h'm' et p'emū i' exopto arrogātiē vi
tū de d'mac. **N**ullatenus enā si s'fēs s'fēs

itendē velle ornate i' mōib' i' h' s'p'to simpli' narrati
ōē q'tēq' ne enā adulariōis maculā contrahere q'sue
tā b'enuolētie captationē i' h' p'heio p'mitto. **E**t cū
s'militate v're p'rogātiās et mēta laudib' extollēz
forsitā adulariōis mēta nō euadēz p't iō p'z' h' v're be
nig'itās quā nec s'mulatiōis demulcet fallacia neq'
narrāte puorū simplicitas. **N**on p'sonā s'z affm' scribē
tis respiciat nīe i' dūlgēat i' p'scū et cūdaq' quē amo
rū i' p'antā r' zela domo dei facē nō p'mittit. **M**elig' ei
puto i' p'tū aliqd' vel i' q'pōitū ponē dū tñ verū sit et
vtilē quā velud Camē mūtū p'etū n' loq' aut Stomachū
te s'cūdia quātū finge' qd' sit flm' dūtile vel notūū

Insup vacante sede p'morte S'm p'us d. **N**ycholan
p'pe tñ. dū ego i' digno p'atōz i' ciuitate v're b'ien
farsiciū corp' et s'g'ms dñi m' i' hū x' q'sicm
habui p'māib' libz m' vñq' adh' de Cap'ta Romāi p'ō
q'mēdāt. **E**t cū ad illū locū amōis p'uenisse v' s'm
etia' ratho' orac' q'sicm' p' dñi s'ite i' p'rege ac alijs

noen authentic

orthodoxis. **A**coria qd iudei antistite ut oportuit **B**z
dignitate regie mcoria no inenep h. auil l. ptoz
neglige. factu ee arbitoz **S**u eude. defem i libris
religiosoru et sclaru elioru alia tpi i vbe qua ex si
militer iuenissem. **Q**uoviso vehementer ob stupru
recognas qua. ohndu au fendu veto sacerdotu et
nouu it hoad illi qui tuc ee debuerat peculiaris dei
ppto viz iudei et eoz sum sacerdotes a dea de uenerat de
metia ut pntis suis exigebat i passioe filii dei vca
ter possit dice regē l. supiore non hemo nisi cesare
Eode mo tinnu et tinnco pū etia pō ad eu statū p
uenit ut etia possit dice Regē vel supiore nō hemo
nisi potifice. **Q**uic tal retributio ventura sit i rleri
ris quali an venisse cognouim i iudeis. **B**z tu q
ee puto tate **Q**d idem dō qui creau. celū tū. et
terra. **Q**d tūit solē tū. i lunā. **Q**d tūit mare
creauit et femina. **Q**ui tūit supiore. creauit et ipe
roce vob portione. **E**t qadmodū Romanoru aqila
vnanō pō volae ala. **S**ic etia pet nenucula inter
hū feruli prellas i turbines vno remo duci. indire
cte **E**t coluba q m vna hiet alia nō solū ambū reli
bz etia bestis terre redet i rapina. **N**ullū pād aut
mōstruosū ordiatū vel dū tūa vira hz **B**z nec etia
absq Imperio dū sana ppsit pō. **N**unc ē qe. quā
ius penit i pō et **I**mpertū vādia et tmore of
ferre psumo dū. vze **B**z p qdā ptpū bi dor
tissim et verandi ingū **J**ordani qd ipe ad peticiōz
quouidā amicor suoz i pōgtua **R**onai Imperu
adidit oras i de pōis dūm iūm ut i p fōa vze pīe tē
et mee pīantate effm habeat vel pūla ille pō.
Tonidū sit ei eloqu meū **E**go vō letabor i dno.

Quati. x. tpi. honadu. Imperu. 1. 3. mod p.
mūd i f die. 2. mūd p g dien. 3. mūdū **E**

Multiphale mltisq mod dñs. **G**redie do
omni forū i dieb sue carnis disty e hono
rare suū Imperu. **D**ando i semetipō ex

emplū tū dñs et mīr Romānū īperū ab hōibz fōē
honorandū. **H**onorauit quidē dñs Cesarē siue ro
mānū regē. **V**irbū mod' vīz mūdū īgredies. In mū
do p̄gredies **E**t mūdū egrediens. **S**⁹ grā. quidū ī
tū sūm carne īgrediens ī duobz honorauit. Romānū
īperū. **P**⁹. **I** hoc q̄ tpe sue aduētū p̄ ipm̄ cesarē totū
orbē portauit. ut ī ip̄is dñi p̄ntia pax eēt ī vniūsa
terra ad signū faciendū qd̄ ip̄e eēt pax m̄ta. **E**t p̄ eū
ut d' apto ad Colōrē. **R**ecōnālanda erāt oīa q̄ sūt ī
relo et ī t̄ra. **D**ñs p̄s p̄sūl p̄digea ī India fūtile
d̄consiliatōis sup̄ terrā aufēns bella usq; ad fīnes
terre. **E**t alibi. **S**ic. m̄ diebz dñi habūdātia pax
Ordo īgressu suo app̄auit et honorauit rōmū īpe
rū. **M**ox ut natū ē censū cesaris te subdendo. **V**n
aug⁹ ī glo. **R**⁹ enā. **L**uce **S**ic d'. h̄m̄ lūas x'. **A**mē
da. q̄ nō solū itarnā voluit. **S**⁹ etiā illo tpe nati
Inq' natū mox fē sui cesaris subdē. **N**atū em̄ ē x'. m̄
diebz p̄fessionis qm̄ singlī vlt ī suas ciuitates vnde
venīdī erāt ut p̄fiterent' tribū suā cesari regi. **S**ic
g'. **D**ñs mūdū īgrediens du'. honorauit cesarē si
ue rōmū īperū s̄z et vniūsa orbē m̄stēia cesaris pa
rando et res cesaris subdendo. **I**ste dñs ī diebz suis
sue carnis p̄gredies ī hoc mūdo. iterū rōnū īperū
du'. honorauit. **P**⁹ q̄ ded' ei tributū p̄e et b̄o petro
ut lē. an. 22 r. **S**ic d' q̄ nō solū ei tributū ded'. **S**⁹ ei da
re p̄p̄. ī 23 r. di. **R**edde cesari q̄ sūt cesaris. **A**ug⁹ fē
hoc d'. **C**ensū et tributū. **I**te dñs **E**gressus mūdū
bis app̄auit et honorauit. cesarē siue romānū īperū.
P⁹. **D**icēbz aptis. **E**re duo gladij h' ut d'. **L**ucas m̄d'.
Eate ē. **E**t quid ē dñe. **E**ate ē. **E**re q̄ duo gladij du
as p̄tates signīfīcāt ī hoc p̄nti seculo. **V**anis ē. **E**t
quidē dñe s̄at ē. n̄ sufficit et n̄. de ē. **P**restat⁹ g'. dñs
sua ip̄is vore p̄tate sacerdotalē et p̄tate īm̄p̄iale
q̄ tūc maxīe vigeant mūdo suffīcē et ei quo ad regi
mē tā m̄sp̄ualibz quā temporalibz m̄hil de eo. **V**nde
Celasia p̄p̄ d'. dñs sūt q̄bz hīc mūdo p̄n'. regit. **P**oli

ficial' auctoritas et regali' potas. **H**ec sunt p^{ri}ncipales potates p^{er} q^uas
deus deuenit. et distribu^t iura hu^{ma}no g^{en}ti ut g^{en}g^{er} hu^{ma}ni
p^{er} iuris reglas ad vitand^{um} mala et faciend^{um} bona salubrit^{er} dis
ponat. **S**ed d^{omi}nus morte sua instans app^{ar}et et hono^{ra}uit
rom^{an}u^m imperiu^m. **Q**u^{ia} pylatus iactat se de potate qua^m h^{ab}et i
x^{ristu}m et dicit. Res^{pon}do q^{uod} potate habeo crucifige te et dimit
tere te. d^{omi}nus ut d^{icit} ioh^{annes} int^{er} h^{ab}es ulla^m potate iⁿ me n^{on}
datu^m eet tibi desup^{er}. **Q**uod duob^{us} modis s^{ecundu}m glo^{ri}am exp^{os}it^{ur}. v^{er}o
sic. desup^{er}. r^{ati}o adeo. **Q**uod n^{on} est potas n^{on} adeo. **U**t desup^{er}. r^{ati}o
sane. q^{uod} pylatu^m fecerat iⁿ p^{re}sidente. **U**n^{de} sup^{er} h^{is} v^{er}bis. **S**ub
d^{ist}is n^{on} es aut^{em} cesar. d^{icit} glo^{ri}a. **I**udei tenuerunt pylatu^m p^{ri}nci
paliu^m. **C**esar aut^{em} fuit auctor sue potate sedens. **O**rdiⁿ
huic posteriore nullu^m d^{omi}nus iⁿ v^{er}bo istis int^{er} g^{en}te d^{omi}nus iⁿ v^{er}bo
n^{on} imperiu^m. **D**istend^{it} est est potate Cesaris alijs potatib^{us}
mundanis p^{er}minu^{er} et ip^{su}m sub eo contine^{re}. **Q**uid est est
potate dari desup^{er} n^{on} dari ab eo q^{uod} potas sup^{er} eminet. **E**t ali
as potates mundanas t^{em}p^{or}ales inferiores et inferiores s^{ub} se g^{er}met
et idud^{et}. **I**te. **N**on solu^m d^{omi}nus hono^{ra}uit imperiu^m. et hono^{ra}uit
hoc q^{uod} iⁿ v^{er}bo ip^{so} stante durate non veniet h^{oc} p^{ri}nci p^{ri}
h^{oc} p^{ri}nci p^{ri}nci anth^{ro}p^ost^{is} ut le^uti. xx. ad tessalonicen 2o ca.
v^{er}o. d^{icit} apl^{us}. **Q**u^{ia} t^{em}p^{or}ale teneat rom^{an}u^m ip^{su}m. de signat q^{uod} de str
ucto veniet antix^{us}. **I**n v^{er}bo ip^{so} p^{ri}nci q^{uod} iⁿ v^{er}bo ip^{so} p^{ri}nci siue
m^{un}du^m tenet. teneat de rege ad rege successine donec
rom^{an}u^m imperiu^m de medio p^{er}mit^{ur} auferat^{ur}. **D**e me^o est est f^ui
est de g^{en}te asp^{er}u^m homiⁿu^m auferi. **I**tem. 2o li. de ci. dei. sup^{er}
h^{is} v^{er}bis apl^{us} sic d^{icit}. **I**llud q^{uod} aut^{em} apl^{us} t^{em}p^{or}ale ut q^{uod} m^o tenet
teneat donec de medio fiat. **N**oⁿ abs^{er}ude de iⁿ v^{er}bo ip^{so}
redi^{re} d^{omi}nus t^{em}p^{or}ale sit d^{omi}nus. **Q**uod m^o ip^{so} ip^{so} p^{ri}nci. don^{de} de medio
fiat. **I**de^o de medio tolla^{re} et t^uc reuelabi^{re} ille n^{on} q^{uod} que
sig^{na} antix^{us}. nullo abigit. **M**agno honor est iⁿ v^{er}bo ip^{so}
uo q^{uod} d^{omi}nus iⁿ h^{oc} p^{re}terit^{ur} ip^{su}m p^{ri}nci dignat^{ur} est. q^{uod} n^{on} ve
niet antix^{us}. x^{ristu}s et m^{en}broz^{us} eis adu^{er}sus. **N**isi p^{ri}nci iⁿ v^{er}bo
imperiu^m fuit p^{er}mit^{ur} ablatu^m. **A**blato est iⁿ v^{er}bo ip^{so} est
tribulatio tanta et tal^{is}. q^{uod} et q^{uod}ta ut le^uti. 2e m^o. 2 m^o. **N**oⁿ
fuit ab iⁿicio m^{un}di. usq^{ue} m^o neq^{ue} fiet. **I**ndie^{bus} est ill^{ud} iⁿ v^{er}bo
habu^{er}at^{ur}. n^{on} q^{uod}ta et iⁿ fidelitas ut iⁿ errore ducit^{ur}. **Q**uod f^ui

Et etiam clā. Et repperit hō tribulaciōis maxie et
 grauissimē tpa pacis fuisse. vñ p̄s. **Q**ue. i diebꝫ
 dñi iust. ⁊ habūdā.⁴ pace don. auferat. hūa. i. i vñm
 iperū qđ p hūā de sig.⁴. vñ apls thimo. p̄b. h. ante
 fatote qđ m diebꝫ nouissimis. Instabūt tpa p̄culosa
 Et d. instabūt. i. p̄s nō fuerāt p̄culosa. Et durabit
 illa tribulaciō tribꝫ āms cū dñm dñio. vñ d. i glo. sup
 m. ⁊ marco. et toll. ex apocalypsi iohis. ⁊ dñmet. **¶**
 Sicut aut p. dñs et gr m̄g om̄ serps vñm iperū ho
 nōauit. Itaqz hā petra au dñs etiam suā regēdā qm
 sit ipm honorari p̄p. i epta sua diceb. Deū timete et
 rege honore. vñmā ḡmā ad q̄s mūdi regmē ē
 translātū. Et quibꝫ etiam rōne regmē ē ḡmss. sape
 rent et itelligēt ac nouissima p̄udent. vñmā sape
 rent iusticiā. et cā diligēt. et regē quē dñs eis loco
 iust.⁴ posuit reuēnter intendent. Et ei sicut dī m̄s
 ho honorez debitū exhibēt. vñmā exaltari et dilātū
 p vñm iperū magnitudinē honor. i eos collati itel
 ligēt. Et nō cēt i grati. vñmā p̄ncipes p̄sertim
 hñ ad quos p̄tinet. ius ⁊ p̄as elegendi regē i ip̄atōz
 p̄mod p̄mouēd p̄mula q̄ veniet. Sublato rōno ipe
 rio p̄udent. dū em̄ sublātū fuit vñm iperū tribula.
 tāta ēit i mūdo qđ n̄ dies illi tribulaciōis ut d. m. 29.
 ⁊ m̄. fuisse breuitati nō fēt salua dñs raro. vñmā
 g. ḡmā ad q̄s ⁊ i quos ipale regmē ē translātū hō
 regm qđ dñs posuit ip̄odigiū sup t̄rā nouissima p̄
 uiderēt et sublatōem eiꝫ p̄tumerēt. Tūc vñm ipm
 i sua cēna manifeste ḡseruaret. ac dominiā ciuitates
 et castra i ext̄mū eiꝫ n̄ v̄sarpazet. Licet ei
 nō sit qđ veniat scandala. ve tñ illis p̄ quos scandala
 sūt veniura. **¶** Et attēde qđ Treueren. Colomen. aya
 gūtū. Ciuitates et dyoces̄ p̄li sunt Gm̄. Et cor
 archiepi tenē. regē elige rōno. Adm̄to eis Comite
 palatino. **¶** Q. d. palatino apalacio qđ ē i ciuitate.
 Treueren. Qđ palatū sunt domꝫ regm aq. dicebāt.
 maiorē domꝫ. Q. mō dicū. comites palatm. Et hñ

pti dicitur: g'mai. Id e de eode g'mine ortu h'm s' r'u r'o
ms viz de Trojans Enea s' et p'mo humore
dicitur: g'mai q'i de r'omoz g'mine ut laci9 i'ra dicitur
Mul9 em' rep'ar ip'ator illa r'ra r'ono imp'io sube
git et ca' r'oms habitatorib9 occupauit. Et p' hoc de
bit9 ordo requirebat ut p' r'om' t'p' maiore9 p'cedo
tu. Sic g'mai t'p' m'iores ip'n regnū obtinet. **Q**
aut rex Bohemie dux Saxonie Et comes marie
ad regis sui imp'ator el'ec'm sūt vōndi. h' est
p'gmod' p' quādā m'itate i'ro ductū. **Q** t'p'etrāla
tione imp'ern de g'ris i' g'manos q' s'ra e sub Cara
lo rege mag'ifico Bohem' et Saxonie. vel nō ca
tholica vel in fide nouelli erāt. **I**ste nōndū q' q'm
p' v'etuz nō sit n' p'us imp'eriū r'omū destrua. **I**n
dubitat' oēs illi q' ad h' dant opaz ut nō sit ip'eriū
quātē adh' sūt p'cursoēs ant'xpi. **C**auēat ergo r'oi
et eorū p'otifex ne p'at' et culpis eorū exigitibus
iusto dei iudicio ip'eriū ab ip'is aufēat. **C**onueniat
m'ilo' p'ules et p'ncipes g'mani ne ip'i p' ab'itione
t'pal' p'tate iura sibi et possessioēs imp'ern v'edict
et v'surpent. **Q**uā sicut sup' d'm e n'at' e' ut v'emat
standala v' aut ill' p' quos standala sūt v'etura. Et
v' n'at' e' ut tant9 ardor d'mandi et h'ndi cor eorū ex
icab' ut facē v'elut v'itate quā nouerūt n' ab aliis
audire quā ignōrāt. **D**icit s'ptū e. **O**culos habent
et non videbūt aures h'nt et non audiet r'. **S**ūt
aut q's h'9 ip'is cl'ic' et laici subditi et p'lati q' amiles
p'ncipū gesta v'et' ignōrantes et gallico9 g'ma
no9 p'ancor. vel p'ancigenar' dignē. Et d'ram
nescientes p'pū i'dignatio9 i'flati h'9 vel fore vel
it'orde faciūt questione. **Q**uā sū' p'otifex p' ma9
mag'ifici **C**aroli r'omū ip'ū. de g'ris tran'stulit i'
g'manos p'p'm tū r'ude tū s'ptū. q' t'n s'ep'os tū i'
ornatu v'estiū quā amoz q'posuon' sūt regē. quod
g' regnū long' em'e g'ub'nabūt. Et i's v'iq' ip'eriū
nemāisse debuit ap'd r'omos. vel si t'ra'slatū fuit

tunc transferri potius debuit. in gallicos. proferri cum ipse
 rex Carolus fuit rex francorum. Et gallici sunt homines qui
 omnibus confidebant multo sunt omnibus hominibus preferendi. Ne
 per hoc cogitationum suggestionem et privationem huius
 temeritas immutata presumat statum sacrum Imperium quod non
 est dubium si ipse ordinem secundum qualitatem temporis et exigentiam
 multorum hominum gubernari et disponi. unde expediret
 quo ad prius ut quedam iniquitas ex multorum scriptorum colla-
 tione veritate. ad demonstrandum et declarandum quod non
 reuerti vel cum fortuito. vel magna sanctorum principum
 actum et solertia. ut romani imperium non apud romanos re-
 manere debuit vel transferri in gallicos. Sed potius in
 germanos. unde pro. dicendum est de gallicis pro. de
 de germanis francis et francigenis. Et tandem quorum
 dam nomina regum et gesta summare et appendice prosequi.
 ut per hoc appareat veritas proinde quod scilicet. **S**ciendum
 est. quod gallica lingua summo est Europe princeps. ha-
 bet in oriente Rheni flumen magnum. In meridie Alpes
 italie. In occidente finis hispanie. Et in aquilone ma-
 re Britannie et Russie. Et hanc Gallia tripliciter di-
 uidi. videlicet. In gallica romana. Illi est gallici quod
 vixit negligentia romana esse permittent et ab his
 pro quosdam Longobardi ortum habent. Et ab hoc dicitur
 Longobardi quibus nomen barba nomen mittunt. **E**t in
 Gallia togata. Et in gallica ~~logana~~ braccata. Isti siquidem
 gallica ornatum vestitus togatorum lancei. vel imitantes
 plurimum itendebant. Et dicuntur gallici pro quosdam in
 re corporum. **G**alla enim est latine dicitur lac. Et habet expo-
 sitionem vocabuli est reprobre non debet tamen ab aliis
 tradita. **D**ex est enim pro respectum hispanorum. vel manu-
 rorum dicitur. corpe aliquantulum altiores et mitiores
 Responsum chianetud proinde videlicet Saxonum et anglorum
 nullatenus in more corporum dicitur pro. Saluis itaque dicitur
 aliis videlicet pro non in cognatione. **G**allia dicitur pro prope-
 tes quas habent in gallorensis. **Q**ue sunt utique triplices
 videlicet. male. bone. et optice. **P**roetates itaque. Galli ma-

le sunt sz qd e Supb. Gloriosus. luxuriosus. Intostas
pms ad lites. Inpms ad pacē. Vñ Gallia q̄ has pp̄tates
habuerūt Et hñt sedā vel palā de vili gallorū semine
traxisse origīe. Pp̄tates vō galli bone sūt iste. sz qd
epulch' corpe Sed pulch'or plumatq̄ quā nō plumatq̄. i.
vestitq̄ quā nudq̄. audax. hilaris. Amatu' et libealis
Et iō quicūq̄ Gallia quī has pp̄tates habuerūt de no
bili gallitorū p̄apia p̄esserūt vel bōa ḡsuetudo i' eis
inmutauit i' nāz viliorem. Porro hee sūt pp̄tates gal
li optie sz qd e nūsuspectq̄ cuiuslibet se p̄m alis. p̄ ex
tās gallinas id e Subditos suos bñ regens. et ferūdās
granū ex palea elices. Et i. p̄pms distribuens
Hec sūt pp̄tates p̄cedes et m̄stare quibz pollēt. p̄e
tēs boni et ydonei p̄lati galliā. Et hoc de Int̄pre
tatioe gallorū et gallie dēci sufficiāt. Sciendū ē q̄
p̄ Troye destructionē. Eneas et p̄am iunior mag.
p̄am nepos cū multe troy. m̄s et magno ex̄itu p̄
grinātes Africa deuenērūt ad ytalīā. In q. Eneas
cū suo p̄to regnū cepit istuc h̄g nō ē historia. Pri
am vō trāsiens i' Gallīā Illos gallicos q̄ sup̄ tem
littā mōaban. de t̄m̄s expulit Et v̄p̄g om̄detē retro
redē coeg. vbiq̄ mūnicioes et castra Instituen. Troiam
vñ m̄ore. q̄ nūc Lanct d. Et v̄onā q̄ nūc Bonanū
rupa. d̄yot. Colomēn Construxerūt Et gūges arcepe
rūt cū suo ex̄itu de mulieribz Theutonē eo qd eent cor
pulēte et abiles ad plē fornicōe p̄pagāda. P̄esserūt
em a theutonia Giga. aquo theutonia m̄cupā. Et
ex iste mulieribz filios et filias genuerūt ac p̄p̄o ydeo
ma didicerūt. Tand' reliq̄ ex̄ita p̄am cū treueren
pacē firmātes et amīcīā ibi sed' regnū illig p̄m̄e. i.
Gallie posuerūt. Est aut' treuīs ciuitas gallie orietalis
vel gallie Comate om̄ ciuitatū et regnorū totiq̄ Euro
pe atq̄ s̄m̄asūdā em̄ ear vñ. q. nāt. Abrahā. Re
uera filio Kim q̄ Semrāne mōicā suā fugies ne cū
ip̄a Inrestū gmittē cogē. ad illas p̄tes deueit Ibiq̄ ci
uitatē cōstituit quā pro suo noīe Treuerū volau.

38
Exatq̃ dō Ence q̃ m̃ yralia ap̃d latinos residerit is
tor̃ p̃ptos vñ Exatū p̃am q̃ Gallia occuparet. Lig
uclatū Gmanos appellabant. Coq̃ illi et isti de tro
anorū g̃m̃e pressisset. **T**ande dō rū hñ Gmā n̄th
tiplici fuprent. anferit p̃te exatū i Turūgā Vl̄ze
m̄. q̃ ibid̄ sili. regnū istatū. **A**tro tpe ibid̄ Reges
habebant. Trinitos. q̃ vno fuit Basinus deq̃. ip̃a
faciā m̄sione. Et p̃ has r̄s successu t̃p̃s tō then
toma t̃p̃ adugnou. Gmama ē vōta Salus th̄ a. **O**
descriptioibz qui dicūt Gmama Kenū h̄e a m̄e die et cū
cē d̄m̄ a Gmādo rū th̄ real̄ v̄tas illis quodāmo cōt̄
dicē videri. **P**gnemo rū regnū rōno adō cē dilata
tū vt feretotq̃ m̄d̄ cū subdere. venit Julia re par
tū rōm̄ illa vñ tram p̃am. Gmāz et totā gall
ā sibi subiacēs. Et ibid̄ quē plūa castra et ciuitates
edificās totā terrā. Frencēs Colomē et magūtū di
oc̄ rōm̄ h̄itatioibz occupauit. antiquā Gmāitate it̄
illos rōnos et Gmanos reuocando. **P**ostea aut̄ q̃d̄ p̃li
qui Almcū dicti sūt se rōm̄s opponēbāt. vñ ex̄nt eōz
a Senatu et p̃pto rōno ut q̃cūq̃ almanos q̃pestet. fr̄a. i.
lib̄i cēt a tributo p̄dere ānos. **O**. audito Gmā tū p̃
Gmāte rōno quā p̃ lib̄itate cōsequēdā. Almanos
cū exatū copioso sūt aggr̄si. Et ip̄s it̄ato rōno ip̄e
rio subdiderūt. **A**ll̄ illo g̃ tpe p̃fati Gmā fr̄a. i.
lib̄i sūt vōti. Et p̃ hoc vsq̃ m̄ p̄ntē die p̃pta ille. p̄
rur̄t̄iōēs exat̄iōēs videntas. der̄tis et tributa sol
uē nā. dedignā. q̃ p̄ h̄ viles g̃d̄iōēs i aliq̃. p̄ucl
bertati derogaret. **I**sti dō fr̄a Gmā vel gal
lici romati. q̃ oēs g̃tē vñā det̄mināt. Cū it̄m Vl̄
renū q̃ vsq̃ hodie fr̄a orientales d̄n̄ sūt. Et eoz t̄ra
fr̄a roma m̄cupa. Et isti fr̄a orientales cū fr̄a
Gmāis i ydeomate Theutonico g̃rōdāt. **L**ig illi grossi
ori modo. Et isti m̄ori p̄m̄nāt. **S**z h̄itū vestū et al̄is
m̄oibz plūmū discordant. **A**ll̄ dō p̃te anlicie m̄se
rūt B̄g̃ or̄idēte sup̄ Seranā et ligerim flum̄os fa
mosos qui ibid̄ cū mulieribz gallis m̄m̄o. g̃h̄etes

filios et filias genuerunt ex eis. Et eorum mores et lingua
didicerunt. Et usque modo Francigenae dicuntur quia a Francis genti.
Et eorum terra Francigena nomen est et gentes suae Franci
propter uicinitatem discordantes. Sed exteriorum habitu satis diffor
mes. Hoc excepto quod Francigenae cultui vestitus et alius mo
ribus iunctilibus. Sicut tornante cantilem et ornatum
capillorum tempus humores vocant et dant opus. Franci vero tempus
mores exterioris feroces. sicut bellis et discordis pluri
occupant. In hoc Francigenae gentilitate quodammodo ymitantur.
Ista gens priusquam que gallia dicitur et modo a gentibus et
gallibus francis et francigenis possideatur. Quia unum quoniam plu
ria fuerunt regna. Aliqua sunt aliqui non solum possessa et puer
sive. Sic modo est et diu fuit in hispania. Vnde licet
fuit plures Reges. tamen unum dicitur regnum hispanorum. Et h
diuersitas regum et regnorum in gallia multas fecit diuersita
tes et contrarietates in scripturis quae gesta et antiquitates
Gallorum et francorum desuperunt. Indifferenter huiusmodi
nomen imponitur. **I**tem sciendum est quod apud nos super dictis usque
pharamundum et de pharamundo usque ad hildericum omnes
principes et reges gallicorum gentium seu francorum erant
gentiles et pagani. **H**ildericus Rex francorum cum esset
liberum luxuriosum francorum corripit filias et uoces
violauit. propter quod cum euidentibus ex regno. quem d alium
nomen **B**ilimundum in regem elegerunt. **H**ildericus vero ad
Basium regem **T**urigorum adiutum confugit. **I**bi quoniam moras
faciens Basium regem quingente Basiam illicito ritu clam
agnouit. et nequam personam cum ea exauit. **I**dem vero un.
annos mortuus est **B**ilimundus francorum rex. Et franci hilde
ricum reuocauerunt. Quem Basium secuta est Basium rege
Fons **T**urigorum delicto. Et successu temporis ipsa Basium
recepit et peperit filium quem clodoneum nominant. **I**n
clodoneum sic de adultério gentilius procreatus. **S**ed **V**ernigi
bertizauit. Et ab isto clodoneo omnes Reges francorum Chris
tianam dignam reperiunt ex successione hereditaria usque ad
hildericum ultimum precesserunt. **I**n illo tempore reges fre
quenter in gallia togata. Vnde **V**ernis et parisiis mora

bā? Eo qd' ppta i gallia belgiam ad p'dica? sū mīam
 matm' dīst' sū petu ad cultū x'ām iā dūdū gūsqre
 ges nō curaret Et. sub regibz suis maioribz vege
 brat. **I**bi isto bō hilderico pipm' grossus fuit
 p' regē. Et dicebā? maior domus. id ē domus regie
 q' nūc ē palatū. Treueren' aquo palatio modo dīcū?
 Comites p'dictim'. qz oī maiore domus dicebā? l'p'
 aut hilderic rex erat homo. popularis nō hēs māg
 regales Et oī die trachebā? ad theatrū et spectaculū
 i vehiculo cū Bubal'. Et sp' eodē apparatu vestīū ute
 batur. **P**ipm' aut maior domus vñ p' oīa militaz et
 shēm' regnū toll' solliate gub'nau'. sub eod' hildēro
 dñ factū ē ut ad p'curatōez dñ reg' pipm' grossus za
 charas p' Barones et fideles reges ab ip' fidelitate
 absolueret. **E**t hilderico destitūto pipm' i regē e
 leggerūt Licet aln de pipmo Gnano istud sēpserūt.
 Q' ipē pipm' Gnana erit rex g'seratus. aln vō duo
 pipm' Grossus et Carola martellus nō fuerūt sēpser
 ti. **P**ipm' vō maior domus p'n' domitū dāt i co
 loma. ag'p'ma i loco v' ē nūc mon'f' qd' s' s' s'
 marie i Capitolio. hoc plectrud' dñ pipm' g'm' fūda
 uit i honore dei g'seratus m'. Ibiq' quētū mōraliū cō
 gregauit. Et ipm' locū i multe diuins et ornatu re
 g'io sublimau'. In q' p'morte tandē sepulta ē. **E**t
 dē p'fatū pipm' gūge suā plectrudē p' temp' dese
 ruit Et illicito gubino Alphid' adhesit. Sup' q' cū
 b'ia Lanibz Congeren' Tunceten' Ep'c ipm' pipmū
 arguēt. Dodo dux ardenne frāt alphid' ad p'curatōez
 seu postulatōez p'fate alphid' dñ dei labertū iter
 fecit. **Q**uo audito ~~ipm'~~ pipm' vidēs p' suo p'ntē
 p' sardos martiriū subisset ruborē et verē dīa g'fū
 sa reū s' ē Coloma ad plectrudē vocem suā legitū
 mā alphide grauidā derelicta. Cū aut Alphides pe
 perisset curauit mīa ad regē ut de nati' tal' filij
 noua mīaret. S'z tūc mīentes Regemē nobiles
 gūge suā sedente. Dux' vīnat rex. **E**t carola ē

Sub hoc v. regnato inueniens qd Alphidus sibi pulch
filium genuisset Est em carola lingua Gmāica v. ro
busta magna hūis mēbra. Respondit em rex bonū
no! ē carola. Et iste fuit p. Carola uocata et dñs
martellus. Expulsis sibi filiis legitimis pñs
sui diogeto et Gmā Et iste carola pñ pupino succē
sit i regno. Fuit aut iste Cadg tuāq mītas cleo et
etās Inmuras Inseñs pp qd accidit ut cū ipse morere
i traictū. pñ sōmā. i vbe q Cadg martella rex fā
corū corpe et aīa ducē. i infernū. Visit g. pñ mīas
ad epīm Treuen. q apto monumēto sepēte Inueniūt
mīre magnitudis corpe carli nō repto. Quidā tñ fi
gūt hoc parig ad sīm dyompiū cē fā. Iste Cadg
martella gēni. pupinū Gmāū q respñ pñs et d
m q qd Gmāū videbā. lū alē cēt corpiū medioris
Pupinū sō gūanā gēntē a bñ Bonifacio archiepo
magistm. Et i. tpe quid tyrānq dñlo noīe q. treue
ren 2 romen sū spātū occupau. Et iste pupinū dñs
i mīmo. Tabergā sorore mīthael Impator Rōnor
Erāt i diebq illis Rōmanū iperū ap gēos. Ex q tab
ga pupinū gēni. Carlū magnū. Iste pupinū p. v.
nos ab ifesta. lōbardoz libēau. Et rōm etīaz mī
tis diuīz. et de nocte obsequiū sublimā. Quo de
fūto Carla magnū eiū filia pñtēssit i regno vt qdā
dicūt Etātū suo āno xvm. Quid aut pñ iterato aux
iliū gēorū et Impator aduocāt. cōn desiderū regē lō
gobardoz q sū illo tpe Rōmanos et etīaz Impugbat
Et dū gñ pñda vīce denegauēt auxiliū dicētes hēte
tpe defendite vosmetipōs vel restituite nob tpe et
defendēz vos ut tenem. Tunc iterū habebāt Peruz
rū cū carlū pupinū filū ipator Gēroz qñ gñmū. qdē
fñm Supplens amīcū suū lōbardū cū frāroz exītu
copiose i Ingā. Et ipm regē cū vxo et filio i vrbem
captiuos dedux. pp qd pmo pñlamatū ē i pñtriciā
rōnorū. p. hēc pñ. Gregiū Imperiū adiudicās
ipī Carlo. et i rōnor Impatore etīa ut d. Remēte

tuit i. q. heretici eius pncipos q. firmat. Et frangere
in regno fratrorum portione herent. de Regali semine
Iure hereditario successore. q. in tpalibz superiore no
recognoscit. **Q.** v. t. p. Impator posteritas ad
hominum vel aliqd obsequiu tenet. **H.**unc regi suo
hedi i. regpe sacrem regim de salute adiecit. **Stu**
diu phie liberaliu artiu qd ipe de vrb Roma i. civi
tate parisiens. n. asplatu. **Et** e. no. dignu q. de
bitz et m. t. v. ordo hoc requirit ut sicut rom t. p.
sembe. Sacerdotio sic g. man. vel franc t. p. Iunio
res Imperio. Ita e. a. frangere vel gallia t. p. p. p.
ratioes stia. studio dotaret ut fide Catholica qua
romoz g. stia sunt tenz illa g. man. magnam
mitas impia. tenet. p. apiat. Et eade gallia astu
tia arguta i. sacra dia ab oibz ee tenenda p. m. si
m. s. v. oibz approbz et demostret. **U.**ns siquid e. tu
bz v. Sacerdotio. Imperio. et studio. t. p. tribz v. v.
tali. n. ali. i. ali. **S.**ta e. m. catho. p. p. v. m. si. a.
augm. i. regi. **U.**ns e. t. i. b. t. p. fundamto p. m.
ete et tecto ead. e. m. q. m. a. p. si. **Et** no. d. q. sicut
e. m. m. ali. v. m. fundamtu et v. m. tecti sufficit.
S.z no. v. m. p. a. r. e. s. Sic sacerdotio v. na fides p. m. s.
roma. Et studio v. m. loca p. m. s. p. m. si. sufficit.
S.z impio e. o. loca p. m. p. a. l. i. a. s. s. p. t. s. a. o. r. d. a. e.
sunt attributa q. sunt d. q. s. g. m. i. l. l. e. l. a. t. u. m. **M.**ediolanu
et vrb Roma. **Stu.**deat aut rom ac spales p. m.
pes i. seculares quoz i. m. e. ut h. domo d. m. ite g.
remaneat et intacta p. s. e. n. e. r. e. t. **N.**e qd abrupere
t. b. z. dissolutio s. m. ille an. x. vel sui p. m. p. o. e. s. i. t. u. e. t.
aliu de qua p. hostiu et g. g. e. o. m. m. e. s. i. a. t. **Cu** p. m. s.
tore i. totu. **E.** d. i. f. i. a. u. s. i. b. i. p. i. g. u. l. a. r. e. u. s. u. r. p. a. d. o. **Et** romo
i. p. e. r. u. i. n. a. p. o. n. a. t. **U.**ns a. l. t. p. e. p. m. o. i. a. t. o. r. e. g. e. s.
p. m. g. e. a. z. s. e. p. e. r. e. n. d. t. t. p. a. d. i. g. l. o. r. i. r. e. g. e. s. p. m. t. o. r. n. o. i. a. u.
Et s. i. t. i. **R.**eges francor. vel g. manor. qd e. v. m. t. p. a.
superior. reges vel i. p. a. t. o. r. e. s. i. o. n. o. z. a. p. p. e. l. l. a. t. i. v. o. l. u. e. r. u. t.
I.lli at. q. u. s. q. h. t. p. a. r. e. g. e. s. p. m. t. o. r. d. i. c. e. b. u. t. i. s. i. p. u. t. d. u. r. e.

[illegible]

bucis eius possit et itas put vniuersaqz statq et ordino
requiebat Et viceversa q silēm mīz de pto Saxoniā hās
dux! i fāciā i ferore quibz ibid etiā de tīs et posses
sionibz pūdebat Et fāciā z saxoniā fide colēt p **¶**
hāc cam **¶** Vmā sup statu ipn a pūoibz tū a pūis q
fratibz q silū z auxiliū requiebat i sensu Itaqz vnam
m et volūtate grordes. denetū extitit it eoz vt illo
die i antea pūpēs saxoniē bz ipe dux et comes
marchie ad impetoz elcēm cū pūpibz gmanie
mīce teneren? quo fto pūpēs ad elcēm. Et iūo
ta pū ipe grā dnm hēricū ducē Saxoniē i regē rōmōz
pūmū i pūtoem rōrditer elegerūt **¶** Qm mag fī
re et Imperiose francorū regibz Et longabard sup
rōmōz mīpīo pūetū pūetū i pūerūt **¶** Et q. ipe
hēricus naz illā q ē mēmōpā et remū Lotterū grā
appellau! Et eād hā cū rō almanā regno fātoz
anfēs i pūo Romano pūegit **¶** Et q mīte donatōi
bz z honoribz rōmō pūi fīre et etiāz dei i pūdia
et gmanā pūblmāu! q mīte pūpūz sufficēt exp
mī? nō oz h nāzari **¶** Iste hēricus i pūtoz fūit pū
otto mī pūm i pūtoz Saxoniē et ē sepultus i que
delleborch hālberstaden dioc. v. cistū et mōnste
riū fundau! Et pūdicat ibid pū fūisse i vita et i
morte. **¶** Porro ab isto tpe p ānos plūmos de domo
ducū Saxoniē i pūtoz **¶** Elegi q fūeuerūt p pūati
hemia et quorūd suozū fūcessorū. stēmū etate et
benig tate quā frequēter quo ad p fideles z stām
etiāz expūebāt **¶** Vmā etiā de illa pūe me reges
expūerūt q p pūritate et hūmīde gūbnaulo rōm
i pūm indignos se fecerūt. **¶** Vn fūm ē ut domū du
cū Saxoniē nō solū Imperio smometūpō ducati z
omī dīgtate pūpāt p iustā smāz pūapū pūaze?
¶ Achiep siquid Colomēn philippō noīe Saxoniā ita
ut cū Exūtu gmanoz fidelū suoz vūz tribz mīlībz
mīlīū elcōz exrept armigerz cātibz et expūtz pū
desūtibz q nō ēat mīe Et hōt mō tribz āmīs tōh

42
mos heyricu qtd duc ptez ottomus impator dñi
dequo deatiales. Ven. lez de elec. fuit me Rom. Q.
Vtqz rege anglie pte et vito anteibat Impugnay
ipm ptey extmāu. māu potēti ducatu Bestpha
lie. Et ducatu Eugenie sibi iufens. qd ducatu etia
Colomen usqz i pnte die possidet Et p dei grām
usqz i ppetuū possideb. Et iste heyrus duo supb
vorab. Et fuit tpe Fredric p. augusti traslacio
ipem de hēdibz teremissimū pncipis Ottomus pmi
spator. In quoz māibz stetit iperū p CC. ānos
qti nūc culpis eoz exigētibz Elros vota sua i fre
dericu ducē Suevie duxerūt. Ppim qsd de
suis successibz hereditibz i rege elegētes. Sed
vtrū dñs Fredric pte vel pno vltute l'vino elroz
grām meruit nestio. Et hoc pno pabulo tpe imp
atores par. vel mlyl opati sūt laude vel dignū vi
tupcio de pleo qñlo et auxilio pncipū gmanozū
vmo p Sueuos et Bauozos ac vtilides illamoz
iperū gubnare laborant Ita ut de itepz nō regnū
gmanie vel theutonie vel rōnoz vel regindala
manie vulgariter mūmpre. Et ita sub Sueuoz
Imperio pñs auctas ipul augeu desit et vehe
mentis deeste itep. rō detmīti tam. et oia pñs
ego reliquo guel fis et gebellmīs disputada. Cui
sub Syrenozū nōpe ipro ptes atreperūt q quid p
nuloze rōmū Imperū leserūt qd mlti pbi vī eid
expiētiā viderūt. Et hoc addo q sicut rōmū pñsi
res i yralia fenūdiocē Hās Imperū. et gmanū
pñses i almanā. Melioēs Rās regni sibi de suis
etia quozū mō rñlo vsurpāt Ex q. nō ē dubiū re
gmanū pñs aduice diuēdē ē. Qbz diuīs v
trūqz de sola. ē futura pñs quāt Fredric vlti
mō fuit pphētiā i sūuat v. d. Prussū rñp i domo ipi
pñs diuēdē fūdamtū tñe. rñ. Dñt etia a lōge
pñs vāthritatū ē i gmanā qd de hō. Fredric
gmanie i aduice pñs erūperet Fredric nōie qñle

et ipam romonā eam valde tribulab. velle
metey dicit ptea ibide a. ee pphetia. **I**stis plibae
velut ab alio inchoandū ē exordio verū tñ eode iteto
fme gelude narra do cū narra. Dū itaqz bñ petra a
plura d pcediand. Gallus pte trinitate fide. Tres
vros pssios destmaret vñ Eucharū valeū et matnū
Et hñ tres sñ i quadā Gallie belgicā pñcia qd al
pata pñesset. **A**ctid. ut bñ matnū i villa q legis
d. Infirmitatē morere. Et corpq eucharū et valeū tie
qmendantes. Eade qua venerāt via cū magna festi
hoc ad urbē rōnā sūt reūsi. Et stant i pñtia sñ petri
dicebāt pñ pte Ecce nō collega aīatnū mortuū ē. et
sepultū. Et qz absqz tñō sine tuo mādato pcedē nō expe
dit. **S**upplicat ut aliu ipi loco nob adiugas. Et respo
dit eis bñ petra nō ē sic facien. Sed hec sñ sūt ut ma
nifeste. gla dei rōnā gētib. **A**ncipe hūc baculū meū.
et ad locū sepulture puenitē extrahite corpq de se
pulo. Et supponētes ei baculū dñte. **A**ncipe. mādāt
tibi x. filio dei. et pñs ei petra ut resurgas. et iūitū
tibi officiū vñanobistū. exeqris. pñ i. eucharū et va
leū accepto Baculo et mādato apli ad legiā vbi ma
ternū sepulcherūt a die sepulture. xl. sūt reūsi. Et fa
cientes sicut pceperat eis aplū dicebant. **A**ncipe mā
dāt tibi x. filio dei. et pñs ei petra ut resurgas.
Quo sñ mox radauer. id qd i sepulcro xl. dieb. iacuerat
spñ i repat et aīa corpi se gūgit et resed. **A**īatnū sur
rex. et ambulau. cū sñb pñs sangz i columis. **H**oc
signo vñso fē totū illū pñcie pñta glōfirabat deū et **B**a
ptisatū fuit i illo die. **I**n noīe ihū x. multitudo homi
copiosa. **E**ū vñ Eucharū et valeū et matnū. vñz b
tutibz et signis apli abāt fide x. Baptizā. **g**ē. i. e. i. e. i. e. i. e.
Ez Eucharū et valeū i fñā xñ. ānos decesserūt ab h.
pñlo regnaturū cū xpo. **A**īatnū pñ die resuscitaciōis pñe
xñ. xl. ānis. **E**t pñtm. Treueren. Tongeren et Colo
men ad fide x. gūtit. **I**n qñbz etiā tñb tñtatibz a se iūi
te p me. trianguli pñ q. duabz mājē dietas distā

40
tibus una die se missas solenne celebrant Et dum populus
Trenorensis Baptizaret tanta sit multitudo quod fluxus ut eos
baptizari oportet in Vinolo quod citate virgatus et tunc bel-
gis dicebat Et ab isto Vinolo Gallia Belgica non habet
Luz alii dicunt alii. Porro cum S. Augustinus per quod
sibi offitium in Colonia morere signum data per angelum coram
eius translatum est ad civitatem Trenorem. Et Barula
sancti petri apostoli cum quo ipse Resuscitatus fuerat in duas partes
et dimissa Cui pars Inferior est in corpore pontificis perenes
Trenorensis. Superior vero pars apud Coloniensem. Ea quod daret
reuerentia reservata. Et hoc est cum quod romani pontifex
baculum non habet pastorale quod utique beatus petrus spiritu propheta
transmisit ad Romanos. In hac igitur hystoria quodam sunt
habetur admiranda et quedam signum memoranda. Quod
erat dignum quod quod beatus petrus in urbe remansit per baculum
suum in Germaniam fratrem mortuum suscitavit et multi-
tudinem gentium hoc baculi ministerio ad fidem christi convertit. Sed
quid per petrum apostolum principem et fundamentum ecclesie nisi
regale sacerdotium intelligimus. Et quod per baculum pastorale
per quod pastor sustentatur. Quis enim ad ovile redu-
cit. Et lupum rapax repellit. Nisi sacrum Imperium id est
sacerdotale regnum designat. Per hunc baculum pastor quod sub-
sistentia dum romani imperator terrena se mundanis placet
summi pontificis. Et pastorem omnium quod per reuerentia
et honore subleuat et exaltat per hunc Baculum etiam omnes
errantes ad ovile reducit. Vel dum mortuus mortuus susci-
tat. Vel dum quodam per peccata mortuus vel ratiocinatus
aut alios erroribus a ratione ecclesie obvia deinde de manu
apostoli per imperatorem mali gladio ad unitatem fidei convertit.
Per baculum insuper istum Imperium rapax repellit. Dum enim
in Romanis nonis ante Romanum pontificem per romani imperatore
geritur. Hunc itaque baculum sancti petrus romani et Antho-
rensis est per Eucharistiam et caritatem transmisit ad Galliam
Belgiam dum romani pontifex per manum magnifici Caroli
magni romani imperatoris de grege transtulit in Germaniam
longe antequam sancti petrus spiritu propheta in suam missionem

paschal' baculi hoc de signas. **H**ic aut baculi pte inferiore
et longiore hz etia. Treuen. Supiore vocet breuiore habz
etia Colomen. **Q**uia licet ciuitas treuen in iustate q' Colo
men sit longior. **A**lto hi Inferior pte et mto Coloma
i' supiore pte Baculi tenz. qz no solu Colomen archieps
regē rōnorū eliget. s' etiam p oibz aliis pti. **T**enē et
debz oseruare. **I**n h' rōm pō. **T** pūces offi. q' regē
etiam et rōsenatū Candice i' impatoem q'serit rōnor
manifestū ē: ex pōis oibz qd no solu huāna solertia
ex mīrūset rōna. **I** caus' fuit i' stituti. ymo et anq
fēt dīna fūit pfigūatīe psignatū qd rōnor impe
rū i' fine flōz transseru oportuit i' Gmanos. **B**ed
hoc non ē ipis gloriand' hi tanto magis se ostendūt
repēnsibiles quātomag' ipi se ab ipator obsequo
faciūt alienos. **I**mo etia ipi p suā supbiā et desidia
regnū ecclē quātū rēis ē vno obtinē poterāt qd eorū
pseutores adeo et hoibz Rūgnē ppo meruerūt. **H**ic
aut opotens q' pūden' totū corpū ecclē dispos' et re
git. **I**ta digne. **B**m suā volūtate regnū et sacerdo
cū reformare. **E**t reformata fōcordiē ut pacē habeat
i' diebz mīs. **E**t pā etia z fides Catho. dilate et
restit ad laudē rglām nōis sui. **Q**uē bndict' i' plā
seculorū. **A**men.

Explicit tractatus de impio.

Disputatio inter clericū et milite sup ptate plate ecclē
atq' pncipibz terrarū q' pta s' fōr dialogi. **I**nasp felicit'
Quē pūcis suū exordiū sub hac forma
posuit dicens. **I**mo: optemiles pau
cis diebz tpa mutata. sepulta iusticia. e
uerfas leges. uia calcata. **A**yles. **G**ia
dīa s' sūt ista et c. laici q' quāuis pau
ras pūer didicerū hās non tamē ad pfundū veniūt
tā alia s' a me possunt itelligi. **E**t id venerāde clīc

25
44

si meū desiderat hīc colloquī pla miōz oz accipe
 salū. **Cleia.** Etate mea vidi ecclesiā i honore mag
 no apud reges p̄ncipes et nobiles vniuersos habē
 et nūc video eā misēanda. **Scia** sū ē vob alba p̄da.
 exiguū? a nob mltā dan? nulla. si mā bōa nō dāma
 in p̄u? a nob cōsulā? iura nra libtates effingū?
Miles. Nō facile credā regē tā cōsiliū sūt elia iuste
 agē vobū aut ap̄ eos peare ius vīm. **Cleia.** Immo
 certe cōtra dē ius iurias i mias sustinē. **Miles.**
Scire vellem quid votatis ius. **Cleia.** Ius vero dēre
 tā p̄m et statuta rōnor p̄tatiū. **Miles.** Que illi sta
 stant si de tpalibz statuūt vob p̄nt iura ē nob bō n
 sūt. Nulla em p̄t de hīs statuē sup que cōstat ipm
 dominū non hīc. **Sic** nec francoz rex p̄t statuē sup
 ipm. nec ipator sup regnū. Et quēadmodū terrēm
 p̄ncipes nō p̄nt aliquid statuē de vīs spūalibz sup
 que nō acceperūt p̄tate sic nec vos de tpalibz coruz
 sup q̄ non hētis auctoritate. **Vnde** fructuū ē quicqd
 statuistis de tpalibz sup q̄ p̄tate nō accepistis a dō
Vnde nup mibi rēq̄ magna fuit. cū audissē nō
 inter statutū ē ad nō boni facio octauo q̄ ipē ē et
 ē dēt sup oēs p̄ncipatū et regna. Et sic facile p̄t si
 bi ius acquirē sup rem quālibz cū nō rescat n̄ sūbē
 q̄ totū erit suū cū scripserit et sic totū erit vīm et v.
 statuē aliud mibi ē q̄ sibi tenē velle. **Nihil** g. aliud
 erit ius hīc q̄ velle non h̄z ergo nisi ut scribat. **Hoc**
 volo ius ē. cū voluerit cāstū meū vel villā meā vel
 agrū meū aut pecūiaz et thesaurū hīc. **Nec** latet vob
 sapiētem eliam ad quātū vob deducat ista disputa
 tio ridiculū. **Cleia.** Satis ante dñe miles et vers
 ute ista q̄ nos p̄tulisse et ad h. totū sermōis vā seies
 seu deūz q̄ quātū ipē intelligo tendit q̄ dñs ip̄ de
 vīs tpalibz mibi p̄t statuē q̄ n̄ stat cū sup tpalibz
 vīs dominū accepisse. Et si nos ipi ex mīs velim
 p̄bare dictis aut scriptis totū p̄nihiloduat q̄ n̄z
 se bē ut dicat dominū nob aut p̄tate q̄ aliud non

veniat dñe nō potuit. **S**i christiana vultis et catho-
licis vera eē nō negabitis xp̄m rēū om̄i dominū eē
tū dñm ē ī p̄dmo. n. **P**ostula a me et dabo tibi gē-
tes rē. De quo etiā scriptū ē qz ip̄e ē rex regū et dñs
dn̄m tū. **I**sta nō sūt mā s; dei vba nec nos ea scri-
psim. **S**ed ea misit dñs et spūs s̄s dictavit. Et qz
dubitāt illū statūē posse quē gstat vniū forū domi-
nū eē. **R**espondeo. **N**ullo mō dñe ptati vel domina-
tōi resisto qz christiana sū et eē volo et ideo si p di-
uersis scripturis ostenderitis nūmōs p̄sires eē sup
ōia tp̄alia dños. n̄c ē om̄o reges et p̄ncipes sūm
is p̄sires tā ī spūalib; q̄ ī tp̄alib; eē subiectos.
Clema. **S**icile ē ex superiorib; posse ostendi. Tenet
em̄ fides mā petri aplm̄ p̄ se et suis successorib; ista
tutū esse plenū vicariū iesu christi. et certe plenū vi-
cariū idē p̄t qd et dñs eiā nū nulla exceptione nulla
ptatis dñm̄n̄ce est vicariū institutū. **S**i ego nō ne-
gatis xp̄m de v̄is tp̄alib; statūē posse qd dñs ē rex et
terre non potestis sine rubōe eādē ptatē rē. p̄leo vi-
cariū denegare. **R**espondeo. **A**udiam a v̄is p̄s ac deuotis-
simis duo tp̄a ī xp̄o distinguī. alter hūilitate et alte-
rū ptatē. hūilitate usq; suā passioē ptatē p̄ suā re-
surrectionē qn̄ ip̄e dixit. data ē m̄ oīs ptas ī celo
et ī terra. **V**l̄d. **P**etrus autē constitutū ē xp̄i
vicariū pro statu hūilitatis nō pro statu gl̄ie et maiē-
state n̄ ei fr̄s ē rē. vicariū ad ea q̄ rē. nūc agit ī gl̄ia
s; ad ea m̄tāda q̄ rē. egit hūilis ī terra quia illa
nob̄ n̄cīa sūt. **I**llā ḡ ptatē suo vicario ḡmisit
quā hō mōrl̄ exercuit. nō illā quā gl̄ificatū accep̄.
Et ut ista p̄ scripturas q̄s iduāt ostendam̄ de eisdē
scripturis vob̄ testim̄iū profem̄. **I**p̄e ei rē. dixit
pilato regnū meū nō ē de hoc mūdo. qz n̄ v̄it m̄s
hāz s; m̄strare. **L**uce. n. **V**l̄d. testim̄iū adeo manifestū
ē ut hōz resistere possit ḡfide et reziste quācūq;
dura obtere. **E**t hoc sic dixit iesu qdā de turba.
Vl̄d. dñe fū meo vt diuidat meū hereditatē. **A**t ille

dixit ei **Q**uoque me constituit iudicare et dispendere super
 vos lute. **xv.** Auditis ergo apostolus christus in palibus non
 iudicare non dispendere constituit ergo in statu illo siste
 parte dispensationis nec temporale regnum habuit nec eam
 affectavit imo cum illi multipliciter panibus comedere
 vel fugit et remissionem petro facta non claves regni et
 varam sed claves regni celorum tradidit. **Et** hebreorum
 pontifices constituti regibus fuisse subditos et a regibus quod
 paula a vobis ab sit fuisse depositos. **Et** ut scias x.
 vicarium spirituale regnum non ad temporale seu dominum
 uassumptionem ab ipso paulo non in clarum testimonium
Quod enim sic. **V**is pontifex ex hominibus assumptus per homines
 constituitur in hiis qui ad deum sunt non ad gubernandum terre
 in dominum sed ut offerat deum sacrificia pro peccatis. **V**ides
 ergo quod precipit pontifex in hiis qui sunt ad deum cum paula
 thymotheo stabat ne militas deo secularibus nego
 tiis se implicet. **p**aulus ergo christum regnum temporale non exau
 disse nec petro remisisse. **N**am et petrus ad. **A**ctuum vi. ca.
 Non est equum nos derelinque verbum dei et ministrare
 mensis id temporalibus dispensationibus. **E**t quia quod possint a
 liis temporalia per ipsos pontifices dispensari satis tam
 prius quam non debeat in terreis regibus et principibus gub
 nari deus qui sua sibi vendidit occupata. **I**n autorita
 tes quod induxistis superius dicit deinde per postula a me
 re. et quod ipse est rex regum. **x.** non ad statum per pertinet sed
 ad sententiam. **I**n quod per statu sic patuit quod nulla potestate
 temporalis exauit imo a se petra abdicavit et in hiis po
 liti et non in aliis qui ad dispensationem nostre salutis exauit
 petrum sibi vicarium destinavit. que non militis fecit nec
 coronavit in rege sed in sacerdote et episcopum ordinavit. **Q**uod
 si multis adhuc contemderet x. vicarium cum potestate in
 temporalibus hanc quam ipse habebat in celis non quam christus crearet
 in terris. **N**on per ista pertinacia non est in fine vobis quod
 ostendit vobis patebit. **C**onstat enim quod a quilibet fide
 li de deo sapienti quod si sciret deus pecunia sua
 agrum suum aut omnia alteri nullis dare sine cau

tridē nulla petita idē nulla exp̄ssa cogitōe statī dēret
obedire. **S**i g^o cōtendit papa eādē ptatē hīc. q^o g^o credē
utē ē q^o oīa vīa bōa et mīa potestis sū cāe q^o g^o tū
volūētis nepotulo vel q^o sūgneo dāe. tollē p̄ncipatū
et regnā et eris dāe pro vestre libito volūtatis. s^o quā
absurda sūt ista vobis videte. et utū placent si vobis hec
fient respondete. **Q**uā si a tāta absurditate recedere p
vīa idē cogitū et papa cogitur resilire. **T**enedit ē
i^o q^o nō accepit ī tpalibz tāta ptatē ip̄e x^o. vīdēt s^o eā
solā quā x^o ī sua hūilitate exiit et ostēdī. **Q**uā
negatis o mīles eāz cogitōe de p̄cto. **M**īles. **N**oc
absit. **N**ā q^o h^o negat et p̄ncipatū et q^o sūgneo abnegabit.
C. **S**i quid iuste agi. p̄m ē. et q^o h^o cogitōe de p̄
cto cogitōe de iusto et iniusto. **C**ū ergo iustū et inius
tū ī negotiis rerū tpaliū sit. cōsequens etiā ē vt de
causis tpalibz debeat iudicā. **A**rgumētū istud cor
mutū ē q^o vāritas et īfirmitas p̄ argumētū sile repel
lendū est. **I**n suspēdendis latibz alijsq^o dānādis ha
be^o iustū et iniustū et p̄m ē. **E**rgo etiā idē p̄m debz
p̄pā de sūgneo iudicare s^o plūmēt est argumētū idē leu
idē sufflatū. **N**ūc restat nobis ostendere quō vīa cogitō
dñe clēre etiā iustū et iniustū s^o leges hūanas q^o de tali
bus p̄xerūt. sit de tpalibz iudiciis. **S**z sūm q^o s^o et s^o
quibz p̄sonis subiectis oībz est vidēdū. **M**āfestū est
ergo illū debē s^o leges iudicā. et sūm q^o s^o de iusto
et iniusto cogitōe q^o leges condē et hīc īterptari.
exponē et custodie facē et granare et mollire nū vide
bitur expedire. **S**i g^o vobis ī iudicio tpaliū sūm vult
aī illo q^o tēdē at cōcurrē cogitōe de iusto et iniusto
iā contra sēpturā vīam aīatis cū boue 2 asid 2 cū p̄ma
pe dicēte. **H**. ē iustū. p̄ntifex dicet h^o ē iniustū. **S**icet q^o di
cet abanuch p̄pā. **I**n p̄ncipiū sūm ē iudiciū cōtra dīcē
te potētiae p̄ hoc lareata ē lex. et nō pūcit usq^o ad fi
nē iudicij q^o vīc nō ēit h^o iusticiā et iudiciū facē ī ter
ra s^o iusticiā et iudiciū ī trā lareare. **E**t ē^o oīdā vobis
s^o paulū vīc vīa cogitōe debet īapē p̄ncipatū suolire

de iusto et iniusto cognoscet et ei iuxta vniuersas sicut te
netur attendet et ei obediet sicut papi. deut. norm.
xvii Si quis autem timere superbia non obediet ei iuxta
nec princeps qui fuerit officium iudicis. h. p. tate resistendi
vel coercendi tunc incipit via cognitio q. tunc ante dene
debet via monitio dicere aplo paulo ad tim. 3. ca. Ad
mone illos principibus et patribus et subiectos et et sub
ditos. Et ad romanos xiii. **G**ra aia patribus sublimiori
bus sit subiecta. Vbi etiam maleficia et scelera manife
sta sunt veluti prede rapine et filia nec e. qui velut a
possit corrigere. No em nego vos i hys casibus debere vel
posse vram potenta exercere. S. no de iusto vel iniusto. q.
de hoc no tunc cognoscere aut manu ad hoc apponere. Et
cu manifestu fuerit atq. p sententia iuris aut euide
tia scelus q. nulla e gent cognoscere tunc potest ad vos is
ta materia et forma de quibus dnm e. p. tme alias si p.
p. m. colligenda vultis de p. notatis casibus cognoscere no
i. stat nisi fides p. n. p. claudere leges filie et de re
p. n. p. et v. r. sola resonare. **A**rtare vos volo et v. ge
vna q. o. v. t. u. sit v. m. de t. a. m. u. m. o. m. cognoscere et e.
vado padue p. quadam hereditate. qua peto noie v. x. o. r.
mee q. h. i. ca. suade. **V**idet. p. i. de m. u. m. o. m. m. q. petat
petere illa hereditate. **N**unquid p. m. u. m. o. m. colligati
a de q. t. e. cognoscere deo r. a. r. v. o. b. de hereditate liti
gare. **R**oberta de flanda p. v. x. o. e. sua petes d. u. r. a. t. u. b.
quidie noie dotis. debuit ne r. a. r. r. e. g. e. vel e. p. o. h. u. g. a. r. e.
imo plane dico v. o. b. o. i. b. a. c. l. i. c. i. s. i. h. i. b. e. n. d. o. n. e. c. o. g. n. i. t. i. o.
ne de dote q. de u. et iusticia v. s. u. r. p. e. t. e. cu. p. m. i. s. s. i. o. d. o. t. i. s. m. e.
re v. e. s. i. t. p. a. c. t. i. o. t. p. a. l. et sepe firmari possit i. e. g. a. l. i. b. a.
i. s. t. a. n. n. e. t. i. s. **E**t q. v. o. b. u. s. u. r. p. a. t. e. a. l. i. e. n. a. e. u. e. n. i. t. v. o. b.
illud v. o. d. e. i. i. u. d. i. c. i. o. u. t. a. l. i. q. p. a. t. i. e. m. **P**at. g. o. p. s. i. t. v. a.
n. u. et fanolu q. extru. v. i. c. i. n. i. t. a. t. e. v. e. l. i. t. v. o. b. f. i. n. g. e. r. e.
colligati i. c. o. g. n. i. t. i. o. c. a. r. q. u. i. s. a. d. h. o. i. a. v. n. i. s. o. l. u. d. e. b. e. t.
v. o. b. i. u. s. s. i. f. i. c. i. e. q. d. s. u. p. m. e. c. o. r. a. u. i. m. d. e. e. u. a. l. u. c. e. d. i. s. c. e. t. e. d. o.
i. h. u. **O** h. o. q. u. i. s. m. e. g. s. t. i. t. u. i. u. d. i. c. e. et d. i. u. i. s. o. r. e. i. n. t. e. r. v. o. b.
O s. t. e. d. e. i. m. a. n. i. f. e. s. t. e. q. s. i. m. e. a. p. t. a. t. e. q. u. a. h. o. m. o. r. l. e. x. a. u. t.

no ptebat ad eū de hereditate iudicā. **C.** Rōne de
bent tpalia spūalibz de seruire g^o tpalia debet
ēē subiecta spūalibz et spūalis pās tpale debz
recte ptate. **A.** **R.** debet spūalibz tpalia de serui
re suo tū qz tenet^r dei auctoribz nātura mīstrāe
Vt hoc dīs gens qī inatū habuit et bz istmī et
hoc nālī iure decernit nā naturā ut mīstrātibz
tutorū seu dīna celebrātibz nātura mīstrāe et hono
ris debita et vite nātura pbeant^r. **Q.** etiā pharise
is ille qd dñs moysi tradidit et sacerdotibz abū
dantez et caute prouidit. nō dominū tū at egmī tpā
legmīsit. **S.** apta ad cōtē. **S.** spūalia vobz semina
unū nō ē magnū si carnalia vā metana. **S.** si
vultis scīre qle dñm pbeat mīstris accipite p ordiez
b^o x^o et eiā apti pauli. **D.** iat ei xpc discipul^o suū
ad predicandū missis. digno ē ei opariū mīre sua
Et paula de se et ceteris aptis ait. **Q.** uis militat
suis stipendiis qd. qī dicet nulla et septū ē i lege
moysi. nō alligabis os boni triturati. **S.** ite qbz vobz
cōparant xpc et paula eiā paptā. **D.** ite opariū et sti
pendiariū. **V.** quid opariū et stipendiariū sūt rerū dī.
D. idetibz tpalia concedū^r vobis non ad dñm s
ad vite rōdū et ad spūal^o mīstem sūptū. **E.** ex le
ge moysi qparam boni triturati cu stis ē ampe
papulū quāqz ipē suolabore impleat horreū. **E.** qd di
citis spūale ptate. recte tpale ptate. iā vobz ē. p a
postolū paulū supia responsū ibi q dīs pontifex ex
hōibz assumptis p hōibz qstatū. **I.** hōibz sūt ad deū ut offe
rat dōa et sacrificia p pās et i hōibz hnt nos recte vñ
q sūt ad deū. s ad ecclēsiā nō ptmēt i hōibz q fōis sūt
aliqd iudicandū q si adhuc conceditis sūmū pōntifex
supiore ēē p oīa i dēspicēz mirabiles iadetis. **S.** em
cū dñs ppa dñs sit dñs omī sili vōe tūe qm. **E.** ut dā
re illa pātre dominū et sacerdos meū erit dñs castri
mei et dñs meū qz sicut pās ipē ē i toto ita pās istoz
ē i illa pte cui pē g^o cessadū ē ab hac stulticia q ab ali

videtur et tunc scriptura dicitur ac idcirco qd
 in veteri lege dicitur non sacerdotes a regibus. sed reges
 et principes a sacerdotibus et prophetis adorari et eos ad
 se vocari et qd placebat regibus imperari. Et in his qd iterum
 citantur publica dispensatione specialium imperari ut 3.
 regum. 1. 2. et 3. capitulo. C. unde qd dicitur super dispensa
 tione specialium regem arguisse non fuit. An. Vos exalta
 tis tamen dormientes et rogitis me loqui de his qd an
 non rogamini. C. Exite. tamen et latet. An. Qm dñ
 nescitis utilitate et pacifica principum tunc qd postulat
 latitum sentietis et morsum. C. Quid ite regum et prin
 cipum super dispensatione specialium mori. ipsi sua habeant et ma
 nobis distant. An. Nā mltū iter ē. p oēs modū. Nū
 quid n iter ē mā circa salute animarū mā super dia cogi
 tare. Nūqđ n it ē mā p parentibus mortuis debita pse
 qui obsequia. et et obsequia postulare. et nōne vob a
 parentibus mtr ad hoc sūt mā specialia data. et copiose im
 ministrata ut iudicio dño totaliter expendant. s. certe nihil
 facit inde s. dia vris nātibus applicatis qd p eleosias
 et opacitatis i vstris paupū claudē debetis. Nō
 ne est mte qd p boni fassima opa mortui iuuant.
 et saluantur vni. Nōne nī ea ad ppa expēdit supfl
 ueq. rōsumis et ea cōtra itēionez datū et ea quo
 dā mō accipietū dispigitis male vtēdo. puios et mortu
 os leditis et viuis et mortuis dānabili derogat. Nō
 ne ei qd nō vult militare aufe. s. impedū. Et certe vasa
 lus nō implens seruitiū meritū pdit et feudū. Et vt vob
 ponā sup hac qoe silētū et qd sup hoc mīm sit dolere
 et remediū appone accipite fortissi. et aptissimū capi
 tū scripturę scē 2. palapomeno. 1. 2. ca. 1. c. em de re
 ge ioas. scit qd qđ bonū ē cōtra dño et tūctis diebus ioa
 de sacerdote. et de eodē rege le. 2. igitū xii. ca. 1. vñ rex
 ioas ioiade pot fuit et sacerdotes dices eis qre iusta
 tecta nī iustitians tēpli. Nolite ergo penūas recipe
 aplo aplia vix ordinationē vram s. ad iustitias
 ppli reddite eā. phibitq sūt sacerdotes accipē penūas

ultia applo. **V**ides ergo qd laudatur rex iouis a dno
qui tunc accepit ut oblatione iuxta intentione dñi ex
pendere? iultu dñi. **H**oc e ad iustificatione templi
laudat ei regē iouis deus. ut oñdet qd nō delinquit qz
nō cupiditate s; pietate nō abiaone s; religioe id fa
cet ad tollēda suspicioe; rex teste volebat hie ipm po
tifice ut sequar. **S**itq; videt minima pecunia i gazo phil.
astendebat sarba regis et pontifex effundebatq; et
numerabat pecunia q iueieba? i domo dñi. et dabat
ea iux miz atq; mesura i manu eoz q; perant come
tans domo dñi. **S**ecū laudata e regis religia q tunc
gessit ut bōa illa vetis eate saluare? tollite et ex
pendere? religiose. **S**ao q dñi sit vob hoc audire. cū
tūmūl re fco iust vba septime. **D**icitū em vob e supia
q herate pistis oia vad vite s; pidiū et ad pte militie
supediū ad viciū bñdū et vestitū qba dñob d. apla se
ce cōtentū. et quidd sup e. i pios vsa pauper et mi
seras et pōtatiū expende? debetis. **Q**uod si nō fecitis
multū mīa mēe de eisdē curā hie medias mortuoz sa
luteq; vniūz defraudetis. **C.** Rex iste iouis bōa sibi nō
tulit s; i vsa ecclesiasticos expendit. **V**os aut hodie bo
na mīa tollitis que nō i religiosos vsa. s; militares
tumēta et bellicosos classes expenditis. **V**n exēplū qd
iduxistis vris opib; aduersa? et vīaz violētia colū co
lorat. **A.** Sp i malū vīm qia stimulū regū calatru
tis. **E**st ne hoc vob molestū q de bōis eate ferū tollūt
nepotū vū i consanguinei alieq; ppe interdū i honeste
Sz vob e oīmo irolembile et molestū q rex māsi ete
petit a vob et p gto accipit pro vīa salute et defensioe
eate et bonoz vīdū. **C.** Ne imperū pelleq; mēā tolli
tis cū carib; et h; appellate salute. **A.** Non p sūp pte s;
partēter audite. q sūdeate vīnēz vīdū sūis ege et ad
vīa respice. **S**i desirēt regis pās q l' eēt reges vīa. **N**ō
ne nobiles egem et pdigi si cōpūssēt sua gūtē. ad
vīa. **G.** i gūa mānā vī mīa e. pax i gū pax vīa sala
regis salus vīa. **Q**uā si deest aut forsan eēt subiac

ta vel patris vris exigeribus a vobis distendit et viam
 super bona via. transiuntibus vris exigeribus vris minantibus
 atque vastantibus bona via regem omnia servare. **Et** videte
 pro bona via perire quanto velitis tunc redire quod magis
 regia rediret sicut prius. **Videtur** ergo cum pauci regi
 ditis quod salute vram redimunt quoniam omnia bona via deperda
 saluat. **Et** sicut vos si finis beneficiis ingrati sic estis
 vris in vris profectibus querulosi. **Et** si manus hostis regis
 cadere regem invaderet nonne oes predes et rapinis
 iterum et fecerit barbaram quam vobis implacabilem reti
 retis relictis pedibus territi et attoniti fugeris et pro totum
 perderis quod modo super nimis doletis. **Ad** si reges et prin
 ces suis sapientibus suisque piis teneat vos defendere se
 quod morti pro vobis gratis exponit et vos sub umbra qui
 estere comedere splendide iocunde bibere super lectos orna
 tos quiescere quiete dormire et instrumentis mollioribus
 vivere. **Ergo** vos vere estis soli domini. reges vero et principes
 servi. **Et** alii pro vobis res et ipsas offerunt morti. **Qui** dat
 pro suis etiam sunt reges non est magnus si placis servet opes
 hoc dicitur esse durum si non queratis donec mori solito toru
 ti fueritis ac etiam consumati diuinis quibus non potest obui
 are scripturis. **Na** de iouis rege supra memorato scribitur. **Et** ig
 xii. 2. n. palipomeno xxiii. c. **Quod** et tulit iouis rex
 iuda omnia sacrificia que consecraverat iosephat et aas et
 mosa pro eis rex iuda et quod obtulerat et dimisit argenti
 quod invenire potuit in thesauro templi domini. et perlatio regis mi
 sitque azachi regi syrie et recessit a iherusalem. **Ecce** apte quod
 pro redemptione populi accepit ea que consecrata erant in templo domini.
 non tamen perit regis palatio. quoniam tulit ista de templo. **Et**
 eodem modo est. **igitur** is. ca. 18. sic de ezechia rege. **In**
 tempore illo fregit ezechias valvas templi domini. et laminas
 annique ipse affrexit et dedit regi assiriorum. **Ad** si dicitur
 quod ezechias egit male indeo sic habet. in palipomeno. 32.
Ezechias non reprehendi. in omnia opibus suis pro qua re
 ganone principis babilonis. **Et** ergo danabit. que in omnia
 septuaginta laudavit. **Si** curatis non intelligentes septuaginta

Veritate quid ergo contra reges et principes contenditis.
1^a em. **Mathei. v. ca.** Non pro homine gentem sed pro gentem
homini dominus prelegit. Non ergo propter emm materialium v.
discrimine imminet genti christiane quod sanctus ezechiel et
iosephus intellexit et fideliter adimplevit. Si enim bona
vra sunt emm et populo in emm equato iustis sibi in ea v. sala
populi expende da e. **1ª dñs m. xii. ca.** Dico
vobis quod templo maior est hic. nec dubium est quod templum
spūde quod est bonum dignum sit materialium et templo lapideo
Intelligat ergo rex pius et prudens in his v. bis do.
dei voluntatem nec ulterius querat auctoritatem. **Nec**
propter materialium templo nec his quod dedicata sunt templo
ut salus reddat et pax perducatur populo christiano
Nec est blandiendum emm et supfluitati immo suavitati
reddendum tante genti multitudini. sed quod ex ea quod sibi licuit iu
re diuino vult facere cum beneplacito domino non veremini
exaspere regem in mansuetudine vobis tunc et so
lita benivolentia vos regere. **Cauete a v. bis salomo**
n. dñs quod iustis m. ca. morte. C. Si prout reuocari
quod sel deo sunt donata ergo iritari prout omnia vota. **1^a**
Hoc non est. quod deo data sunt reuocare sed illi v. sibi quibus
fuerunt data applicare. Que enim sunt deo data eo ipso
sunt pro v. sibi dedicata. Quod ei potest scire et quod christi
ani populi salus et quid pro suis domino quod hostes trip
toes et interfectores ante populo christiano et quam pacem
subiciatis et fidelibus emm. **Cum** ergo in his bona emm
expendunt per v. sibi quibus fuerant dedicata reddunt.
C. Si ad septuaginta annis reuertitis quare liberta
tes manus fugitis quas libertates constat nos express
traxisse scriptum est dominus ei interrogat petrum. **1ª mathei**
18. ca. Reges terre quibus accipiunt tributum suis an
ab alienis. **At** ille dixit. **Ab alienis.** dixit illi dñs. **Et**
golabeus sunt filii. **Et** autem non scandalizemus eos vade
ad mare et mitte hamum et illam piscem qui prima ascen
dit tolle. et apertis ore iuuenes statem. sume illum et
dixi me et te. **Indes omnes** quod clia v. feruntio man

pati dmo sūt liberi. **ix.** Sicut^m bene respicit^r ap^o
 solo rēpā suae didignia peteba^r iō p xpo dū vi
 detur ista resposio ipse em̄ ē filius dei. filius regi ma
 gni. Et sicut filius regis maior ē pside. sic filius
 dei maior ē et maior ēit resare et sic illa resposio
 ipse videtur ēē p xpo. Attamen^r qz illi q' pnapaliter
 mīstāt regi nullatenus ad pub^licā onera sūt tibiēdi
 cōcedim⁹ qz clia i suis psonis pps sūt liberi. s' nō de
 mala vita et qūstacōe sapit q' nō ad honōrē dei s' i fa
 ude dō. sunt sicut patet ad oculū nō consurati s' cli
 ci xpm sequētes ut petris et sacris altaribz mācipi
 ti concedim⁹ i quātū plane de hīs q' liberi sūt nō dico
 dare p enā^m s' qz euā^o et eoz officio videba^r rōsonū
 idultū est eis hoc pūlegiū pncipiū. Nā ab origine
 em̄e dixit paula ad rōs. s. **xi.** Sicut aīa pntibz subhmi
 oribz subdita sit. et pā. Non solū p nā. s' p rōstie
 tiā. Et pā idē dicit^r. Reddite dībz debita. tū tributū tu
 butū au vertigal vertigal. Videtis ergo q' oīs aīa ēit
 subdita et vertigal et tributaria. Et ut dixi nūc est
 i psoys liberi qz officio x'. mācipati nūp p hoc et ea
 dem libtate gaudebūt et agn^o. Si em̄ eāia em̄it rē
 suale agnū miquid au soluendo erit censā p det cū.
C. Nō de rēlibz sed de exactionibz sermo ē. **ix.** Sicut
 ego sup rectos cūros habeo certū rēpū. sic ipeintor sup
 orbētē rāz pro defensione rei publice cū oportimū sūt
 ut pro arbitrio volūtatis pnt leuare tributū. Clara ē
 ratione concedi^r ut res pub^licā repub^licā sūptibz defen
 da^r et qūqz pō gaudeat ista defensione cōstimmū ē
 ut al alio ponāt humerū s' bonē. **Big^o** m⁹ iuste po
 sse sūoēs subdite sūt ad onā publicā quātū ad annū
 censū ad quēcūqz transiūt s' erūt sub onē hoc d'. mā
 tas fuerit rei pub^licē. Sicut nūc aliis idigēt s' de fēpae
Qd si dicat qd tota hoc pscupsisse longa vñ libtate
 respondem⁹ vob q' qñ benignitate pncipiū fūit lib
 tas vñ longior tanto vbi maior appret mātas et
 debz ēē voluntas poptior ad subueniēdū. Nā et erit

det scriptura vtriusque prescriptione a salomone usque ad io-
as. et a ioas usque ad ezechiele non legetur esse factum. quod tamen
Ezechiel proficit nam et multe civitates privilegiorum et co-
munitatis ab exactoribus libere pacifice solvantur et solvantur
hodie quod placuit principi pro defensione regni vel commu-
nitatis vel personarum. Et si densus ut dicitur per ingratitude
revocat privilegia revocari videatur ne per vtriusque rebellie
non mereretur. non enim sed etiam plura onerari et tandem fana-
tate sit et potestate deinde. **C.** Nunc per reges tollere que
sunt nobis privilegia concessa et per bonos principes privilegia con-
cedere concessa. **M.** scilicet et verum est. amplius vobis pri-
legia per bonos principes indulta. Scire vero debemus quod
quod rectores rei publice faciunt ad utilitatem rei publice.
stendunt et ad ea habentes oculum in illa regula. Cuncta
disponunt in tantum quod salute rei publice. salutem prope quod est
principis gloriosissimum ante ponit exemplo dauid. **L. iij.**
Unus est et testimonio et ita ita eos concedere quate-
nus posset in posterum rei publice derogare. **U**nus placet
colligitur in omnibus privilegiis hoc exceptum scilicet ut si pri-
vilegium indultum videatur in posterum rei publice notitiam vel
pro ardua necessitate vel utilitate rei publice manifestum
mutandum. **I**tem non est dubium quod per regem necessitatibus quibus
vobis indultas legibusque sanxitis prout altissimi prin-
ces consultationi suspendere vult et per exigentiam temporis ut
tunc per salomone sapientissimum in pena fuit ali-
qua lege divina mutata. **C.** Imperatores sanxerunt ista no-
reges et ideo per bonos imperatores omnes nunc est legum
vincula modicum. **M.** hoc respectu est blasphemie. et
quod ut videtur aut origines ignotis regum. aut quod vi-
detur vera illius altitudinem invidetur si hanc magnam re-
giam imperatoris et hanc prout plerumque revolutis. **I**n-
venietis quod regnum fide dignissima condicio imperii por-
tio est parva divisio ab eo discreta et ceteri dignitate et auc-
toritate quingentis annis nate in ista quod ergo privilegium
et dignitate videtur imperii non in parte una. hoc regnum fide
Talia **C**um enim fide divisione fide regum a reliqua

parte discessit ipse quodam ipse de re de te et pēta
 ab ipso existente ipse ipse quodam obtinuit aut
 ibidem iure altitudinis aut pēta ex aut hoc pēta
 pi seu pēta regi i eade plenitudine cessit. Et id
 sicut oia q in fira terminos ipse sunt subiecta eē nos
 cūtur ipse sic que in fira terminos ipse regni reg
 no Et sicut ipse supra totū ipse suū hz leges
 condere addere eis aut demere sic rex francie
 omno leges ipse repellere. aut quālibet
 si placuerit pmutare. in illis atoto regno suo pre
 scriptis et absolutis nouas si placuit promulgare.
 alioqn si aliquid noui ut sepe accidit visu fuerit sta
 tuendū. Et si rex nō posset hoc q ē summa. Tunc nul
 lus potest qz ultra eū non ē superior ulla et id dñe
 cleare lingua vñz coeete et agnosce regē legibz
 cōsuetudinibz et pūlegiis vñz et libtatibz date
 regia pēta pēta posse addere posse minuire qlibz
 equitate et ioe cōsultis aut tū suis pētibz sicut
 visu fuerit tēpare. et id si aliquid pro salute regni
 tuenda videritis istas tētibz imitari acceptate et
 patienter hoc ferte paulo aplo hoc vos docente ad
 romanos deo quarto. qui pēta resistat dñe volū
 tati resistat. ne qui contra stimulū calatrent iuste
 semel pūti iter se pūgit. **O**bedite ppositis vñz
 et subiacete eis. ad hebreos i fine dauid aut pē
 anathaz pnapē sacerdotū tpe nūtatibz pācē pposi
 tionis qui solis sacerdotibz parati erāt et nullis
 aliis licebat comedē eos comedē et aliis dedit co
 medendos qui seai erāt et **M**atthei vñdē. fabla
 tū p hōiem non homo p sabbatū factū ē. Itaqz
 dñs est filius hōis etia sabbatū. Et deuterono
 m. 33. ca. In manu tua magnitudo et ipse
 et ibide. Et ad eauerūt dñm deū regē. Itē ibide
 Et iuxerūt seudo salomone filiū dauid vñxerūt
 aut eū dño ipnapē. Sequitur. et sacerdoti ipōtifi
 cē. ut parali ponēno xxi. caplo. Nec quisquam

intret in domū domini nisi sacerdotes et qui
ministrabant de leuitis tantūmodo ingrediantur
qui sacrificati sūt. et totū reliquū vulgus custodias
domini obseruent. Leuite autē circumdant regē habē
tes angula. Et si quis ingressus alius fuerit tem
plū domini interficiatur sint qz cū rege intrāte et
ingrediente. Vixitqz cū ioada pontifex ibiqz.

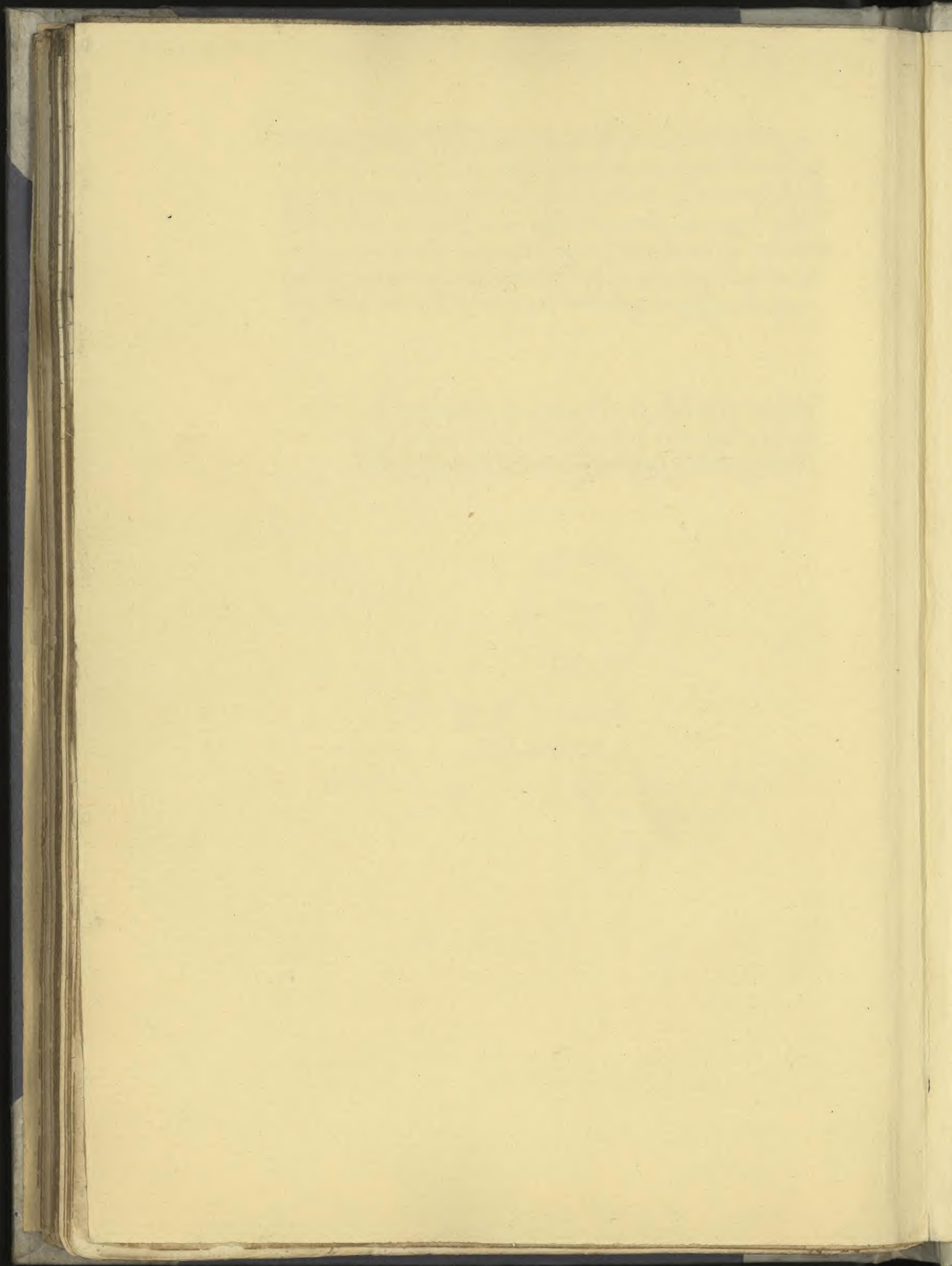
Explicit disputatio Int̄ clericū et milite
sup ptate p̄lati cōt̄e atqz p̄napibz t̄raū
comissa sub forma dyalogi. Deo gr̄as.

H. A. COCHRAN
COLLECTION

qui
ntin
diab
habe
tem
e et
p.

lite
raui
is.

373335

600 7/12
LS

